

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

**Domácí násilí, možnosti odhalování
a metody vzdělávání policistů PČR k jeho řešení**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:
Mgr. Věra Šimková

Vypracoval:
Bc. Libor Adam

Brno 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „**Domácí násilí, možnosti odhalování a metody vzdělávání policistů PČR k jeho řešení**“ zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této diplomové práce.

Elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné.

V Úvalech dne 30. října 2011

.....
Podpis

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Věře Šimkové za velmi užitečnou metodickou pomoc a trpělivost, kterou mi poskytla při zpracování mé diplomové práce.

Dále bych rád poděkoval své ženě Soně, které si velmi vážím za značnou podporu a pomoc při dokončení studia a této diplomové práce i přes její pozhnaný stav, kdy čekáme přírůstek do rodiny.

Libor Adam

OBSAH

Úvod	7
1. Domácí násilí obecně	9
1.1 Pojem domácí násilí	9
1.2 Možná specifika domácího násilí	11
1.3 Účastníci domácího násilí - agresor	13
1.4 Účastníci domácího násilí - oběť	19
1.5 Motivy vražd	18
1.6 Formy domácího násilí	21
1.7 Známé mýty o domácím násilí	23
1.8 Teorie vysvětlující vznik domácího násilí	25
2. Právní normy chránící oběti domácího násilí v ČR	27
2.1 Trestní právo	27
2.2 Zákon o Policii České republiky	29
2.3 Zákon o přestupcích	29
2.4 Občanské právo	30
2.5 Rodinné právo	30
2.6 Výklad některých pojmů	31
3. Možnosti Policie ČR v případech domácího násilí	32
3.1 Jestliže domácí násilí nedosahuje intenzity ani přestupku či trestného činu	33
3.2 Jestliže domácí násilí již dosahuje intenzity přestupku	33
3.3 Jestliže domácí násilí dosahuje intenzity odpovídající trestnému činu	35
4. Postup Policie ČR při zjištění podezření na DN – trestný čin	36
4.1 Policie ČR je přivolána přímo na místo násilí v době páchání	36
4.2 Oběť přijde sama na policejní služebnu případ nahlásit	38
4.3 Domácí násilí je odhaleno vlastními poznatky	

z operativního šetření	38
4.4 Domácí násilí je oznámeno třetí osobou nebo orgánem	39
5. Nevládní organizace podílející se na pomoci obětem	40
Bílý kruh bezpečí	40
Rosa	44
proFem	44
Élektra	45
Liga lidských práv	46
6. Metody a způsoby školení příslušníků Policie ČR v oblasti domácího násilí	48
6.1 Před zařazením na základní útvar	48
6.2 Během výkonu služby	50
7. Vlastní průzkum úrovně obeznámení a míry znalostí policistů o domácím násilí	51
Závěr	61
Resumé	65
Anotace	67
Seznam použité literatury	69
Seznam symbolů a zkratk	72
Seznam příloh	73

CITÁT

„Domáci násilí je nejrozšířenější formou násilí vůbec, přičemž je současně formou nejméně kontrolovanou a co do své frekvence a závažnosti nejvíce podceňovanou.“

Schneider, H. J.
(německý kriminolog)

ÚVOD

Položme si v úvodu otázku, co je to domácí násilí? Pokud se zamyslíme a budeme chtít nalézt a následně uvést přesný pojem, co to vlastně domácí násilí je, zjistíme, že to není vůbec tak jednoduché provést. Vždyť každá instituce, jež se domácím násilím zabývá, si pro definici domácího násilí vybírá trochu jiná slova a představuje si něco trochu odlišného, než ostatní instituce, které se domácím násilím zabývají, i když ve výsledku se všechny tyto organizace shodnou na jednom, a to na tom, že v domácím násilí mohou být zahrnuty veškeré formy fyzického, psychického, sexuálního a ekonomického útlaku a násilí ve všech typech rodinných a obdobných vztahů.

Domácí násilí můžeme najít v širokém spektru celé naší společnosti. S naprostou vážností tedy můžeme konstatovat, že tento společenský problém se týká úplně všech lidí a to i bez ohledu na jejich věk, vzdělání, sociální postavení, náboženskou orientaci, životní styl nebo rasu. Navíc se nemusí jednat o jedince v roli agresora či oběti. Domácí násilí opravdu v současné době představuje velmi závažný problém, kdy je do značné míry spjatý se stále se zvedajícími nároky dnešní moderní společnosti na člověka jak v osobním, tak v profesním životě. Určité procento populace pak domácí násilí považuje za způsob odreagování se, řešení svých osobních či profesních problémů, což společnost nejenom že nemůže, ale ani v žádném případě nesmí tolerovat. Domácí násilí je v ČR zřejmě jedinou kategorií trestných činů, kdy pachatel bez obav setrvává na místě činu a naopak často utíká oběť, neřídka kdy bez prostředků a navíc pokud má děti, často i s nimi.

Dle mého soudu k toleranci domácího násilí významnou měrou přispívá především neinformovanost jedinců o domácím násilí ve společnosti. Myslím si, že je nutné formou cíleně mířené osvěty mezi odbornou i laickou veřejností odstranit především mýty, které se k domácímu násilí váží. Předpokládám, že je to jedna ze šancí, jak může být dosaženo toho, aby se zlepšil přístup jak společnosti, tak jedinců především k obětem domácího násilí, byly prosazeny

a následně využívány účinnější zákony a další normy chování a celkově tak mohlo dojít k eliminaci násilného chování spolu žijících osob, a to hlavně za zdmi jejich domovů.

Ve své práci mám v úmyslu zaměřit se na možnosti eliminace domácího násilí ze strany státních orgánů, zejména Policie ČR za možnosti využití stávajících norem a zákonů, jejich možnosti a zároveň na úroveň vzdělávání policistů v tomto směru. Je však třeba pohovořit o domácím násilí i obecně, zejména k pochopení problému, neboť se jedná o jednu velmi rozšířenou formu násilí. A oběťmi jsou převážně většinou ženy, ovšem také děti, někdy muži, postižení lidé, senioři, apod.

Cílem mé závěrečné práce je provést obecný popis domácího násilí – pro vytvoření orientace v problému, následně zhodnocení současného stavu prevence a možností využití a využívání dostupných zákonných norem při boji proti domácímu násilí v ČR, zejména Policií ČR, možnosti trestání pachatelů a ochrany obětí domácího násilí. Dále hodlám zmapovat odbornou připravenost příslušníků Policie ČR pro řešení domácího násilí a jejich vzdělanost v této oblasti. Chci zde uvést metody a způsoby přípravy policistů a provést průzkum míry jejich znalosti společenského problému jménem domácí násilí a především navrhnout případné další možnosti jak rozšiřování, tak upevňování vědomostí a znalostí příslušníků Policie ČR.

1. DOMÁCÍ NÁSILÍ OBECNĚ

Na úvod si dovolím říci, že o domácím násilí se v současné době nejen stále více hovoří, ale dochází postupně také k otevírání tabu uzavřeného kruhu zúčastněných osob. Jakýsi pojem „domácí násilí“ je v dnešní době již v obecném povědomí každému znám, ovšem každý přesně neví, jaké konkrétní jednání tento pojem především nejvíce vystihuje. Jak u laické veřejnosti, tak někdy také v odborné praxi je častým postojem zlehčování problému domácího násilí, a jsou zde zároveň tendence k obviňování obětí. I tyto společenské postoje pak neumožňují porozumět domácímu násilí jako společenskému problému, čímž je obětím značně snížena možnost řešení vzniklé situace. Domnívám se, že v současné době je zde snaha tyto tendence potlačovat a zásluhu na tomto vývoji mají především i různé občanské skupiny, které začaly na tento společenský problém ukazovat a stále více upozorňovat. Svoboda a dále možnost informovanosti v dnešní již velmi moderní době také ukazuje, že domácí násilí se stále více stává ve společnosti odsuzované a označované jako skutečně patologický jev.

1.1 POJEM DOMÁCÍ NÁSILÍ

O termínu domácí násilí můžeme uvést, že vychází z anglického termínu "domestic violence"(22), dále je pokládáno za zvláštní, samostatný, komplikovaný fenomén, který v sobě zahrnuje snad všechny možné projevy sexuálního, fyzického nebo psychického násilí, dále společenské a ekonomické izolace. Ale vlastní pojem nebo také definice domácího násilí má mnoho podob a do současné doby nebyl přesně a jednoznačně vymezen. Také proto se v různé odborné literatuře nebo jiných dokumentech můžeme setkat s mnoha různými definicemi.

Domácí násilí je obvykle možné definovat jako stupňující se forma libovolného fyzického, sexuálního nebo psychického násilí, ekonomického a společenského útisku, která staví v nebezpečí blaho a dobro či bezpečnost

členů rodiny, vyznačuje se především použitím fyzické nebo emocionální síly také i výhrůžek fyzickým násilím, včetně násilí se sexuálním podtextem, v rámci vlastní rodiny nebo domácnosti. Může mít různé podoby: týrání, zneužívání, nebo zanedbávání dětí, incest, násilí na svém partnerovi, trýznění seniorů v rodině, postižených členů v domácnosti, fyzické násilí mezi partnery mužem a ženou apod.

Pro orgány činné v trestním řízení se pod termínem domácího násilí rozumí „dlouhodobé, stupňující se opakované násilí, kterého se mohou dopouštět jak dospělí tak mladiství na svých blízkých rodinných příslušnících (oběťmi mohou být manžel / manželka, druh / družka, rozvedení manžel / manželka, dítě, rodič nebo prarodič obojího pohlaví). Domácí násilí má podobu především fyzického, psychického násilí, pak také sexuálního násilí, nebo i ekonomické či sociální izolace, nejčastěji jde však o jejich vzájemnou různou kombinaci. Domácí násilí je vždy zcela uvědomělá činnost konkrétní osoby. Začíná vždy opakujícími se útoky především proti zdraví a v konečném stádiu zde může přerůst až k útoku proti lidskému životu. Domácí násilí se liší od dalších forem delikventního jednání především tím, že je násilím ve vztahu sobě blízkých osob a vytváří vztah závislosti oběti na agresorovi, je zaměřeno především na získávání úplné moci agresora nad samotnou obětí. Zásadním charakteristickým rysem domácího násilí je ta skutečnost, že se z důvodů určité trvalosti a různosti intenzity násilných aktů postupně stává součástí běžného života jak agresora, tak oběti“.(13, s. 7)

V různých informačních materiálech občanského sdružení „*Ženy bez násilí*“ jsem objevil následující definici - „pojmem domácí násilí se označuje fyzické, psychické a sexuální násilí, které se odehrává v soukromí, je opakované a má eskalující tendenci. Zahrnuje veškeré násilí, které probíhá za zdmi domova. Vyskytuje se v rámci celé společnosti – týká se všech lidí bez ohledu na jejich vzdělání, sociální postavení, životní styl, náboženskou orientaci, rasu, věk“.(19)

V dalších písemných materiálech občanské sdružení *Bílý kruh bezpečí* vymezuje pojmem domácí násilí jako „komplikovaný a strukturovaný problém, do něhož se zahrnují všechny projevy fyzického, sexuálního a psychického násilí (nejčastěji se jedná o hrubé slovní urážky, ponižování,

ublížení na zdraví, znásilnění, zneužívání, permanentní kritiku, zesměšňování, výhrůžky a vydírání včetně ekonomického, dále nevšímavost či odmítání), ke kterým dochází uvnitř rodinného kruhu“ . (6, s. 36)

V současné době je možné pravděpodobně ve většině odborných a vědeckých studií nalézt obecné vymezení jako: „Chování, které u jednoho z partnerů způsobuje strach z druhého. Prostřednictvím užití moci, kterou tento strach poskytuje, kontroluje násilný partner chování druhého. Nabývat může formy fyzického, sexuálního a psychického násilí, donucené sociální izolace a ekonomické deprivace.“(26)

V souvislosti s pojmem domácího násilí se zde objevuje i pojem „násilí v rodině“, kdy je zde ovšem zásadní rozdíl mezi obsahem obou těchto pojmů a to především v osobách možných obětí. Zatímco pojem „násilí v rodině“ je možné aplikovat na všechny možné druhy rodinných vztahů, pojem „domácí násilí“ je chápán především jako násilí mezi dospělými partnery, jehož pravděpodobně nejčastější formou je násilí páchané muži na ženách. (6, s. 43)

1.2 MOŽNÁ SPECIFIKA DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Soukromí jako místo činu

Domácí násilí se odehrává téměř vždy "beze svědků" a mezi osobami, které k sobě mají (či měly) velmi blízký vztah. Agresor domácího násilí využívá především míst, kam nedosáhne a kde není možná veřejná kontrola, a tedy ani žádní případní svědci. Nejčastěji se jedná o soukromí vlastního bytu, domu nebo jiného obdobného obydlí. To je tou hlavní příčinou, proč toto násilí zůstává často i po řadu let přede všemi utajeno. Dalším možným důvodem je ta skutečnost, že lidé se o tuto formu patologického chování příliš nezajímají, protože jej považují především za ryze soukromou záležitost. Navíc se zde jedná snad o jediný trestný čin či přestupek, v jehož případě pachatel (agresor) neopouští "místo činu" - díky určité toleranci ostatních totiž neočekává, že by za své chování mohl být potrestán, případně dokonce odsouzen. (19)

Opakování a dlouhodobost násilí

U domácího násilí se nejedná nikdy o jednorázový incident nebo krátkodobý časový horizont, jde o neustálé se opakující věc a vždy má svoji historii. Začíná často zpravidla velmi nenápadně, takže si jeho prvních příznaků sama oběť často ani nevšimne. Zpravidla dochází k drobným výpadům, které oběť omlouvá jako příčinu vlastních chyb. Pokud se ovšem domácí násilí hned v počátcích nezastaví, má eskalující se tendenci – nepravidelně se opakuje, postupně nabývá na intenzitě a současně je zde zkracováno období klidu. (19)

Stupňující se intenzita domácího násilí

K násilí ve vztahu nedochází neustále – vždy se střídají dvě období a to násilí a jakéhosi „klidu“. V násilném vztahu se totiž pravidelně projevují tři faktory: láska, naděje (že se vše určitě zlepší, že se partner změní k lepšímu apod.) a strach (nejvíce z případné samoty). Cyklus domácího násilí, v němž se střídá období, nazvěme je "lábánek", pak vzrůstající tenze eskalující v konflikt a následné "usmiřování", se tak stále opakuje - navíc se stupňující se tendencí.

Vzájemný vztah agresora (pachatele) a oběti

Vzájemný vztah agresora a oběti zde hraje skutečně velmi důležitou roli, protože je zde vzájemná citová blízkost, často ekonomická či sociální závislost. Oběť tak není schopna se vůbec ubránit. Její situaci komplikuje nejen blízký vztah k agresorovi, ale také např. pocit naučené bezmocnosti a bezradnosti a vsugerované potřeby blízkosti pro vlastní existenci.

Domácí násilí navíc není v žádném případě možné zaměňovat s partnerskou hádkou či případnou "manželskou rozepří". Při hádce totiž proti sobě stojí vždy dvě přibližně stejně rovnoprávné osoby, které jsou v obdobném postavení a vyměňují si své vlastní názory. V případech domácího násilí ale proti sobě stojí bezmocná, bezbranná a vystrašená oběť, která se obává trestu či možného napadení, a agresor, který se skrže použitím

získané moci snaží oběť ovládat a také donutit ji k tomu, co chce pouze on sám. (17)

Složité, ambivalentní postoj oběti k agresorovi

Na druhou stranu oběť domácího násilí se chová jinak, než oběti poškozené cizím, jim neznámým agresorem, neboť jejich ochota k souhlasu s potrestáním agresora je velmi často kolísavá. Tyto oběti si často přejí zastavit násilí doufajíc, že v dalším pokračujícím vztahu již k násilí docházet nikdy nebude. Po uskutečnění násilného aktu někdy oběti vyhledávají případnou pomoc, po určité době však svůj názor a postoj k agresorovi často změni. Jedním z důvodů může být třeba případný následný psychický tlak ze strany agresora, či také oprávněný strach z agresora v případech, kdy oběť i nadále bydlí ve společné domácnosti právě s agresorem. Jindy to může být také zastrašování ze strany zbytku rodiny agresora. Dalším důvodem je neustávající naděje v polepšení agresora, nebo případná obava z osamění. (13, s.9)

1.3 ÚČASTNÍCI DOMÁCÍHO NÁSILÍ - AGRESOR

- ❖ většinou se jedná o muže (26)

Pohlaví násilné osoby - agresora						
	2.pololetí 2010	tj. %	1.pololetí 2010	Rok 2010	1.pololetí 2011	tj. %
Muž	701	91,5	721	1422	632	91,7
Žena	65	8,5	93	158	57	8,3
Celkem	766	100,0	813	1580	689	100,0

- ❖ není depresivní, spíše je extrémně žárlivý
- ❖ násilí si plánuje, často o něm mluví
- ❖ dlouhodobě svou partnerku bije
- ❖ se svou partnerkou již delší čas žije
- ❖ rizikovým faktorem je také, pokud je jeden z partnerů starší o více než 5 let

Sociologický profil:

- ❖ z 93,4 % se jedná o muže, věku vyšším než 25 let

	1. pololetí 2011	tj. %	1. pololetí 2010	tj. %
0 - 15	2	0,5	5	1,0
16 - 25	29	7,1	42	8,3
26 - 40	174	42,5	213	42,3
41 - 50	86	21,0	119	23,6
51 - 60	62	15,2	75	14,9
nad 60	56	13,7	50	9,9

- ❖ profese: neexistuje specifická kategorie, napříč celým spektrem
- ❖ vzdělání (26)

Vzdělání násilné osoby							
	2. pololetí 2010	tj. %	1. pololetí 2010	tj. %	rok 2010	1. pololetí 2011	tj. %
SŠ	35	28,5	42	26,4	77	40	28,8
SOU	41	33,3	52	32,7	93	49	35,3
VŠ	36	29,3	50	31,4	86	39	28,1
ZŠ	10	8,1	13	8,2	23	9	6,5
Ostatní	1	0,8	2	1,3	3	2	1,4
Celkem	123	100,0	159	100,0	282	139	100,0

- ❖ přítomnost dětí (26)

Přítomnost dětí				
	2. pololetí 2010	1. pololetí 2010	Rok 2010	1. pololetí 2011
Děti jsou svědky násilí	292	273	565	235
Děti jsou oběťmi domácího násilí	39	48	87	35
Děti jsou přítomné, nejsou svědky DN	48	39	87	35
Celkem	379	360	739	305
<i>Bezdětný vztah (v hovorech k DN)</i>	75	75	150	65

❖ Vztah mezi obětí a agresorem (26)

	2.pololetí 2010	tj. %	1.pololetí 2010	Rok 2010	1.pololetí 2011	tj. %
Manžel / manželka	320	48,9	343	663	295	57,7
Druh / družka	80	12,2	77	157	50	9,8
Rodič / dítě	51	7,8	80	131	33	6,5
Exmanžel / ka	35	5,3	41	76	14	2,7
Dítě / rodič	16	2,4	38	54	12	2,3
Ostatní (prarodič, sourozenec, partner ap.)	153	23,4	141	294	107	20,9
Celkem	655	100,0	720	1375	511	100,0

Psychologický profil agresora domácího násilí: (28)

❖ Žárlivost násilné osoby

- na začátku vzájemného vztahu se obvykle agresor pokusí přesvědčit svou partnerku, že žárlivost je projev lásky
- bohužel, žárlivost není nikdy známkou lásky, naopak je to známka vlastnictví a nedostatku důvěry
- na konec žárlivost dojde až k chorobné posedlosti neustále kontrolovat partnerku

❖ Kontrola násilnou osobou

- na začátku vztahu se agresor pokusí oběť přesvědčit, že ji kontroluje pouze proto:
 - že se bojí o její bezpečnost
 - snaží se jí pomoci efektivněji využívat její čas
 - nebo že se jí snaží pomoci činit dobrá rozhodnutí
- na konci oběti nebude povoleno se rozhodovat, mít peníze atd.

❖ izolace násilnou osobou

- násilník se snaží izolovat partnerku od všech zdrojů:
 - pokud má mužské kamarády - “je kurva”
 - pokud má ženské kamarádky - “je lesba”
 - pokud má blízký vztah s rodinou - “schovává se za maminčinou sukni”

- o lidech, kteří se oběti snaží pomoci - “nepotřebuješ je, přinášejí jen problémy”
 - může po ní vyžadovat bydlet na venkově, nemít telefon, zakazovat jí používat auto, pracovat, chodit do školy...
- ❖ Manipulace násilnou osobou
- mnoho žen, které se staly oběťmi domácího násilí, znaly svého partnera méně než půl roku před tím, než si ho vzaly, zasnoubily se s ním, či s ním začaly žít
 - fráze, které pachatelé používají, aby oběť přesvědčili:
 - “jsi jediná, s kým mohu takhle otevřeně mluvit”
 - “nikdy jsem nebyl tak zamilovaný jako teď s tebou”
 - na konci partnerka bude cítit, že se s ním nemůže rozejít, že je na ní závislý.
- ❖ Vyhrůžování násilím násilnou osobou
- “Sklapni nebo ti tu hubu zavřu pěští!”
 - “Zabiju tě!”
 - “Zpřerážím ti hnáty!”
 - “Zlomím ti vaz!”
 - většina lidí takto nevyhrůžuje svým partnerům, přesto se bude agresor snažit vysvětlit své chování tím, že “všichni přece takhle mluví” (nejsem jediný / výjimka)
- ❖ Ponižování násilnou osobou
- slovně ženu napadá
 - ponižuje ji
 - snižuje význam čehokoliv, čeho žena dosáhne
 - “Jseš debil. Beze mě bys byla nic”
- Agresor může ženu budit ze spaní, či ji nenechat usnout - nadávky...
- ❖ Násilné sklony agresora
- mívá násilnou minulost
 - dopouští se týrání dětí, zvířat
 - dopouští se sexuálního násilí

❖ Násilná minulost agresora

- vymlouvá se, že sice v minulosti svou bývalou partnerku bil, ale ta ho vyprovokovala
- násilník bude napadat jakoukoliv ženu, pokud k tomu v jejich vztahu budou podmínky
- situace, podmínky vztahu (třeba alkohol, nevěra, špatné sociální zázemí atd.) nenesou odpovědnost za to, že agresor ženu napadá

❖ Dopouští se také týrání dětí, zvířat

- brutálně zachází se zvířaty - utrpení a bolest zvířat ho nijak nezatěžují
- může mít přehnaná očekávání od svých dětí, kdy např. nabije své dvouleté dceři za to, že se počurala do pleny
- může popichovat své děti, až začnou plakat...
- 60 % mužů, kteří bijí své manželky, bijí i své děti
- může po svých dětech chtít, aby nejedly u stolu, aby byly vždy, když je on doma, zavřené ve svém pokoji

❖ Užití síly agresorem během sexu

- ponižuje svou ženu během sexu
- sexuální hrátky přesahují do stádia sexuálního útoku - hází ženou o zeď, mlátí ji na zemi atd.
- během sexu se snaží napodobovat či zrealizovat své sexuální fantazie - role ženy = bezmocnost
- dává ženě najevo, že ho vzrušuje představa, že ji znásilní či jinak sexuálně napadne
- nezajímá ho, zda má žena o sex zájem a zda s ním souhlasí
- používá manipulaci či předstírá rozladěnost, tak aby si na ženě sex vynutil

Agresor může začít praktikovat sex na spící ženě - nebo se může sexu domáhat na ženě, jež je nemocná nebo která nemá o sex zájem.

- ❖ Přecitlivělost násilné osoby
 - je velice snadné se ho dotknout
 - tvrdí, že jeho city byly zraněny
 - cokoliv (vše) bere jako útok proti své osobě

- ❖ Přehnaná nerealistická očekávání
 - partner - násilník očekává, že partnerka splní všechna jeho přání, že bude: perfektní ženou, matkou, milenkou, kamarádkou
 - pokud mě miluješ, tak uděláš všechno, co ti řeknu. Já jsem vše, co potřebuješ - ty jediná jsi vše, co potřebuji já!”
 - předpokládá, že se žena bude starat o vše - jak o jeho emoce, tak o dům

- ❖ Rigidní náhled na role partnerů ve vztahu
 - předpokládá, že žena mu má sloužit
 - žena musí dělat vše, co jí řekne, i kdyby to bylo protizákonné, nesmí vycházet z domu
 - muž je nadřazený ženě

- ❖ Asymetrie v chování násilné osoby
 - chování na veřejnosti, v práci
 - spořádaný muž
 - dobrý pracovník
 - klidný a tichý
 - bezproblémový
 - chování doma
 - časté a nepředvídatelné změny nálady
 - oběti se obvykle domnívají, že agresor trpí nějakou mentální poruchou, protože chvíli je milý a najednou je násilníkem, často vybuchne
 - velmi typickým znakem násilníků je náladovost a vybuchování, nekontrolované erupce vzteku, násilí

❖ Závislosti násilné osoby – agresora (26)

	2.pololetí 2010	tj. %	1.pololetí 2010	tj. %	Rok 2010	1.pololetí 2011	tj. %
Alkohol	128	77,6	122	78,2	250	118	81,9
Drogy	24	14,5	24	15,4	48	17	11,8
Gamblerství	11	6,7	9	5,8	20	6	4,2
Sekty	0	0,0	1	0,6	1	1	0,7
Workoholismus	2	1,2	0	0,0	3	2	1,4
Celkem	165	100,0	156	100,0	321	144	100,0

1.4 ÚČASTNÍCI DOMÁCIHO NÁSILÍ - OBĚŤ

- ❖ 64 % manžel / manželka
- ❖ 4 až 5 % bývalý / á manžel / manželka
- ❖ 32 až 34 % nesezdaní
- ❖ oběť předešlého domácího násilí (86,6 %) od stejného agresora

Sociologický profil oběti:

- ❖ 94-96 % obětí jsou ženy (9, s. 6)
- ❖ 4-6 % obětí jsou muži (9, s. 6)
- ❖ ekonomická situace - čím větší příjem, tím se výskyt domácího násilí snižuje (16)
- ❖ bydliště - na venkově se vyskytuje násilí stejně často jako ve městech (16)
- ❖ věk - 20 až 34 nejvíce (16)
- ❖ vzdělání (26)

Vzdělání ohrožené osoby							
	2. pololetí 2010	tj. %	1.pololetí 2010	tj. %	Rok 2010	1.pololetí 2011	tj. %
SŠ	67	45,6	73	38,6	140	71	47,3
SOU	28	19,0	35	18,9	63	31	20,7
VŠ	43	29,3	56	29,6	99	37	24,7
ZŠ	7	4,8	24	12,7	31	9	6,0
Ostatní	2	1,4	1	0,5	3	2	1,3
Celkem	147	100,0	189	100,0	336	150	100,0

❖ Trvání násilí (26)

Délka trvání domácího násilí před zavoláním DONA linky						
	2. pololetí 2010	tj. %	1.pololetí 2010	Rok 2010	1.pololetí 2011	tj. %
Do ½ roku	25	9,3	44	69	30	13,5
½ roku – 3 roky	115	42,9	134	249	99	44,4
4-9 roků	76	28,4	80	156	57	25,6
10-15 roků	27	10,1	20	47	11	4,9
Nad 15 roků	25	9,3	27	52	26	11,7
Celkem	268	100,0	305	573	223	100,0

❖ Vztah mezi obětí a agresorem (26)

	2. pololetí 2010	tj. %	1.pololetí 2010	Rok 2010	1.pololetí 2011	tj. %
Manžel / manželka	320	48,9	343	663	295	57,7
Druh / družka	80	12,2	77	157	50	9,8
Rodič / dítě	51	7,8	80	131	33	6,5
Exmanžel / ka	35	5,3	41	76	14	2,7
Dítě / rodič	16	2,4	38	54	12	2,3
Ostatní (prarodič, sourozenec, partner ap.)	153	23,4	141	294	107	20,9
Celkem	655	100,0	720	1375	511	100,0

❖ Nejčastější typy násilí páchané na oběti (26)

Charakteristika násilí (jen hovory s DN)					
	2. pololetí 2010	tj. %	1. pololetí 2010	1. pololetí 2011	tj. %
Fyzické a psychické násilí	296	58,0	276	254	60,8
Psychické násilí	161	31,6	177	123	29,4
Fyzické násilí	41	8,0	59	37	8,9
Sexuálně motivované násilí	5	1,0	6	0	0,0
Ostatní (různé kombinace předchozích)	7	1,4	16	4	1,0
Celkem	510	100,0	534	418	100,0

Když je obětí muž

- zabit intimní partnerkou
- zabit rivalem v souvislosti s intimní partnerkou (milostný trojúhelník)
- zabit členem rodiny

1.5 MOTIVY VRAŽD

pachatelem je:

❖ Muž

- předchozí útok ze strany ženy na partnerovu dominantní roli ve vztahu
- partnerka hrozila odchodem - rozchodem
- partnerka požadovala změnu partnerových rolí a povinností
- vražda je posledním pokusem o znovuzískání moci a kontroly nad ženou
- vražda je také přiznáním ztráty kontroly
- přizpůsobení se oběti situaci probíhajícího násilí si může agresor vyložit jako formu zrady a důvod k dalšímu násilí

❖ Žena

- obvykle jako reakce – obrana na předchozí partnerův fyzický útok, partner hrozil či použil zbraň
- značná provokace na straně muže

1.6 FORMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

- *násilí fyzické* (fackování, kopání, bití, rány pěstí, škrábání, popálení, škrcení, bodání, ohrožování zbraní...)
- *násilí sexuální* (nucení k sexu, znásilnění, sexuálního zneužití, vyžadování nechtěných sexuálních praktik)

- *týrání psychické* (citové vydírání, terorizování, zákazy, slovní narážky, výhrůžky, znevažování a podceňování druhé osoby, obviňování, zesměšňování na veřejnosti...)
- *násilí sociální* (časté nebo úplné bránění ve styku s rodinou či přáteli, uzamykání v bytě, nemožnost telefonického kontaktu s kýmkoli)
- *násilí ekonomické* (znemožnění disponováním s vlastními finančními prostředky, úplná kontrola příjmu, zčásti nebo zcela neposkytování příspěvků na vedení domácnosti, zakazování chození do práce, ...) (14)

V hovorech často indikováno několik způsobů násilného jednání, forma násilí v hovorech s DN (26)

	2. pololetí 2010	tj. %	1.pololetí 2010	tj. %	1.pololetí 2011	tj. %
Výhrůžky	280	18,6	272	19,4	246	19,6
Bití (fackování, rukama, předměty)	381	25,2	390	27,8	355	28,2
Fackování (patří k bití)	81	5,4	93	23,8	86	24,2
Rukama (patří k bití)	265	17,6	255	65,4	234	65,9
Předměty (patří k bití)	35	2,3	42	10,8	35	9,9
Ponižování	236	15,6	241	17,2	232	18,5
Vydírání	217	14,4	98	7,0	76	6,0
Omezování osob.svobody	74	4,9	81	5,8	63	5,0
Ekonomické vydírání	99	6,6	92	6,6	80	6,4
Šikanování	69	4,6	69	4,9	81	6,4
Týrání	38	2,5	36	2,6	29	2,3
Pronásledování	21	1,4	13	0,9	15	1,2
Sexuální násilí	20	1,3	26	1,9	7	0,6
Zanedbání	24	1,6	13	0,9	13	1,0
Jiné	50	3,3	70	5,0	60	4,8
Celkem	1509	100,0	1401	100,0	1257	100,0

1.7 ZNÁMÉ MÝTY O DOMÁCÍM NÁSILÍ

Ke správnému vytvoření si celkového obrazu o domácím násilí je nutné uvést několik mýtů, respektive ty z nejrozšířenějších. V současné době již nelze přesně ani říci kde, kdy nebo kým se mýty o domácím násilí začaly šířit. Zamyslet se nad jejich vznikem však můžeme nebo bychom měli každý sám. Neboť i tímto způsobem můžeme začít přemýšlet o tomto patologickém chování a poté jej dle možností začít řešit, nebo začít pomáhat řešit druhým.

Jedním z největších mýtů o domácím násilí je

to, že se jedná o ryze soukromou věc, do které se nemají plést ani cizí lidé, ani stát, natož nějaká organizace, která se domácím násilím zabývá.

Domácí násilí se zásadně týká jen sociálně slabších vrstev.

Domácí násilí se vyskytuje úplně ve všech společenských vrstvách nebo skupinách, bez závislosti na případném vzdělání či ekonomické situaci agresora a oběti.

Domácí násilí jsou jen hádky, tzv. „italská manželství“.

K domácímu násilí dochází ve většině zjištěných a prokázaných případech záměrně a opakovaně. Je však naprosto nutné odlišit běžný manželský případně partnerský konflikt, při němž proti sobě stojí dva jedinci nacházející se ve stejné pozici od konfliktu, kdy zde v případě domácího násilí stojí vystrašená oběť proti násilníkovi. Domácí násilí navíc není jen „obyčejnou“ hádkou. Vedle psychického teroru (ponižování, vyhrožování, odpírání potravy či spánku) často dochází také i k surovému fyzickému napadání, které v některých případech končí i vážným zraněním s možnými celoživotními následky fyzickými či psychickými, nebo dokonce smrtí.

Další mýtus „o nevyhnutelnosti domácího násilí“.

Silně zakořeněná představa říká, že cyklus násilí je údajně nevyhnutelný. Do partnerských vztahů si přinášíme naše zkušenosti prožité

z dětství a kopírujeme modely soužití viděné u našich rodičů. Kdo zažil v dětství domácí násilí mezi otcem a matkou, musí i ve vlastním partnerském vztahu ochotně přijímat roli agresora nebo oběti.

Jako příčina domácího násilí je označován především alkoholismus partnera.

Příčinou domácího násilí je vždy snaha získat úplnou kontrolu nad partnerem. Alkohol tedy může sloužit jako “spouštěcí prvek” nebo jako případná výmluva, není ale příčinou násilí.

Za domácí násilí si mohou ženy samy tím, že muže totiž provokují.

Násilničtí partneři se na “vyprovokování” k násilí vymlouvají opravdu často – kdy důvodem k násilí podle nich může být naprosto cokoliv, co není podle jejich představ. Ovšem i kdyby je přeci jen někdo provokoval, těžko by poté např. napadli kolegu či kolegyni v práci, spolucestujícího apod. K násilí v rodině se uchýlí právě proto, že zde mají pocit, že si to můžou dovolit, a také proto, že chtějí získat nad svou životní partnerkou absolutní moc a naprostou kontrolu. Omluvou pro fyzické napadení či psychický teror ale nemůže být žádné jednání a ani fakt, že se jedná o intimní partnerku či manželku.

Ženy prý mají domácí násilí ve vztahu rády.

Jedná se o druhý z nejčastěji rozšířených mýtů, navíc velmi výrazně podporovaný pornografickým průmyslem ve vyráběných pornofilmch. Prakticky žádná žena však netouží po intimním soužití, v němž by byla mlácena, ponižována či psychicky nebo jinak deptána.

Situace zřejmě nemůže být tak strašná, protože jinak by partnerka od násilníka rychle odešla.

Ženy neodcházejí od násilnického partnera z celé řady důvodů – buď chtějí zachovat dětem úplnou rodinu, nebo mají k partnerovi stále silný citový vztah, také omlouvají jeho násilné jednání a hledají chyby především v sobě sama. Mezi důvody, proč oběť neodejde, ale patří i strach z následného fyzického násilí.

Týranou ženu i násilníka lze snadno i na první pohled rozeznat.

Opak je však v naprosté většině případů pravdou, neboť násilí bývá často velmi dobře ukryto za dveřmi a zdmi domova. Násilník se ve svém okolí jeví jako příjemná a sympatická někdy i oblíbená osoba. Týraná žena se za svoji situaci velmi často stydí, a proto se v opravdu velkém množství případů nesvěří ani nejbližším, ani své velmi blízké přítelkyni. Pokud si odnáší z domácího násilí nějaká zranění, většinou je pečlivě skrývá, nebo si vymýšlí různé výmluvy o jejich vzniku. (12)

1.8 TEORIE VYSVĚTLUJÍCÍ VZNIK DOMÁCÍHO NÁSILÍ

V celé historii lidstva a také v různých společnostech je patrné, že domácí násilí zde vždy patřilo k životu lidí žijících v úzkých (rodinných) vztazích, a to vždy v souladu se společenskými, kulturními a náboženskými normami. V pramenech o starověkých kulturách je uváděno, že rodičovská péče obsahovala i odkládání, či zabíjení nadbytečných dětí jako jeden z možných způsobů výběru a omezování počtu dětí v rodině. Dalším příkladem z dávné historie může být skutečnost, že otec rodiny vlastnil jak ženy a své děti, tak často i služebnictvo, a z tohoto titulu měl plné právo s nimi zacházet dle svého uvážení jako se svým majetkem, tedy používat i tresty různého druhu, včetně zabití.

Pokud se ponoříme do historie středověku a podíváme se na postavení žen ve společnosti, bylo vůči muži vtěleno do občanského a především církevního práva. Muž zde přebíral sňatkem, a to z poručnictví otce, ženu včetně práva působit na její následnou výchovu, kdy k tomuto patřily i možné fyzické tresty. Z dobových dokumentů je tedy patrné, že ženy mnohdy s „výhovnými“ metodami svých manželů nesouhlasily, a tak se mnohdy dovolávaly spravedlnosti u soudů. Problém a řešení výrazného partnerského konfliktu ilustruje případ podle Archivu metropolitní kapituly u sv. Víta (kodex VI / 11) :

„V roce 1482 žádala o rozvod před soudem pražského administrátora Dorota z Miličina, která žalovala svého muže kramáře Vacka pro ublížení na těle, způsobené ranou sekyry do hlavy a žádala také rozvod. Muž doznal, že ženu uhodil sekyrou do hlavy a také ji asi třikrát bil, přičemž jednou proto, že mu nadávala. Prohlásil však, že nežádá rozvod, s ženou chce nadále být věrně a právně. Církevní soud rozhodl pro zachování manželství, sice připomněl, že muž nemá bít ženu železnými nástroji, ale dodává, že ji pro její špatnost může bít prutem či holí, důtkami nebo tahat za vlasy.“ (7, s. 75)

I z těchto doložených důkazů je patrná míra tolerance domácího násilí v minulosti, není však možné striktně konstatovat, že v té době nebylo domácí násilí odsuzováno. Je možné pouze konstatovat, že domácí násilí bylo v těchto dobách více či méně tolerováno a následně i přehlíženo. Do sedmdesátých let dvacátého století náš svět věřil, že surové bití a týrání jsou vzácnými a extrémními jevy, vyskytujícími se pouze ve zjevně problematických rodinách. Poslední roky nám však jasně ukazují, že násilí v rodinách ztrácí postupně význam rodinného tajemství, které je nutno střežit. Provedené studie ukazují, že se domácí násilí vyskytuje v celém spektru společenských vrstev a začíná být řešeno v různých úrovních, mimo jiné i v mediálních či legislativních, na úrovni jednotlivců či rodinných vztahů.

V současné době existuje již více popsaných sociologických teorií, v nichž se autoři pokouší vysvětlit zákonitosti vzniku a dále rozvoje domácího násilí, přičemž v nich zdůrazňují i různé úhly pohledu. Jsou mezi nimi teorie sociálního učení, sociální změny, sociálních zdrojů, teorie sociobiologické, situační, kriminologické a feministické. Ke všem těmto teoriím by bylo nutné pro důkladné pochopení vypracování velmi rozsáhlého popisu, a proto pro účely této mé práce zůstanu u tohoto vyjmenování některých teorií.

2. PRÁVNÍ NORMY CHRÁNÍCÍ OBĚTI DOMÁCIHO NÁSILÍ V ČR

V České republice byl dne 14. března 2006 schválen zákon na ochranu obětí před domácím násilím, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Dnem 1. ledna 2007 nabyl tento zákon účinnosti. Dále byl v roce 2009 schválen nový trestní zákoník, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2010.

Právní řád ČR poskytuje obětem domácího násilí následující možnosti ochrany:

2.1 TRESTNÍ PRÁVO

Nejvýznamnější byla v této oblasti novelizace trestního zákona č.91/2004 Sb., která nabyla účinnosti dnem 1. června 2004. Tato novelizace zakotvila novou skutkovou podstatu trestného činu a to v ustanovení § 215a TZ "Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě", který umožňuje trestní postih případů domácího násilí se sazbou odnětí svobody až na 3 roky, v určitých případech až na 8 let. Jedná se o první právní úpravu, která zohledňuje specifika domácího násilí, tedy pojem „společně sdílené obydlí, jednání nesoucí znaky týrání“, a dále příbuzenské, rodinné, citové nebo materiální vazby mezi agresorem a obětí. (2)

Tím zásadním rozdílem, který odlišuje nově zavedený trestný čin dle ustanovení § 215a TZ od předešlých trestných činů je skutečnost, že k zahájení trestního stíhání již není třeba souhlasu oběti, tedy poškozeného. Toto do značné míry opravdu napomáhá při řešení situace oběti, která často pod značným nátlakem násilníka (agresora) odmítala udělit souhlas s jeho případným trestním stíháním. V případech, kdy tento souhlas již udělila, velmi často jej vzápětí brala zpět a celá situace se ještě více zkomplikovala.

Následně je tento trestný čin upraven v novém trestním zákoníku z roku 2009, zákon č. 40/2009 Sb., kde se nachází pod ustanovením § 199. Kromě již zmíněného trestného činu „týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě“ umožňuje trestní zákon postihnout řadu typů trestných činů, které se při domácím násilí mohou odehrávat, jako jsou např. (3)

- vzbuzení důvodné obavy dříve dle ustanovení § 197a TZ, nyní v novém trestním zákoníku nebezpečné vyhrožování dle ustanovení § 353
- týrání svěřené osoby dříve dle ustanovení § 215 TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 198
- vražda dříve dle ustanovení § 219 TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 140
- pokus o vraždu dříve dle ustanovení § 8 k § 219 TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 21 k § 140
- ublížení na zdraví dříve dle ustanovení § 221 TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 146
- úmyslné těžké újmy na zdraví dříve dle ustanovení § 222 TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 145
- omezování osobní svobody dříve dle ustanovení § 231 TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 171
- vydírání dříve dle ustanovení § 235 TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 175
- útisk dříve dle ustanovení § 237 TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 177
- porušování domovní svobody dříve dle ustanovení § 238 TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 178
- znásilnění dříve dle ustanovení § 241 TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 185
- pohlavní zneužívání dříve dle ustanovení § 242 a § 243 TZ, nyní v novém trestním zákoníku pohlavní zneužití dle ustanovení § 187 a sexuální nátlak dle ustanovení § 186
- neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytového prostoru dříve dle ustanovení § 249a TZ, nyní v novém trestním zákoníku dle ustanovení § 208 (8, s. 97, 2, 3)

Uvedené trestné činy však nemohou zohlednit specifika domácího násilí, kdy základní překážkou pro jejich využití je nutnost souhlasu oběti se stíháním agresora.

2.2 ZÁKON O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY

Tento zákon dnes již významně upravuje pravomoci policie, která představuje velmi významný článek při řešení situace oběti domácího násilí. **V současnosti mají policisté větší pravomoci při provádění případného zásahu** a zároveň mohou vykázat agresora domácího násilí ze společného obydlí na dobu 10 dnů. (1)

Je však již známou pravdou, že zasahujícím policistům chybí dostatečně kvalitní proškolení v této problematice, čímž je pro ně velice těžké odhadnout, co se v bytě mohlo odehrát nebo odehrálo, mohou mít obavy provést potřebný zásah, anebo se často pod tlakem existujících mýtů domnívají, že oběť celou situaci sama vyprovokovala, což jí následně mohou zřetelně dát neprofesionálně najevo.

Je tedy nutno změnit přístup policie při provádění konkrétního zásahu na místě spáchání, tedy přímo v domácnosti, který často ovlivňuje celý další vývoj událostí. (6), (8)

2.3 ZÁKON O PŘESTUPCÍCH

V případě, že násilné jednání nedosáhne dostatečné intenzity trestného činu, může být postižitelné alespoň podle zákona o přestupcích. Samotné přestupkové řízení ovšem nemá většinou valnou šanci na úspěch a bývá považováno za zbytečně traumatizující právě pro oběť domácího násilí. (7)

2.4 OBČANSKÉ PRÁVO

Využití tohoto odvětví práva je pro oběť problematické především v tom směru, kdy musí sama nashromáždit a předložit potřebný dostatek důkazů, aby těmito důkazy následně prokázala svá tvrzení proti označenému násilníkovi (pachateli). Další zátěží je skutečnost, že si musí oběť sama ze svých prostředků hradit dostatečně kvalitní právní zastoupení pro samotnou možnost úspěšného ukončení sporu. Tyto podmínky jsou často zcela neúnosné pro oběť, která je pod neustálým tlakem agresora a nezřídky kdy bez dostatečných finančních prostředků. (7)

2.5 RODINNÉ PRÁVO

Jedním z problémů v oblasti tohoto právního odvětví je posuzování otázky, komu bude svěřeno dítě do další péče. V tomto zákoně chybí ustanovení, v němž by bylo uvedeno, že by se při svěřování dítěte do péče měl brát ohled na to, zda v rodině docházelo k (domácímu) násilí. Jednou ze snah zákonodárců je prosadit do tohoto zákona taková ustanovení, která by zohledňovala tu skutečnost, že dítě by nikdy nemělo být vychováváno usvědčeným agresorem ani, že mu nesvědčí styk s rodičem, který se přímo na něm či na druhém rodiči dopouštěl jakéhokoli násilí. (7)

Velmi často také dochází k situacím, ve kterých se násilník prostřednictvím dětí snaží dál týrat svou bývalou partnerku a mstít se jí za to, že si dovolila od něj odejít. Tato oběť a také její děti tak žijí i nadále v neustálém stresu a strachu před bývalým partnerem násilníkem. U případů, kdy muž roky týral svou manželku a v některých případech dokonce i děti, by měl být na toto kladen důraz při zhodnocení na právo na možnost neomezeného styku s tímto dítětem a zároveň by žádné dítě nemělo být nuceno k takovému styku, kterému se evidentně právě pro strach z násilného bývalého partnera snaží vyhnout, nebo se mu brání.

2.6 VÝKLAD VYBRANÝCH POJMŮ

Týrání

- týká se osob blízkých a jiných žijících ve společném obydlí
- soudní praxe pod tímto pojmem rozumí zlé nakládání s osobou, vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří (může jít o bití, pálení či jiné tělesné poškozování, ale i psychické a sexuální násilí, vydírání nebo zneužívání, vyhrožování, nucení k ponižujícím úsluhám, k žebrotě nebo činnostem, které týranou osobu neúměrně fyzicky nebo psychicky zatěžují apod.)

Společně obývaný byt nebo dům

- byt nebo jiný prostor sloužící k bydlení a prostory (příslušenství) k nim náležející – byty, ale i rodinné domky, obytné chaty, hotelové domy, ubytovny, vysokoškolské koleje apod., tedy veškeré prostory sloužící k bydlení (33)
- neklade důraz na vedení společné domácnosti, ale jen na faktický stav společného bydlení, ať už jeho důvodem je jakýkoli titul, např. vlastnictví nemovitosti, nájemní či podnájemní vztah i faktické společné bydlení na základě rodinných i jiných vztahů. (13, s. 56)

Viktimizace (viktimizovat)

- proces, kdy se z člověka stává oběť trestného činu (např. je přepaden, okraden, napaden, vydírán...)
- "zobětění", victim = oběť
- primární viktimizace – viz předchozí text, sekundární viktimizace – poškození oběti vyšetřovacími a jinými procesními postupy (např. nepravdivé obvinění oběti, že si vymyslela napadení; protahování případu, konfrontace s pachatelem...)
- zkoumá viktimologie (37)

3. MOŽNOSTI POLICIE ČR V PŘÍPÁDECH DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Policie České republiky plní především úlohu represivní složky státu, z čehož lze jasně vyvodit tu skutečnost, že začíná působit bohužel až tam, kde ostatní způsoby pomoci či nápravy chování již nestačí, a to ať už se jedná o činnost státních či nestátních institucí. Můj vlastní osobní názor na tuto skutečnost je tedy takový, že na základě takového pojetí zákona je činnost Policie ČR zaměřena v současnosti na postihování pachatele za jeho protiprávní jednání více než na pomoc obětem, což je až druhotné a omezené. Právě striktní kriminalizace pachatele však nemusí být vždy tím řešením, vyhovujícím pro každý případ.

Můj názor je takový, že policie za současného právního stavu, včetně Zákona o Policii České republiky, příliš neumí, není schopna a někdy ani nemůže předcházet takovým případům, jakými je domácí násilí, hlavně v jeho méně rozvinutých a skrytých formách.

Přitom pomoc oběti má také formy zastavení násilí v určitém okamžiku, v některých případech krátkodobého oddělení pachatele (zadržení, zajištění, vazba), odvoz oběti k lékařskému ošetření, rady osobní ochrany, doporučení jiné pomoci (občanské, psychologické poradny, různá sdružení pro oběti domácího násilí).

Domnívám se a mohu tedy naprosto klidně říci, že každý postup Policie ČR je závislý vždy na typu a závažnosti jednání, jenž souhrnně označujeme jako domácí násilí, neboť každé jednotlivé jednání je nutné posuzovat z hlediska zákonných norem jednotlivě a samostatně.

3.1 JESTLIŽE DOMÁCÍ NÁSILÍ NEDOSAHUJE ANI INTENZITY PŘESTUPKU ČI TRESTNÉHO ČINU

Policie ČR jakožto represivní složka v takovýchto případech nikdy není věcně kompetentní k řešení těchto sporných situací mezi jednotlivými konkrétními osobami, avšak může odkazovat na instituce zabývající se tímto problematickým (patologickým) jednáním, jako jsou např. občanské poradny, manželské poradny a psychologické poradny či různé azylové domy, nebo občanská sdružení. Za tímto účelem by mohli být všichni policisté (zejména pak hlavně policisté vykonávající hlídkovou službu) vybaveni informačními kartičkami, jež obsahují kontakty na instituce, na které se může oběť domácího násilí sama obrátit, a tyto v kartičky případně potřeby poskytnout k dalšímu řešení vzniklé situace.

3.2 JESTLIŽE DOMÁCÍ NÁSILÍ JIŽ DOSAHUJE INTENZITY PŘESTUPKU

V případě domácího násilí může dojít zejména ke spáchání těchto níže uvedených přestupků:

§ 49 odst. 1 písm. a) PZ - ublížení na cti

§ 49 odst. 1 písm. c) PZ - úmyslné narušení občanského soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním

§ 50 písm. a) PZ - úmyslné způsobení škody na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením

§ 50 písm. b) PZ - úmyslné neoprávněné užívání cizího majetku

Případná úloha Policie ČR ve vztahu k přestupkové agendě za současné právní situace spočívá zejména v následujících oblastech:

Blokové řešení přestupků (§ 84 a násl. PZ)

V případě řady přestupků (včetně přestupků proti občanskému soužití a majetku) má policista možnost přestupek vyřešit na místě uložením blokové pokuty, jejíž výše je závislá na spáchaném přestupku. Uložení takovéto blokové pokuty je však podmíněno splněním následujících podmínek:

- přestupek je spolehlivě a dostatečně zjištěn
- nepostačuje pouze domluva
- obviněný z přestupku je ochoten blokovou pokutu uhradit

Tato forma řízení však u domácího násilí nepřichází zpravidla v úvahu, protože se jedná takřka vždy o takzvaný návrhový přestupek, který není možné blokově řešit.

Oznamování odhalených přestupků (§ 58 odst. 1 PZ)

Pokud není orgán policie příslušný k projednání přestupku, oznámí jej příslušnému správnímu orgánu a uvede možné důkazní prostředky prokazující vinu pachatele přestupku.

Provádění potřebných šetření (§ 58 odst. 2 PZ)

V případě některých přestupků, které jsou z hlediska domácího násilí zásadní (jedná se o přestupky proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití, dále dojde-li k ublížení na zdraví, a přestupky proti majetku), může činit Policie ČR ještě před oznámením správnímu orgánu potřebná šetření ke zjištění pachatele a zajištění důkazů nezbytných pro pozdější potřeby dokazování před správním orgánem.

V souvislosti s uvedenými přestupky je však velice významné ustanovení § 68 PZ, které podmiňuje projednání uvedených přestupků mezi blízkými osobami (což je u domácího násilí prakticky podmínkou) tím, že musí sama postižená osoba podat návrh na projednání přestupku. Oběť domácího násilí zpravidla nemá potřebnou vůli k podání tohoto návrhu (mimo jiné z obavy z možné reakce pachatele nebo závislosti na něm).(4)

3.3 JESTLIŽE DOMÁCÍ NÁSILÍ JIŽ DOSAHUJE INTENZITY ODPOVÍDAJÍCÍ TRESTNÉMU ČINU

Jak již dříve bylo uvedeno, mohou kromě trestného činu podle ustanovení § 199 TZ (týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě) být případy domácího násilí postihovány také jako jiné trestné činy. Tyto skutkové podstaty trestných činů se mohou uplatnit ve vztahu k danému případu buď souběžně, to znamená, že pachatel naplní svým jednáním více skutkových podstat trestného činu (například na ulici bije svou manželku, čímž vedle trestného činu dle § 199 TZ spáchá též trestný čin výtržnictví dle § 358 TZ), anebo jednání obsažené v prvním trestného činu již obsahuje jednání druhého trestného činu, tedy kdy je pachatel postižen jen za jednání klasifikované jako závažnější, popřípadě dle speciálního ustanovení (např. týrání dle § 199 TZ již zahrnuje případné ublížení na zdraví dle § 146 TZ).(3)

4. POSTUP POLICIE ČR PŘI ZJIŠTĚNÍ PODEZŘENÍ NA DOMÁCÍ NÁSILÍ – TRESTNÝ ČIN

Postup Policie České republiky v počátečním stádiu její činnosti se různí dle způsobu, jak se o konkrétním případě dozvěděla. Můžeme stanovit zhruba čtyři základní způsoby:

- Policie ČR je přivolána přímo na místo násilí přímo v době páčání
- oběť přijde sama na policejní služebnu případ nahlásit
- domácí násilí je odhaleno vlastními poznatky policejního orgánu
- domácí násilí je oznámeno jinou osobou nebo jiným orgánem než orgánem policejním

4.1 POLICIE ČR JE PŘIVOLÁNA PŘÍMO NA MÍSTO SPÁCHÁNÍ NÁSILÍ V DOBĚ PÁCHÁNÍ

Tento případ patří mezi nejtypičtější. Policie ČR je přivolána pomocí tísňové linky 158 a to buď přímo samotnou obětí, nebo jejími rodinnými příslušníky, zřídka se objeví i případy, kdy policii zavolají sousedi. Nejčastěji se jedná o konflikt probíhající přímo v době policisty prováděného zásahu v bytě nebo obydlí.

Pokud z telefonátu nelze jasně rozeznat, zda se v té chvíli jedná o případ domácího násilí, na místo páčání tohoto činu vyrazí nejméně dvoučlenná hlídka policistů nejčastěji zařazených v pořádkové službě.

Pokud přivolání policisté rozeznají znaky domácího násilí, můžou následně na místo přivolat specialistu ze skupiny domácí násilí, což může být i policista ze specializované skupiny vytvořené jako součást Služby kriminální

policie a vyšetřování. Pokud je již z telefonátu zřejmé, že se jedná o případ domácího násilí, tento specialista může být přivolán na místo ihned po ohlášení probíhajícího nezákonného jednání.

Pokud poté, co hlídka dorazí na místo, násilí i nadále ještě trvá, je prvotním úkolem přivolaných a zasahujících policistů tento probíhající útok co nejdříve, tedy ihned zastavit. Následně jsou zjišťovány a zajišťovány všechny potřebné relevantní informace vztahující se k danému případu zjištěného domácího násilí. K zajištění stop může být přivolán také kriminalistický technik s výjezdní skupinou ke zdokumentování na místě nalezených stop a jejich případného odborného zajištění.

Při splnění všech daných zákonných podmínek může být agresor (pachatel přistižený při páčání domácího násilí) na max. 24 hodin zajištěn, případně na 48 hodin zadržen a následně umístěn do vazby. Jak bylo již dříve uvedeno, dále je možné při vyhodnocení na místě, že dochází k páčání trestného činu domácího násilí, vykázat agresora na deset dní mimo obvyklé obydlí s tím, že se agresor po tuto stanovenou lhůtu musí zdržovat na jiném místě a do obvyklého obydlí se nesmí vracet.

K těmto možnostem je však potřeba doplnit, že veškerá omezení osobní svobody jsou hodnocena velmi přísně. Také příslušnými zákony i Ústavou ČR a LZPS je kladen důraz na minimalizaci zásahu do práv a svobod občana. Stupeň podezření musí být proto velmi vysoký a závěry musí být dostatečně podloženy relevantními skutečnostmi.

Další fáze řešení případu po trestněprávní stránce jsou totožné pro všechny způsoby prvotního kontaktu policie, a to prověřování trestného činu, respektive následné stíhání. Poté se věc předává státnímu zástupci s návrhem na podání obžaloby, který obžalobu případně podá, a pak následuje soud.

Ve všech stadiích trestního řízení má oběť postavení poškozeného a nejedná se o samostatnou stranu řízení.

4.2 OBĚŤ PŘIJDĚ SAMA NA POLICEJNÍ SLUŽEBNU PŘÍPAD DOMÁCÍHO NÁSILÍ NAHLÁSIT

Pokud oběť domácího násilí přijde sama ohlásit svůj případ na kterékoliv oddělení Policie České republiky, může být policisty po zjištění, že se jedná o podezření z páchaní domácího násilí, odkázána a převezena na místně a věcně příslušnou součást Policie České republiky. Oznámení oběti nemusí mít nezbytně charakter trestního oznámení - nezřídka se stává, že oběť pouze jde zjistit relevantní informace, jak by dále měla ve své situaci postupovat a jaké kroky by měla učinit. V takových případech je možné dle konkrétní situace všechny potřebné informace poskytnout, případně také zprostředkovat kontakt na jinou instituci, zabývající se problematikou domácího násilí, která by mohla v daném případě pomoci lépe.

Jestliže se jedná o trestní oznámení, provádí po jeho podání Policie České republiky, zásadně místně a věcně příslušná součást, potřebné šetření k prověření a objasnění relevantních skutečností, které mohou být významné z hlediska dalšího průběhu trestního řízení. I v tomto případě však mohou být další instituce, zabývající se problematikou domácího násilí, s jejich nápomocí velice prospěšné, protože kriminalizace násilné osoby nemusí situaci vždy vyřešit optimálním a nejvhodnějším způsobem vzhledem k oběti tohoto patologického jednání.

4.3 DOMÁCÍ NÁSILÍ JE ODHALENO VLASTNÍMI POZNATKY Z OPERATIVNÍHO ŠETŘENÍ

V současné době probíhajících trestních řízení, které byly zahájeny na základě vlastních operativních poznatků s ohledem na přetrvávající značnou latenci domácího násilí, není mnoho, avšak je pravděpodobné, že se tento poměr bude v budoucnosti zvyšovat, pokud by byly shromažďovány a ukládány do evidencí případy s pouhými náznaky domácího násilí zjištěného policisty, kteří se na problematiku a řešení domácího násilí specializují. Díky

tomuto shromažďování budou mít tyto případy v pozdější době, vzhledem ke shromážděnému důkaznímu materiálu, větší šanci na vytvoření celkového obrazu o úplném rozsahu páchaného násilí, a tím také bude zlepšena možnost pro úspěšné případné postihnutí pachatele, neboť bude násilný vztah monitorován dlouhodobě, čímž se částečně odstraní dosud často objevující se důkazní nouze, ke které v případech domácího násilí dochází.

4.4 DOMÁCÍ NÁSILÍ JE OZNÁMENO TŘETÍ OSOBOU NEBO ORGÁNEM

Jinými (třetími) osobami oznamujícími páchaní domácího násilí jsou zejména příbuzní oběti, kteří se snaží chránit své blízké a přicházejí podat trestní oznámení na domnělého agresora. Může se jednat o rodiče oběti, či sourozence, kterým není lhostejný osud svého příbuzného. Dalšími zdroji mohou být pak hlavně lékaři, kteří se opakovaně mohou během své lékařské praxe setkávat s důsledky fyzického týrání oběti a to jak žen, tak i dětí, dále pracovníci orgánu sociálně - právní ochrany dítěte při jejich terénní práci. Někdy se také objeví i podněty ze strany nelhostejných pedagogických pracovníků školy, kteří pokud mají zájem a jsou všímaví, mohou odhalit přímo samotné oběti domácího násilí. Nezřídka se objeví i případ, kdy podezření na domácí oznámí sousedé oběti.

Prvotní informace tohoto typu ze strany těchto zdrojů jsou však v současnosti spíše dosti velkou vzácností, neboť stále je v povědomí veřejnosti zakořeněn pocit toho, že se nemají „plést do cizích věcí“, nebo jsou lidé jenom příliš pohodlní na to, aby se osobně zapojili do řešení tohoto problému a to i přesto, že mnozí mají tuto problematiku přímo v náplni práce, kterou takto bohužel vykonávají nezodpovědně. Dále je to nechuť těchto osob, stát se součástí vyšetřování z toho titulu, že na páchaní domácího násilí samy upozornily.

5. NEVLÁDNÍ ORGANIZACE PODÍLEJÍCÍ SE NA POMOCI OBĚTEM

V České republice existuje řada sdružení a neziskových organizací, které se různou měrou podílejí na pomoci obětem domácího násilí a další preventivní činnosti. Tato sdružení rovněž spolupracují se zahraničními organizacemi, vedou statistiky o své klientele, které dále prezentují. Podstatný význam těchto sdružení je v tom, že jejich pracovníci mají praktické zkušenosti z přímého styku s oběťmi domácího násilí a jsou také přítomni dalšímu jednání státních orgánů v případě, že se na ně postižené osoby obrátí.

Tyto organizace jsou nepostradatelné, neboť mohou pomoci a pomáhají jak obětem, tak policistům tím, že jim poskytují rady při samotném jednání s oběťmi domácího násilí. Z tohoto důvodu uvádím ty, které patří k nejvýznamnějším organizacím v této oblasti v České republice:

Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí poskytuje odbornou, bezplatnou a diskrétní pomoc obětem i svědkům trestných činů, včetně emocionální a morální podpory. Pro pomoc obětem domácího násilí zřídil *Bílý kruh bezpečí* telefonní linku DONA - 251511313. (29)

Tato specializovaná celostátní telefonická služba pomoci osobám ohroženým domácím násilím pracuje v nepřetržitém provozu od 11. září 2001. Pomáhá každému, kdo se cítí ohrožen domácím násilím nebo je domácím násilím svědkem. Dále nabízí pomoc profesionálům, kteří při své práci přicházejí do prvního či opakovaného kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím. Tato telefonická služba se zavazuje respektovat anonymitu klientů, požadavek diskrétnosti a garantuje vysoký standard služeb. O dobrém fungování této linky svědčí i ta skutečnost, že počet telefonátů má meziroční

stoupající tendenci. Toto lze podložit konkrétními čísly. Tedy v roce 2001 se jednalo o 1593 telefonátů, v roce 2002 se jednalo o 2793 telefonátů, v roce 2003 to bylo 3197 telefonátů, za rok 2004 proběhlo 3417 telefonátů, v roce 2005 bylo vyřízeno 3456 telefonátů, v roce 2006 již 3560 telefonátů, v roce 2007 bylo zaznamenáno 3880 telefonátů, v roce 2008 bylo vyřízeno dokonce 4090, v roce 2009 se jednalo již o 4435 telefonátů, v roce 2010 to bylo 4345 telefonátů a v první polovině 2011 proběhlo 1939 telefonátů na DONA linku. Tedy od 04.09.2001 do 23.2. 2011 bylo přijato celkem 34 400 volání. (net dona)

Celkové údaje k DONA lince v případech zjištěného pohlaví:

Všechna volání na DONA linku				
<i>Volající</i>	Celkem	tj. %		
Muž	4 171	21		
žena	15 574	79		
	19 745	100		
<i>Ve volání</i>				
Muž - ohrožená osoba	940	28 71 65		
Muž - násilná osoba	1799			
Žena - ohr. osoba	1 710			
Žena - násilná osoba	750			
<i>Muži Druh volání</i>	celkem	tj. %	s DN	tj. %
Konzultace	3073	73,7	2066	88,1
Podaná info	576	13,8	188	8,0
Profesní kontakt	248	5,9	82	3,5
Testování	62	1,5	6	0,3
Zneužití	212	5,1	3	0,1
	4171	100	2345	100,0
<i>Obsah volání</i>	celkem	tj. %		
Domácí násilí	2345	57,5		
Jiné	1413	34,6		
Přestupek	65	1,6		
Trestný čin	257	6,3		
	4080	100,0		
<i>Vztah k DN/TČ</i>	celkem	tj.%	s DN	tj. %
Ohrožená osoba	909	29,2	663	29,0
Násilná osoba	86	2,8	60	2,6

Svědék	20	0,6	8	0,3		
Zachránce - příbuzný ohrožené os.	742	23,8	618	27,0		
Zachránce - příbuzný násilné os .	34	1,1	25	1,1		
Zachránce - známý, přítel	731	23,5	599	26,2		
Zachránce - jiný	276	8,9	138	6,0		
Pomáhající profese	315	10,1	175	7,7		
	3113	100,0	2286	100,0		
<i>vztah ohrožené osoby a násilné osoby</i>	celkem	tj. %	s DN	tj. %	<i>Ve volání žen s DN</i>	<i>tj.%</i>
manželé	1259	51,4	1149	54,1	8717	60,0
ex-manželé	154	6,3	129	6,1	929	6,4
druh-družka	210	8,6	199	9,4	1574	10,8
partner, partnerka	137	5,6	106	5,0	986	6,8
prarodič	19	0,8	16	0,8	89	0,6
rodič	272	11,1	241	11,4	1215	8,4
dítě	185	7,5	143	6,7	488	3,4
sourozenec	28	1,1	17	0,8	113	0,8
vnuk	4	0,2	4	0,2	10	0,1
známý	17	0,7	7	0,3	34	0,2
jiný příbuzný	50	2,0	34	1,6	155	1,1
jiný	116	4,7	78	3,7	216	1,5
	2451	100,0	2123	100,0	14526	100,0
<i>Přítomnost dětí</i>	celkem	tj. %	s DN	tj. %	<i>Ve volání žen s DN</i>	<i>tj.%</i>
Ano, oběti DN	151	12,2	140	12,4	1069	10,4
Ano, svědci DN	765	62,0	718	63,5	7308	71,3
Ano, nejsou oběťmi	113	9,2	99	8,8	703	6,9
Bezdětný vztah	205	16,6	174	15,4	1174	11,4
	1234	100,0	1131	100,0	10254	100,0
<i>Věk volajícího</i>	celkem	tj. %	s DN	tj. %	<i>Ve volání žen s DN</i>	<i>tj.%</i>
0 - 15	51	2,3	16	1,2	29	0,3
16 - 25	195	8,8	101	7,3	671	6,2
26 - 40	972	43,7	592	42,8	5241	48,6
41 - 50	409	18,4	283	20,5	2273	21,1
51 - 60	340	15,3	219	15,8	1493	13,8
nad 60	259	11,6	171	12,4	1082	10,0
	2226	100,0	1382	100,0	10789	100,0

<i>Problémy volajících</i>	celkem	tj. %	s DN	tj. %	<i>Ve volání žen s DN</i>	tj.%
Trestní právo, přestup. říz.	1081	26,2	866	27,7	5564	21,7
Rozchod, rozvod	820	19,9	667	21,3	6505	25,4
Úprava vztahu k	366	8,9	272	8,7	2502	9,8
Vyživovací povinnost	83	2,0	68	2,2	1001	3,9
Majetkové vztahy	214	5,2	166	5,3	1650	6,4
Byty, bydlení, užívání	623	15,1	503	16,1	4423	17,2
Finanční nedostatek	160	3,9	125	4,0	1517	5,9
Ztráta zaměstnání	41	1,0	33	1,1	283	1,1
Péče o seniory	109	2,6	92	2,9	396	1,5
Zdravotní postižení	108	2,6	75	2,4	483	1,9
Jiná problematika	520	12,6	260	8,3	1321	5,2
	4125	100,0	3127	100,0	25645	100,0

(26)

Osobám ohroženým domácím násilím, jejich příbuzným a známým:

- nabízí porozumění a důvěru
- poskytuje okamžitou odbornou psychologickou, právní, organizační a morální podporu
- pomáhá orientovat se v aktuální situaci
- pomáhá sestavit individuální bezpečnostní plán
- poskytuje praktické rady a pomáhá nalézt další vhodný postup
- zprostředkovává informace o možných sociálně - právních a trestněprávních opatřeních
- pomáhá orientovat se v systému služeb sociální záchrané sítě pro oběti domácího násilí a trestných činů
- pomáhá vyhledat bezpečné ubytování
- přivolá v případech vážného ohrožení zdraví a života urgentní pomoc.

Bílý kruh bezpečí na svých internetových stránkách, kartách, informačních letácích a v dalších publikacích nabízí úplné informace o domácím násilí, odborné rady, situační případy a bezpečnostní plány. *Bílý kruh bezpečí* také ve spolupráci s ostatními sdruženími inicioval vznik Aliance

proti domácímu násilí, která byla založena 10. října 2002 na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.(29)

ROSA

Organizace *ROSA* vznikla v roce 1993 jako nadace, s ohledem na nový nadační zákon se v roce 1998 přeregistrovala na občanské sdružení. Pracovnice občanského sdružení *ROSA* prošly řadou odborných školení a výcviků v České republice i v zahraničí. Toto občanské sdružení poskytuje bezplatnou komplexní pomoc ženám, které se staly oběťmi domácího násilí.

V současné době ženám nabízí psychosociální poradenství, odborné právní či psychiatrické konzultace a celkovou podporu v jejich těžké životní situaci. Pro okamžitou pomoc má zřízen krizový telefon - 602246102, na nějž mohou ženy v případě potřeby volat. V případě potřeby klientkám a jejich dětem může zajistit na dobu 3 až 6 (nejdéle 12) měsíců ubytování v azylových pokojích s utajenou adresou, provozovaných tímto občanským sdružením. Pokud ubytování v těchto azylových pokojích není možné, snaží se pomoci s vyhledáním jiného azylového ubytování.

Vedle přímé pomoci ženám v Informačním a poradenském centru pro ženy - oběti domácího násilí se *ROSA* zaměřuje i na prevenci domácího násilí. Pořádá přednášky, konference či semináře k domácímu násilí a to jak pro odbornou, tak širší veřejnost. Nedílnou součástí aktivit sdružení *ROSA* je vydávání informačních letáků, publikací a brožur. *ROSA* je také členem asociace *WAVE* (Women Against Violence Europe) a Koordinačního kruhu prevence násilí na ženách.(30)

proFem

Je obecně prospěšná společnost, která se již od roku 1993 zaměřuje na poskytování poradenských služeb a konzultací ženským projektům

a organizacím. V oblasti ženských lidských práv se věnuje politickému lobbingu, vydávání publikací a bezplatnému právnímu poradenství obětem domácího násilí. *ProFem* má v provozu právní poradnu na telefonním čísle 224910744.

Jednou z těžištních oblastí je činnost v oblasti ženských lidských práv, především násilí na ženách. V této oblasti realizuje různé projekty, vydává publikace a informační materiály, snaží se dané téma zviditelnit na veřejnosti, v masových médiích a nalezením odpovídající lobby u státní správy, policie a v legislativě.

V roce 1999 tato společnost organizovala v rámci programu „EU Phare Democracy“ projekt „Advocats for Women“, na němž se jednalo o roční školení právniček k tématu násilí na ženách a ženských lidských práv. Tento projekt pokračuje od ledna 2001 jako „AdvoCats for Women – centrum právní pomoci ženám - obětem násilí“, v jehož rámci funguje „Linka právní pomoci“, bezplatné právní poradenství a právní asistence a „Fond právní pomoci ženám - obětem násilí“.

V současné době realizuje *proFem* následující hlavní projekty: Mezinárodní kongres "*Práveľ proti domácímu násilí*", mediální kampaň proti domácímu násilí, vzdělávací a posilující kurzy pro ženy, jež zažily násilí "*Mosty pro ženy*" a pro starší ženy a rodiče na mateřské dovolené "*Mosty pro ženy II*". Nezávislým projektem v rámci *proFem* je informační agentura *Gita*.(31)

É l e k t r a

Občanské sdružení *Élektra* je nestátní neziskovou organizací, která vznikla z iniciativy klientek a terapeutek v roce 1995 na pomoc ženám, obětem sexuálního násilí v dětství a ženám znásilněným. Občanské sdružení *Élektra* je členkou Koordinačního kruhu prevence násilí na ženách (tj. volné

sdružení pěti českých neziskových organizací: občanské sdružení *Elektra*, *Rosa*, *proFem*, Gender Studies, La Strada).

Smyslem činnosti je poskytování krizové intervence obětem všech typů sexuálního násilí, terapeutická pomoc ženám, které byly v dětství sexuálně zneužívány, a ženám znásilněným, poskytování podpůrné terapie rodinným příslušníkům, partnerům a partnerkám obětí sexuálního násilí, poskytování odborných konzultací a stáží, pořádání přednášek, krátkodobých výcviků, seminářů a kurzů pro laickou i odbornou veřejnost, publikační činnost k problematice sexuálního násilí, spolupráce s masmédií, otevřené informování a osvěta o problematice sexuálního násilí a jeho dopadů na život sexuálně zneužívaných žen a jejich dětí a návrhy legislativních úprav, týkajících se problematiky sexuálního násilí, především sexuálního násilí v rodině, a mezinárodní spolupráce.(32)

Liga lidských práv

Liga lidských práv vznikla v srpnu 2002 v Brně odtržením a započítím samostatného působení programů na ochranu lidských práv Ekologického právníckého servisu, právnícké nevládní organizace. Od počátku svého působení klade důraz na prosazování zlepšení jednotlivých segmentů ochrany lidských práv včetně ženských práv v programu „Poradna pro ženy v tísní“.

Program poskytuje v první řadě komplexní přímou pomoc obětem domácího násilí. Konkrétně se jedná o poskytování osobních konzultací v oblasti krizové, právní (včetně soupisu veškerých právních podání a výběrově úhrady soudních poplatků), psychologické, sociální, zprostředkování kontaktu na další potřebné odborníky (psychiatry, sociální pracovnice, azylová zařízení apod.). Poradna dále provozuje poradenskou telefonní linku, která je v provozu každý den v týdnu od 7,00 hod. do 22,00 hod. Jedná se o pomoc právní, krizovou, sociální a psychologickou. Poradenství se uskutečňuje také formou internetového poradenství.

Od počátku roku 2001 poskytuje program rovněž speciální psychoterapeutickou pomoc určenou obětem domácího násilí formou skupinových sezení. Dále také výběrově úhradu zastoupení obětí domácího násilí advokátkou, doprovod klientek na jednání s úřady.

Poradna pro ženy v tísní úzce spolupracuje se skrytým azylovým domem pro ženy - které u sebe nemají v této době své děti - zřízeného občanským sdružením Magdalenium. Veškeré služby poskytované „Poradnou pro ženy v tísní“ jsou pro klientky k dispozici zdarma. Kromě přímé pomoci vyvíjí „Poradna pro ženy v tísní“ doplňkově i preventivní činnost v této oblasti, kdy vydává vlastní osvětové materiály, spolupracuje s médii, pořádá semináře a setkání k uvedené problematice. Při řešení problematiky obětí domácího násilí Poradna pro ženy v tísní úzce spolupracuje s ostatními neziskovými organizacemi, orgány státní správy a samosprávy. (14)

6. METODY A ZPŮSOBY ZVYŠOVÁNÍ ODBORNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE ČR V OBLASTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ

6.1 PŘED ZAŘAZENÍM NA ZÁKLADNÍ ÚTVAR

Po přijetí nového žadatele k Policii České republiky je jako prvotní úkon provedeno zařazení do základního kurzu, ve kterém je prvotním úkolem uchazeče seznámit se se vším, co samotná práce policisty obsahuje a obnáší. Dá se říci, že v podstatě nastoupí do školy, kde se pod pedagogickým vedením jednak seznamuje se samotnou policejní prací, taktikou této práce, právními normami a předpisy, interními předpisy a nařízeními a taktikou policejní práce. Dále také s tím, jak má policista správně a profesionálně vystupovat na veřejnosti, jak s občany jednat, pomáhat jim při řešení některých jejich problémů či poskytovat informace k možným řešením.

Pokud se týká právních norem, je nutné, aby budoucí policista v dostatečné míře zvládal základní znalosti všech právních předpisů, které bezprostředně potřebuje ke správnému vykonávání své pracovní činnosti. Jedná se především o znalost následujících právních norem TZ, PZ, Zákona o Policii ČR. Poté dle jeho další specializace, po zařazení na konkrétní útvar Policie ČR, navazuje seznamování se s dalšími příslušnými zákony, předpisy a závaznými pokyny.

Další, dnes jednou z velmi významných složek výuky budoucího policisty, je také viktimologie. V rámci výuky a výcviku policistů k problematice obětí trestných činů by mělo být dosaženo dvou obecných výsledků:

- pochopení Deklarace o obětech

- možnost aplikovat hlavní zásady práva na zacházení s oběťmi domácího násilí (8, s. 16)

Policisté jsou proto školeni v různých oblastech přímo se vztahujících na problematiku domácího násilí, jako je:

- trauma způsobené viktimizací
- emoční první pomoc
- empatie neboli vcítění se do situace samotné oběti domácího násilí
- zacházení s oběťmi domácího násilí v praktických situacích

Výcvik v oblasti traumatu způsobeného viktimizací

Jedná se o výcvik, který je zaměřený především na zvýšení citlivosti policistů při jednání s oběťmi samotnými, jehož prioritním výsledkem by měl být policista, který bude schopen samostatně rozpoznat, objasnit a deklarovat hlavní důsledky prožitého traumatu pocíťovaného oběťmi domácího násilí. Je sledováno, zda policista během tohoto výcviku pochopil, že viktimizace má naprosto jasné odezvy na život jednak oběti samotné a také nejbližších příbuzných. (8, s. 17)

Dle mého názoru je toto zvýšení profesionálního přístupu a citlivosti důležité pro budování kladného vztahu s širokou veřejností, kdy je nutné, aby se případná oběť obracela na policii s pocitem toho, že tato jí pomůže ukončit prožívané trauma a zároveň poskytne citlivý přístup během prováděného vyšetřování.

Výcvik v oblasti vcítění se do situace oběti domácího násilí

Cílem provádění tohoto výcviku v dané oblasti je dosažení u policisty toho, aby dokázal navodit vzájemný vztah s obětí a uměl se správně vcítit do její situace. Policista by měl umět uklidnit oběť takovým způsobem, aby byla schopna v dostatečné míře vypovědět o celém stavu věci. Měl by mít znalosti v kladení citlivých otázek, zhodnotit jejich vhodnost v danou chvíli a zvládat dovednosti v naslouchání obětem. (8, s. 18)

Také i v tomto případě jsem jednoznačně přesvědčen, že bez těchto dostatečných znalostí a dovedností nemůže policista správně zvládnout přesvědčit oběť, že její trauma skutečně chápe a má v úmyslu jí opravdu pomoci tak, aby následný zásah byl co možná nejcitlivější a pouze v naprosto nezbytné míře.

Výcvik v oblasti zacházení s oběťmi domácího násilí v praktických situacích

Zde je nejdůležitějším výstupem dovednost policisty dokázat uplatnit přímo v praxi všechny získané nebo rozvinuté vědomosti a dovednosti. Aby prokázal v přímé konfrontaci se skutečností, že i v takovéto chvíli si ví skutečně rady, že dokáže oběti pomoci přímo na místě a že ji dokáže nasměrovat na správné organizace, kde jí mohou pomoci i jiní, kdy tímto myslím lidi mimo policii, tedy organizace, které se zabývají přímo prací s oběťmi domácího násilí a jsou schopny poskytnout opravdu vysoce odbornou pomoc.

Vždyť ve většině případů je to právě příslušník policie, který se stává první osobou, jež pomáhá ukončit vlastní domácí násilí a snaží se zajistit bezpečí pro oběť samotnou.

6.2 BĚHEM VÝKONU SLUŽBY

Během samotného výkonu služby je situace obdobná, i když míra, se kterou je jmenované odborné vzdělávání realizováno, se jeví jako nedostačující. Policisté jsou sice vysíláni na organizovaná odborná školení, podstupují různé kurzy, ale ne vždy je tento policista proškolen skutečně tak důsledně, aby byl schopen své vědomosti uplatnit v praxi, nebo jsou na tato školení veleni a jejich ochota zdokonalovat své vědomosti v této problematice není dostačená.

7. VLASTNÍ PRŮZKUM ÚROVNĚ OBEZNÁMENÍ A MÍRY ZNALOSTÍ POLICISTŮ O DOMÁCÍM NÁSILÍ

Jak jsem se již zmínil v úvodu, jedním z mých cílů v této práci je zjištění stavu úrovně vědomostí a míry znalostí a dovedností řešení v případech týkajících se domácího násilí. Jedním z cílů provedeného vlastního víceletého průzkumu je také zjištění, zdokumentování a vyhodnocení zadaného cíle. Jako formu jsem si pro uskutečnění tohoto cíle zvolil dotazníky, které jsem vypracoval tak, abych mohl získat dostatečně ucelený pohled na zkoumanou věc.

Mým předpokladem (**hypotéza H-A**) je, že znalosti a dovednosti o domácím násilí jsou u policistů nedostatečné pro bezchybný výkon jejich vysoce kvalifikované práce. Mou snahou je tedy prokázat, že stav znalostí a dovedností policistů, kteří se setkávají s domácím násilím ve své každodenní práci, je nedostačující, i když se úroveň znalostí a dovedností stále zlepšuje. Jsem přesvědčen (**hypotéza H-B**), že na vzdělávání policistů v této oblasti je kladen příliš malý důraz a toto by mělo být prováděno na daleko vyšší úrovni s aktivní účastí samotných policistů, neboť samotná práce s lidmi v oblasti domácího násilí je skutečně velmi náročná a to jednak na psychickou odolnost samotného policisty, jednak na jeho empatii s oběťmi domácího násilí.

Za vzorek respondentů jsem si vybral policisty, kteří pracují u policie různě dlouhou dobu a jsou také z různých útvarů policie. Celkový počet nebyl stanoven přesnou cifrou. Rozhodl jsem se, především s ohledem na dobrovolnost, že oslovím vybrané součásti s různým počtem policistů a bude pouze na policistech samotných, zda budou ochotni se tohoto průzkumu účastnit. Tento průzkum proběhl v roce 2008 v rámci bakalářské práce s celkovým počtem 213 respondentů. V nově provedeném průzkumu z roku

2010, bylo osloveno celkem 648 policistů (respondentů), z obdobných útvarů Policie ČR v hlavním městě Praze.

Pro současnou diplomovou práci jsem zvolil právě tentýž průzkum včetně shodného dotazníku a to z toho důvodu, že chci porovnat a posoudit úroveň znalostí a dovedností policistů právě v časovém odstupu jeho provedení. Jde o jedinečnou možnost zjistit, jakým směrem se ubírá úroveň znalostí a dovedností policistů v této problematice oblasti.

V tomto provedeném průzkumu byli osloveni policisté ze dvou typů základních útvarů PČR a dále policisté nově přijatí do řad PČR.

Byli osloveni především policisté z místních oddělení PČR v hlavním městě Praze, jenž je tím nejnižším útvarem u PČR vůbec. S policisty z těchto útvarů se široká veřejnost a samy oběti trestných činů, včetně domácího násilí, setkávají nejčastěji. Zde na otázky v předloženém dotazníku odpovědělo celkem 288 příslušníků PČR.

Dalším typem útvaru je služba kriminální policie a vyšetřování, kde bylo osloveno 96 příslušníků.

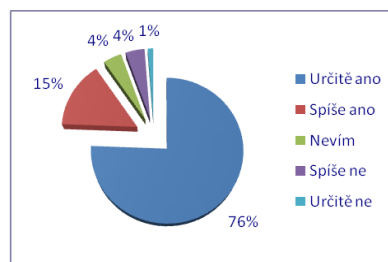
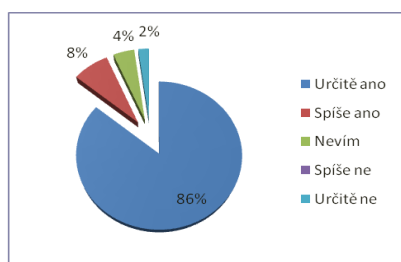
Posledním místem, kde byli osloveni policisté, je Střední policejní škola MV v Praze. Zde jsou připravováni nově přijatí uchazeči ucházející se o povolání policisty a dále školení stávající příslušníci PČR. Průzkumu se zde zúčastnilo 126 osob.

Dále se průzkumu účastnilo 138 osob bez uvedení příslušnosti k útvaru, nebo jsou z jiných než zde jmenovaných útvarů.

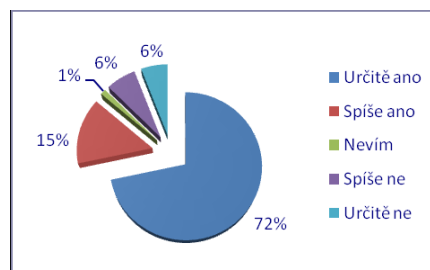
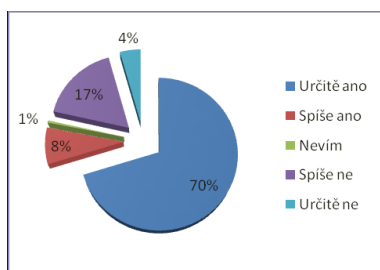
Předkládaný dotazník je součástí přílohy, kde jsou dále přiloženy graficky zpracované výsledky průzkumu z roku 2008 a opakovaného v roce 2010 a to jak celkově, tak dle typů příslušnosti k útvaru.

Po celkovém zpracování všech sebraných informací a po provedení zhodnocení jsem zjistil, že v současných řadách PČR je znalost domácího násilí v současné době stále celkem dobrá. Pokud uvedu přesnější údaje tak

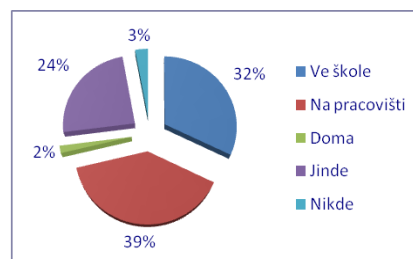
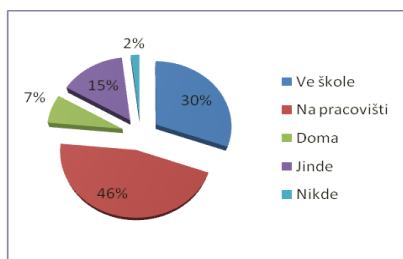
konkrétně, v roce 2008 to uvedlo 94 % dotázaných a v roce 2010 91 %, že je jim znám pojem domácího násilí, jak ukazují grafy.

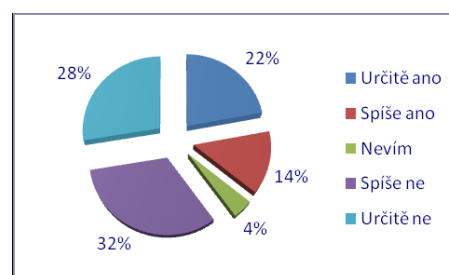
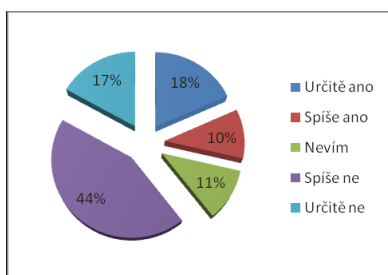
Otázka: Setkal jste se někdy s pojmem „Domácí násilí“? Na tuto otázku, jak je ve vyhodnocení patrné odpovědělo kladně v roce 2008 celkem 78% respondentů a v roce 2010 již 87% respondentů. Je zde tedy patrný velký posun ohledně informovanosti a povědomí policistů v této otázce viz graf. Také je z tohoto patrné, že se policisté ve své práci více setkávají s tímto problematickým chováním, tedy, že se zvyšuje počet zjištěným případům, s nimiž se poté ve své práci setkají.

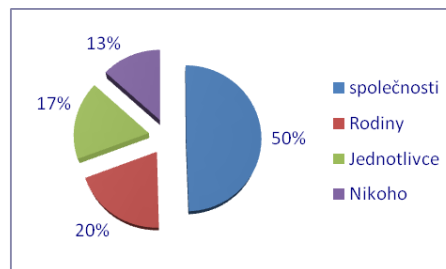
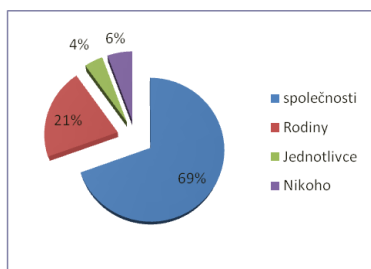
Dále z grafů je patrný posun zdrojů informovanosti a to z pracoviště částečně na školu a částečně na jiné zdroje, z čehož lze odvodit, že se informovanost postupně zlepšuje a rozšiřují se oblasti, kde lze informace o tom, co je podstatou domácího násilí získat. U školy se poměr zvýšil z 30% na 32% a u jiného zdroje je to z 15% na 24%. Pokud tento vývoj zhodnotím, mohu jen konstatovat, že se zde pozitivně projevuje snaha o rozšíření spektra, kde všude je možné se informovat na domácí násilí.

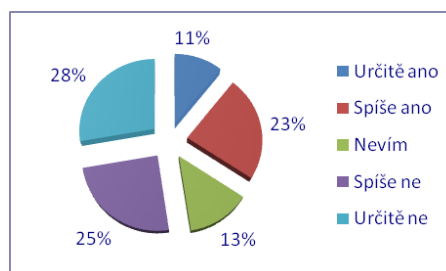
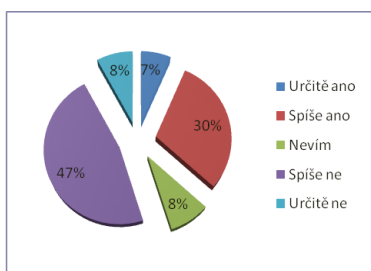
K otázce zda se dotazovaný již setkal s domácím násilím ve svém okolí, se z celkového počtu vyjádřilo celkem 61% v 2008 a 60% v roce 2010, že ne. Zde je tedy patrná stagnace. Naproti tomu odpověď ano, spíše ano uvedlo v roce 2008 28% a v roce 2010 36%. Zde je tedy posun k lepšímu patrný a ukazuje to na skutečnost, že je lhostejnost k tomuto patologickému chování a jednání u veřejnosti na ústupu.

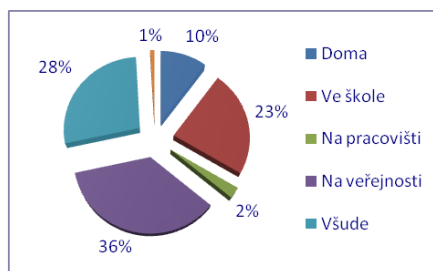
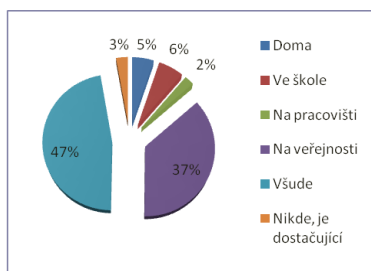
Na další otázku „Domácí násilí je problémem ...“ v roce 2008 odpovědělo “69 % a v roce 2010 50% respondentů uvedlo, že domácí násilí je problém společnosti jako celku. Domácí násilí jako problémem rodiny označilo v roce 2008 21% a v roce 2010 20% respondentů. Z grafu dále vyplývá, že výrazně více respondentů se domnívá, že domácí násilí je problém jednotlivců. Z toho lze odvodit, že odpovědnost za toto patologické chování je stále více přesouvána na jedince ve společnosti. Jde tedy o přesun odpovědnosti ze společnosti na samostatné osoby, z čehož můžeme říci, že se odpovědnost odklání od společnosti a přiklání se k jedinci.

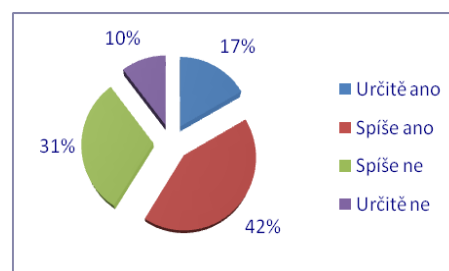
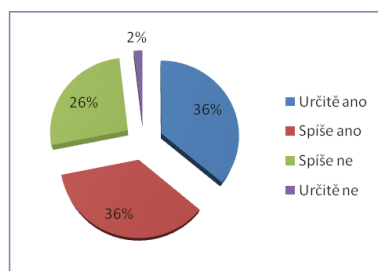
K současné osvětě o domácím násilí se v roce 2008 47% a v roce 2010 25% oslovených vyjádřilo, že je spíše nedostatečná a 30 % v roce 2008 a 23% v roce 2010, že je spíše dostatečná. Je však také patrné, že značný rozdíl je u vyjádření u odpovědi, „určitě ne“, který se zvýšil o celých 20%. Z toho odvozují, že se vzrůstající takřkajíc medializací hodnotí respondenti osvětu jako více nedostatečnou. Mohu tedy říci, že se zvyšuje zájem o získávání informací týkajících se domácího násilí.

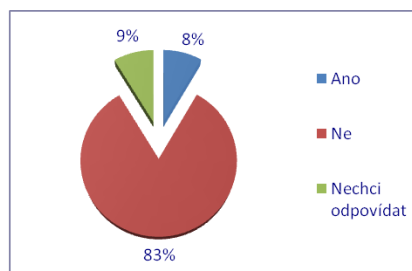
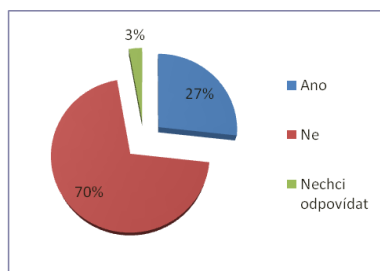
Dále v roce 2008 47 % a v roce 2010 28% dotázaných uvedlo, že by osvěta k domácímu násilí měla být větší všude, 37% v roce 2008 a 36% v roce 2010 na veřejnosti. Nárůst je viditelný u možnosti „Ve škole“, kde v roce 2008 to bylo 6 % a v roce 2010 již 23%. Po zhodnocení lze říci, že se zvyšuje nárok na školu, kde by mělo docházet k větší osvětě o této formě patologického jednání a chování. U dalších hodnot není zvýšení tak patrné.

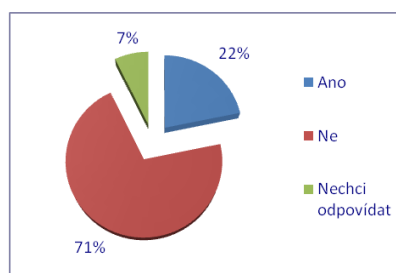
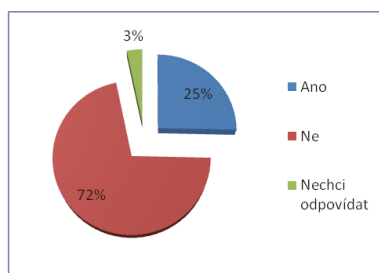
Jedním z podstatných ukazatelů je také fakt, kolik respondentů uvedlo, zda se zajímají o možnosti řešení při zjištění domácího násilí. V roce 2008 36% a v roce 2010 pouze 17% dotázaných uvedlo, že určitě ano, v roce 2008 36% a v roce 2010 již 42% spíše ano a nakonec v roce 2008 26% a v roce 2010 31% spíše ne. Tady je patrný útlum ochoty řešit jištěné domácí násilí. Je otázka jak se k tomuto údaji postavit a jak jej vyhodnotit. Nepatrně se naopak zvýšil poměr u odpovědi „spíše ano“ a to o 6%.

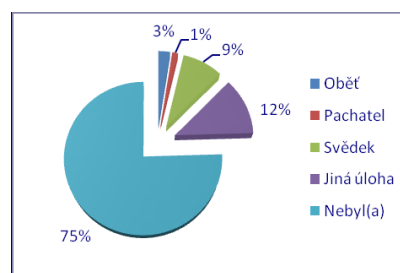
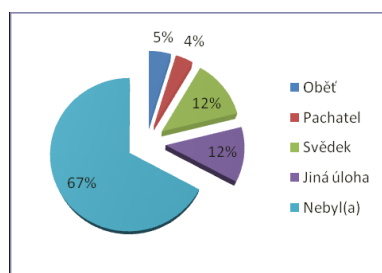
Na otázku, zda již někdy řešili dotazovaní domácí násilí v rámci své pracovní náplně, uvedlo v roce 2008 70% a v roce 2010 83% účastníků průzkumu, že nikoli. V případě kladné odpovědi „Ano“ je zaznamenán pokles a to více než o $\frac{2}{3}$ (rok 2008 - 27%, rok 2010 - 8%). Jakkoli se tento výsledek zdá krokem zpět, je možné v tom vidět i pozitivní tendence a to ty, že se vyčleňují jedinci, kteří se stávají více zaměřenými právě na problematiku domácího násilí. Tento trend by mohl přinést kvalitnější práci, neboť přirozené získávání zkušeností je u tohoto modelu přidělování případů daleko intenzivnější. Volbu odpovědi „nechci odpovídat“ není třeba snad ani komentovat (2008 - 3%, 2010 - 9%).

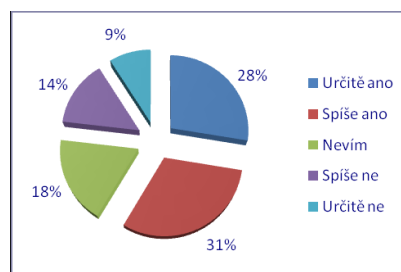
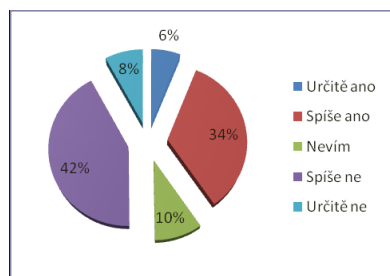
Taktéž o volném čase a v něm řešení konfliktu domácího násilí (soukromě) uvedlo 72% v roce 2008 a 71% v roce 2010, že se tímto problémem nezaobírali a neřešili jej. U odpovědi ano je vidět i mírný ústup (2008 – 25%, 2010 – 22%) viz. příložený graf.

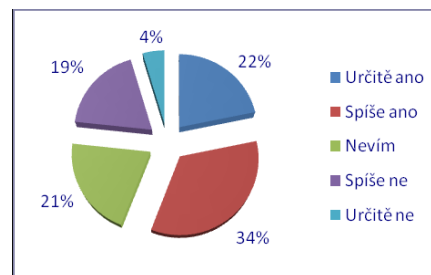
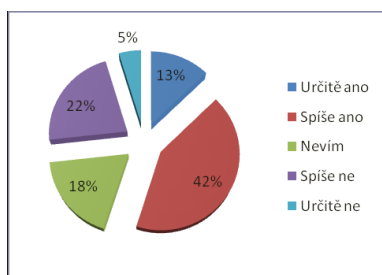
A je zde otázka: Byl jste někdy účastníkem domácího násilí? Dle předpokladu naprostá většina respondentů uvedla, že nebyla žádným z účastníků domácího násilí (2008 – 67%, 2010 – 75%). U role „oběti“ je vidět snížení (2008 – 5%, 2010 – 3%). Je však potřeba tuto odpověď pečlivě zvážit vzhledem k tomu, že dotazník byl anonymní a ověření pravdivosti je značně složité. To samé platí i u volby „pachatel“, kde i zde je patrné snížení (2008 – 4%, 2010 – 1%) a u volby role „svědek“ kde jsou uváděny údaje (2008 – 12%, 2010 – 9%).

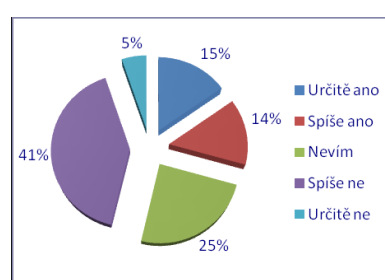
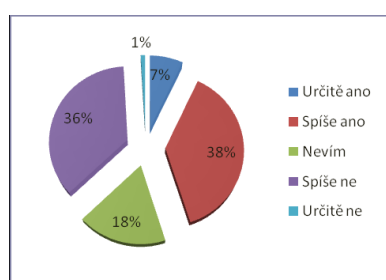
K oblasti současných legislativních možností a platných zákonů řešících problémové jednání domácího násilí byly k dostatečnosti a účinnosti těchto zákonů zjištěny následující hodnoty, které se s odstupem let značně změnily. Značné rozdíly jsou zejména u odpovědi „spíše ne“ kterou v roce 2008 označilo 42% respondentů a v roce 2010 již „pouze“ 14% respondentů. Patrný rozdíl je i u další odpovědi a to „určitě ano“ kdy tuto možnost uvedlo v roce 2008 6% respondentů a v roce 2010 již 28% respondentů. Nezanedbatelná je však i volba odpovědi „nevím“ (2008 – 10%, 2010 – 18%) Celkově je však tato oblast vnímána pozitivně, tedy jako dostačující ji uvedlo celkem 40% dotazovaných v roce 2008 a již 59% z dotazovaných v roce 2010.

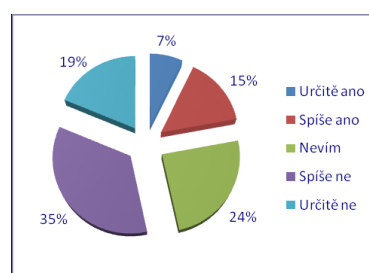
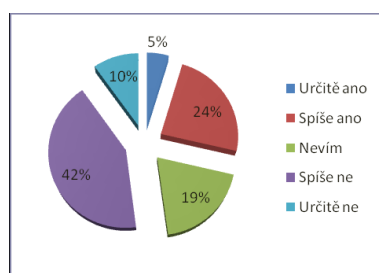
Na otázku zda příslušníci Policie České republiky v současné době využívají všech dostupných legislativních prostředků, zákonných norem pro řešení domácího násilí jsou odpovědi následující. Odpověď „ano“ označilo v roce 2008 celkem 55% respondentů a v roce 2010 celkem 56%, kdy v roce 2010 je v označených odpovědích větší poměr „určitě ano“. V ostatních ukazatelích jsou označené odpovědi vzhledem k časovému odstupu v podobném poměru.

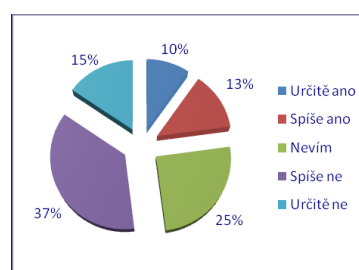
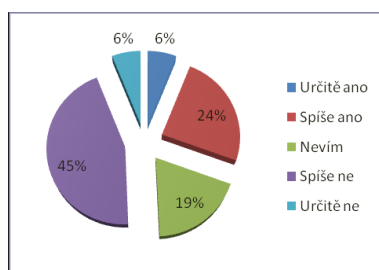
U otázky dostatečné znalostní a vědomostní připravenosti příslušníků Policie České republiky pro praktické využití těchto znalostí a vědomostí při řešení vzniklého domácího násilí byly zjištěny následující skutečnosti. Zatímco v roce 2008 se 38% dotazovaných domnívalo, že znalosti a vědomosti spíše stačí v roce 2010 se tento ukazatel (odpověď spíše ano) snížil na pouhých 14%. Jiné je to u ukazatele, odpovědi „určitě ano“, kde došlo ke zvýšení z 7% v roce 2008 na 15% v roce 2010. Avšak v součtu jde o značný propad. Na úkor toho se však zvýšil u odpovědí „spíše ne a určitě ne“, v roce 2008 celkem 37% a v roce 2010 celkem 46% jak je vidět z příložených grafů.

Je zde předestřena další otázka a to zda jsou příslušníci Policie České republiky dostatečně připravováni na zasahování přímo na místě páchaní domácího násilím tedy přímo v bytech, kam jsou povoláni v době probíhajícího domácího násilí. Z výsledků lze dovodit toto. V roce 2008 si 29% ze všech respondentů myslelo, že ano či spíše ano, zatímco v roce 2010 je to 22% ze všech respondentů. U odpovědí ne či spíše ne jsou tato čísla následující. V roce 2008 to bylo celkem 52% a v roce 2010 54% ze všech odpovídajících respondentů. Avšak je zde i vysoké procento těch, kteří označili odpověď „nevím“, těch je v roce 2008 19% a v roce 2010 již 24%.

Následuje poslední otázka předkládaného dotazníku a to zda jsou policisté Policie České republiky v rámci vnitropodnikového vzdělávání dostatečně připravováni na přímé jednání se samotnými oběťmi domácího násilí.

Z výsledných odpovědí na tuto poslední otázku je možné dovodit následující. V obou provedených průzkumech se polovina respondentů shoduje, že policisté nejsou v rámci vnitropodnikového vzdělávání dostatečně připravováni na přímé jednání se samotnými oběťmi domácího násilí. V cca jedné třetině se oslovení respondenti domnívají, že neví jak na položenou otázku odpovědět. Cca jedna třetina dotázaných respondentů se domnívá, že policisté jsou v rámci vnitropodnikového vzdělávání dostatečně připravováni. Výsledky se s časovým odstupem příliš neliší, takže nelze říci, že by se situace zlepšovala. Rovněž se však také nezhoršuje.

Vyhodnocení vlastního průzkumu – ověření hypotéz

Provedeným průzkumem a na základě jeho výsledků, že hypotéza H-A, tedy předpoklad, že znalosti a dovednosti o domácím násilí jsou u policistů nedostatečné pro bezchybný výkon jejich vysoce kvalifikované práce, je možné potvrdit.

V případě hypotézy H-B výsledky provedeného průzkumu prokázaly, že na vzdělávání policistů v této oblasti je kladen příliš malý důraz a toto by mělo být prováděno na daleko vyšší úrovni s aktivní účastí samotných policistů, čímž je i v tomto případě rovněž možné hypotézu H-B potvrdit.

Závěr

„Problém“ domácího násilí, neboť v dnešní době domácí násilí problémem nazýváme, je pravděpodobně starý jako lidstvo samo. Jedná se o projev chování, který provázal a provází lidstvo s největší pravděpodobností zřejmě po celou dobu jeho vývoje a vývoje jeho společnosti. Snad v každé historické době se k němu přistupovalo s naprosto odlišným způsobem, kdy tento přístup můžeme rozdělit na dvě dimenze či oblasti. Jedná se o oblast náboženskou, a dále o oblast společenské morálky. Z těchto úhlů pohledu však nemůžeme usuzovat, že by se vina za stav domácího násilí měla připisovat aktuální společenské situaci či současnému stavu společnosti jako celku. Za současného stavu a v dnešním čase již velmi těžko zjistíme, případně i porovnáme, do jak velké míry se domácí násilí v historii lidstva podílelo na celkovém stavu a situaci v kriminalitě páchané ve společnosti.

Tuto skutečnost dnes můžeme pouze odhadovat zkoumáním z doložených historických pramenů. Avšak jestliže se zaměříme pouze a jen na dnešní současnost zjistíme, že se dostává problém domácího násilí již do popředí při hodnocení zejména společenských vztahů. V několika posledních desetiletích bylo domácí násilí považováno za něco, cosi, co se týká pouze jednotlivého konkrétního páru nebo rodiny, a ostatní okolí se o to příliš, nebo vůbec nezajímalo. Pokud však již blízké okolí vědělo o v té době probíhajícím domácím násilí, odvracelo svou pozornost zcela někam jinam s hloupými výmluvami, že jeho samého se to netýká a každý si musí tuto záležitost vyřídit naprosto sám. Na takovýto způsob cítění problému domácího násilí mělo vliv zároveň i politické ovzduší, neboť z něj vyzařovalo preferování postoje „postarej se jen o věci, které Ti opravdu přísluší, a ostatního si nevěšmej a nestrkej do toho nos“ a předcházející zákony na toto problémové chování, které se v dnešní době konečně stalo již trestným činem, dostatečně nepamatovaly.

Se změnou celkové politické situace ve společnosti přišla i změna ve

vnímání problematického domácího násilí samotným okolím. Nemá na to však vliv pouze samotná politika, která aktivně domácí násilí odmítá, ale s novým politickým režimem se podařilo problém domácího násilí promítnout do našich zákonných norem, včetně „Zákona o Policii České republiky“ nebo „Trestního zákoníku“, a to v takové míře, která již, i když ne vždy a dostatečně velké míře, dokáže ochránit skutečnou oběť spáchaného domácího násilí.

Tato skutečnost měla také vliv na to, že začala vznikat různá občanská sdružení na ochranu samotných obětí domácího násilí. Hlasy těchto občanských sdružení se stávají stále silnějšími do té míry, že začaly zasahovat i do celkového společenského života, což skutečně způsobilo, že se o domácím násilí stále více a více hovoří a nejen to. Začaly se postupně objevovat tendence jednak na vytvoření dostatečné ochrany obětí, které byly již domácím násilím zasaženy, ale také se začal vytvářet stále větší tlak na prosazování a provádění prevence, třeba ve formě výchovy nové mladé generace. Stále výrazněji a výstižněji prováděná osvěta, která neustále vysvětluje současné mladé generaci způsoby vzniku a příčiny domácího násilí, dále jak se samotnému domácímu násilí vyvarovat a také samozřejmě jak se proti němu, pokud již vzniklo, účinně bránit. Přicházíme se snahou vštěpovat nové mladé generaci, že proti domácímu násilí je třeba stále aktivněji bojovat a nikdy a za žádných okolností ho nepřehlížet nebo nepřecházet.

Já sám osobně vnímám tento současný vývoj jako jedinou správnou cestu, neboť jedině tak, že o tomto problému domácího násilí budeme neustále mluvit a neustále na něj poukazovat, je právě ten správný způsob, jak posunovat morálku směrem k stále výraznějšímu odsouzení domácího násilí a následné umožnění potlačení vzrůstající tendence případů vzniku domácího násilí. Jen tímto způsobem můžeme pomoci případné budoucí oběti domácího násilí v tom, aby byla skutečně schopna se účelně a včas ubránit agresorovi a agresor byl včas zastaven a následně po právu potrestán.

Pokud si mohu dovolit posuzovat současný trend vývoje boje s domácím násilím ze svého pohledu nezúčastněné osoby, je tento vývoj dle

mého soudu pozitivní a to jak v oblasti samotné ochrany obětí domácího násilí, tak v oblasti možností důsledného přenesení právních důsledků na agresora (pachatele) páchajícího domácího násilí.

Bohužel lze však stále říci, že je mnoho těch, kteří o možnostech vytváření aktivní ochrany proti domácímu násilí nemají potřebný dostatek informací, a je stále velmi mnoho neodhalených případů, kde domácí násilí i v této chvíli probíhá.

V současné době by tedy mělo být nutností policisty doplňovat si vzdělávání v této oblasti, řádně, důsledně a zejména na vysoké úrovni se připravovat na „boj“ s domácím násilím. Nedílnou součástí tohoto boje je také prevence, kdy vhodně a plně vyškolený policista může již na základních či středních školách předkládat dětem a mládeži informace a znalosti, jež budou na takové vhodné úrovni, že si z nich budou moci takto seznámené děti udělat vlastní názor na domácí násilí.

Co se týká rozšiřování a zvyšování znalostí a dovedností, je dobré, že v současné době v rámci odborné přípravy policisté absolvují kurzy pořádané v rámci služební přípravy. I zde bych však viděl rezervy. V rámci služební přípravy by mohly kurzy obsahovat i přednášky odborníků na psychologii s rozбором již zjištěných případů a rozбором samotné práce policistů na místě. Dále příprava a provádění modelových situací a jejich následné vyhodnocení na místě by policistům ukázalo, kde mají nedostatky a kde jednají částečně, nebo zcela neadekvátně nebo necitlivě. Také osobní setkání přímo s oběťmi v rámci školení by bylo vhodné, neboť osobní výpověď oběti domácího násilí je přímo k věci. Bylo by možné se ptát obětí na jejich celkové pocity, jak vnímají případná šetření orgánů činných v trestním řízení, oběti by mohly předkládat návrhy na způsoby chování policistů na místě páchaní domácího násilí. Dále by se policisté přímo dozvěděli, co je pro oběť prioritní, co považuje v danou chvíli pro sebe za nejdůležitější, jak se cítí a jakou formu pomoci očekává.

Dále byl v září 2011 spuštěn pilotní projekt zapojení policejních psychologů do práce s násilnou osobou v případech zjištěného domácího násilí. Základem je stanovení postupu kontaktování násilné osoby vybraným pracovníkem po zjištěném vykázání. Tito vybraní psychologové na začátku absolvují krátkodobé stáže v pomáhajících organizacích, které se věnují i práci s násilnou osobou. Jsou to např. ADRA, Persefona, nebo Diakonie Praha. (35)

Domnívám se, že toto je cesta k tomu, aby domácí násilí bylo potlačováno, neboť pokud již dnes budeme aktivně celou společnost vzdělávat a to již od nejmladší generace v oblasti domácího násilí, lze předpokládat, že v budoucnu se počet pachatelů páchajících trestný čin „domácí násilí“ sníží.

Přesto příslušníci Policie ČR budou v každém případě vždy postaveni pouze do role, kdy budou uplatňovat represi, neboť se na místo dostaví, až když domácí násilí bude již probíhat. A pokud budou tyto příslušníci umět na vysoké profesionální úrovni poskytnout okamžitou pomoc oběti domácího násilí, zaručí to snížení viktimizace této oběti jak v daném okamžiku na místě, tak v celém budoucím trestním řízení.

Na závěr si dovoluji opět jednu citaci:

„Je to jako rozjetý vlak, až teprve když se pořádně rozjede tak si uvědomíte, že něco není v pořádku. Když vyskočíte, tak se zabijete. Když zůstanete, tak se zabijete taky. Musíte se pokusit najít brzdu.“ (autor neznámý)

Resumé

Ve své diplomové práci jsem tedy přiměřeně popsal, co vlastně pojem domácí násilí znamená, jaký je jeho průběh, také vznik. Dále jsem uvedl definice domácího násilí, tak jak je uvádějí různé organizace, které se tímto problémem zabývají. Také zde byla popsána specifika domácího násilí, kdo bývá pachatelem, také kdo může být obětí domácího násilí a další statistiku, jež se vztahuje zejména k účastníkům domácího násilí, statistiku forem domácího násilí a následně mýty šířené okolo domácího násilí.

Snažil jsem se předložit stručný souhrn některých právních norem, které postihují oblast týkající se domácího násilí. Uvedl jsem u samotných právních norem jejich směr, ve kterém jsou zaměřeny na domácí násilí.

Dále jsem předložil a vyjmenoval způsoby, možnosti a metody, jimiž policisté dosahují vyšších dovedností a znalostí o domácím násilí, kdy tyto znalosti a dovednosti získávají jednak při nástupu k Policii České republiky, jednak i v průběhu samotné služby.

Vylíčil jsem také samotné možnosti, které má Policie České republiky při zjišťování domácího násilí a postupy, jimiž zjištěné domácí násilí řeší a vyšetřuje v případech zjištění podezření ze spáchání trestného činu domácího násilí. Také jsou zde popsány možnosti řešení dle samotné intenzity domácího násilí v okamžicích jeho zjištění.

Zaměřil jsem se na provedení průzkumu na zjištění, na jaké úrovni jsou znalosti samotných příslušníků Policie České republiky, který byl proveden přímo v řadách samotných příslušníků. Tento průzkum byl proveden celkem dvakrát a to v rozmezí dvou let. Dále průzkum obsahoval zjištění, zda sami policisté cítí úroveň svých znalostí o domácím násilí a zda jsou ochotni si tyto znalosti zvyšovat. A to jak znalosti o právních předpisech postihujících oblast domácího násilí, tak znalosti o způsobu odhalování domácího násilí, následně

vyšetřování domácího násilí a možných způsobech ochrany samotných obětí domácího násilí.

Před závěrem diplomové práce jsem popsal jednotlivé organizace zabývající se domácím násilím, uvedl jejich bližší charakteristiku, neboť tyto jsou často oslovovány jako první pomoc samotnými oběťmi domácího násilí.

Anotace

Tato diplomová práce uceleně popisuje domácí násilí, vysvětluje jeho vznik a průběh, dále analyzuje problematiku domácího násilí. V první části práce je popsáno domácí násilí, kde jsou podávány úplné a srovnané informace o této problematice, jsou zde také uvedeny statistiky k jednotlivým aspektům domácího násilí. Další část je věnována příslušným právním normám, jež se zabývají domácím násilím a postihují jeho páchaní v různých stupních a formách.

Také je zde rozebírán postup Policie ČR v případě odhalení v jednotlivých stádiích páchaní domácího násilí, jak se projevují, co mohou obsahovat a možnosti postihů již v těchto stádiích. Poté jsou zde uvedeny způsoby a metody, jak se policisté ve skutečnosti seznamují se problematikou domácího násilí, jaké jsou možnosti jeho správného zjišťování, vyhodnocování a jaké jsou možné adekvátní postupy při jeho řešení a správná práce s oběťmi. Jsou zde uvedeny názvy některých organizací intenzívně se zabývajících domácím násilím a následnou pomocí obětem tohoto násilí. Součástí je i provedený víceletý průzkum v řadách příslušníků Policie ČR Obvodním ředitelství Praha III.

Klíčová slova:

Domácí násilí, pojmy, podstata domácího násilí, možnosti a postup policie, právní normy, metody a možnosti školení.

Annotation

This thesis describes domestic violence, explains its conception and continuance, also analysis problems of domestic violence. In the first part of the work there are description of domestic violence, complete information about the subject, statistics of its specific aspects. The second part deals with analysis of law which cover of domestic violence, its various forms and levels.

Also there is analysis of the police procedures in the Czech republic in case of detection of developmental stages of domestic violence. There is descriptoin of its features, contents and possibilities of punishments already in these stages. Furthermore, ways and methods are described in the work, how the police meet the problems of domestic violence, what possibilities of right detection are, what analysis and what kinds of appropriate procedures of dealing with the problem and right work with victims. There is a list of organizations which engage in domestic violence and help victims. Also a part of this work is a long-time research among policemen of the district Prague III, The Police CR.

Key words

Domestic violence, definition, principle of domestic violence, possibilities and procedure of the police, law, methods and possibilities of education and training

Seznam použité literatury, zdroje

- (1) Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů, § 21a - §21d.
- (2) Zákon č. 140/1961 Sb. Trestní zákon
- (3) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník
- (4) Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích
- (5) Čírtková, L., Macháčková, R., Vitoušová, M., *Domácí násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích*. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2002. 143 s. ISBN 80-86284-19-0.
- (6) Gjuričová, Š., Kocourková, J., Koutek, J., *Podoby násilí v rodině*. 1 vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o., 2000. 104 s. ISBN 80-7021-416-3
- (7) Huňková, M., Voňková, J. *Domácí násilí v ČR z pohledu práva*. 1. vyd. Mimoň: Justiční akademie ČR, 2004. 248 s.
- (8) Voňková, J., Huňková, M. a kol., *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: proFem, o.p.s., 2004. 194 s. ISBN 80-239-2106-1.
- (9) Voňková, J. *Vaše právo – první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí*. 4. vyd. Praha: proFem, o.p.s., projekt AdvoCats for Women, 2005. 70 s. ISBN 80-239-4025-2.
- (10) Dufková, I., Zlámal, J. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*. Praha: Střední policejní škola ministerstva vnitra v Praze. Vydáno za finanční podpory Evropské unie, 2005. 52 s.
- (11) Libor Adam, *Domácí násilí a Zákon o Policii České republiky*, bakalářská práce, 2008. 51 s.
- (12) *Domácí násilí: Mýty x reality*. Poradna pro ženy v tísní – autonomní

projekt občanského sdružení Ekologický právní servis.

- (13) *Oběť domácího násilí*. Vydáno občanským sdružením Ženy bez násilí.
- (14) *Stop domácímu násilí*. Vydáno v rámci Kampaně proti domácímu násilí na ženách za podpory Nadace Open Society Fund Praha.
- (15) MACKOVÁ M. *Případ z Přerova: Policie o všem věděla, ale nezasáhla*. Hospodářské noviny, 11. 12. 2003, s. 3.
- (16) DOBROVOLNÁ T. *Týraní, nemlčte!* Květy, 2001, č. 41, s. 18-19.
- (17) MACHÁLKOVÁ J. *Domácí násilí*. Lidové noviny, 8. 3. 2004, s. 6.
- (18) *Bulletin Odboru prevence kriminality MVČR*, Ministerstvo vnitra ČR, Odbor prevence kriminality a redakce časopisu Policista, 16.11.2001., neperiodická účelová publikace MVČR, s. 32.
- (19) <http://www.stopnasili.cz/index.htm>
Kampaň proti domácímu násilí na ženách.
- (20) <http://www.mvcr.cz>
Bezpečnost a prevence. *Domácí násilí*.
- (21) <http://www.donalinka.cz/files/uploaded/UserFiles/File/informzpraSTEM.doc>
Shrnutí základních výsledků reprezentativního výzkumu pro občanské sdružení Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s.
- (22) <http://feminismus.cz>
- (23) <http://www.obcan.ecn.cz/text.shtml?x=135488>, Ruhl, D., 1996
- (24) http://www.donalinka.cz/files/uploaded/UserFiles/File/5_let_provozu.doc
- (25) <http://www.stopdv.com/index2.htm>
- (26) <http://www.donalinka.cz/index.php>
- (27) http://www.domacinasili.info/cze/vzdelavaci_aplikace/obet%20profil.htm,

BJS. Violence Against Women: 1994, sociologický profil oběti

- (28) <http://www.stopnasili.cz/index.htm>
- (29) <http://www.bkb.cz/index.php>
- (30) <http://www.rosa-os.cz/>
- (31) <http://www.profem.cz/>
- (32) <http://www.centrumelektra.cz/>
- (33) <http://www.mvcr.cz/nasili/05.htm#215a>
- (34) <http://www.mvcr.cz/casopisy/kriminalistika/2005/04/jelinek.html>
- (35) http://10.92.76.56/web_apli/Reditel/ZR_up/opzp/dn/index_pokus.htm
- (36) <http://www.soscentrum.cz>
- (37) <http://www.psychoweb.cz/slovník/viktimizace-viktimizovat---co-je-to-vyznam-pedle-slovníku/>

Seznam příloh

- Příloha č. 1 – vlastní průzkum provedený v roce 2008 u příslušníků zařazených na součástech Policie ČR, Obvodního ředitelství Praha III zaměřený na znalosti v oblasti domácího násilí
- Příloha č. 2 – vlastní průzkum provedený v roce 2010 u příslušníků zařazených na součástech Policie ČR, Obvodního ředitelství Praha III zaměřený na znalosti v oblasti domácího násilí
- Příloha č. 3 – dotazník použitý k průzkumu
- Příloha č. 4 – informace k pilotnímu projektu zapojení policejních psychologů do práce s násilnou osobou v případech domácího násilí
- Příloha č. 5 – zjištěné případy a zveřejněné rozhovory s oběťmi – radikální řešení po deseti letech
- Příloha č. 6 – zjištěné případy a zveřejněné rozhovory s oběťmi – násilí beze slov
- Příloha č. 7 – zjištěné případy a zveřejněné rozhovory s oběťmi – příběhy z dona linky
- Příloha č. 8 – program zaměřený na pomoc násilným osobám, pachatelům domácího násilí a osobám, které jsou agresivní ve vztazích
- Příloha č. 9 – organizace poskytující podpůrné a další služby osobám vykázaným nebo osobám, kterým hrozilo vykázaní
- Příloha č. 10 – dokumentace případů domácího násilí
- Příloha č. 11 – informace pro pacienty
- Příloha č. 12 – projekt diplomové práce

**Průzkum provedený v roce 2008 u příslušníků
zařazených na některých součástech
Policie ČR, Obvodního ředitelství Praha III
zaměřený na znalosti v oblasti domácího
násilí**

Pro potřeby průzkumu bylo osloveno celkem 213 příslušníků Policie ČR, kteří jsou zařazeni na následujících součástech Policie ČR:

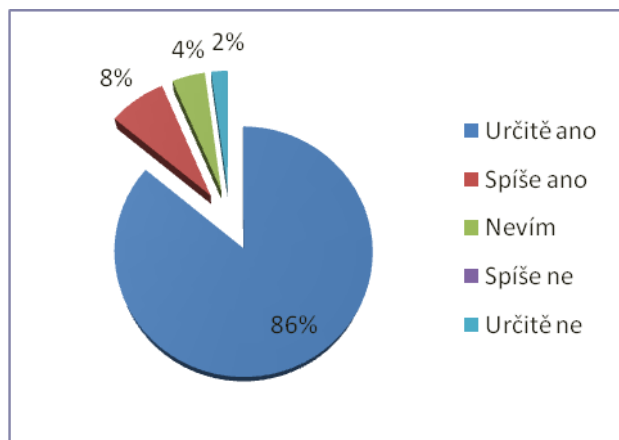
- Místní oddělení PČR
- Služba kriminální policie a vyšetřování PČR
- Základní kurz absolvovaný při nástupu k PČR uskutečněný na VPŠ a SPŠ MV ČR
- Na jiných útvech nebo neuvedli v dotazníku svou příslušnost k útvaru

Průzkum provedl Libor Adam

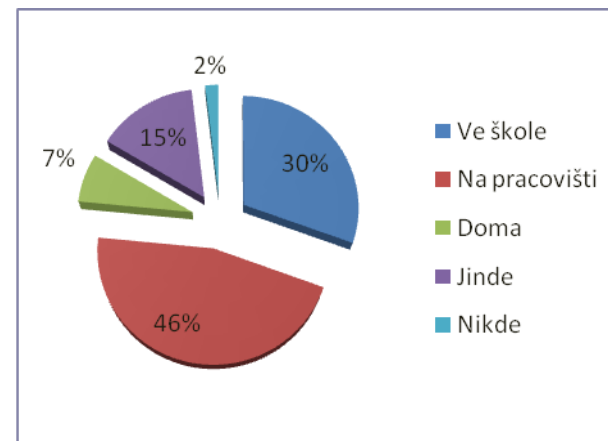
pro potřeby bakalářské práce „Domácí násilí a Zákon o Policii České republiky“

SHOHRNNÉ VÝSLEDKY CELÉHO PRŮZKUMU PROVEDENÉHO V ROCE 2008

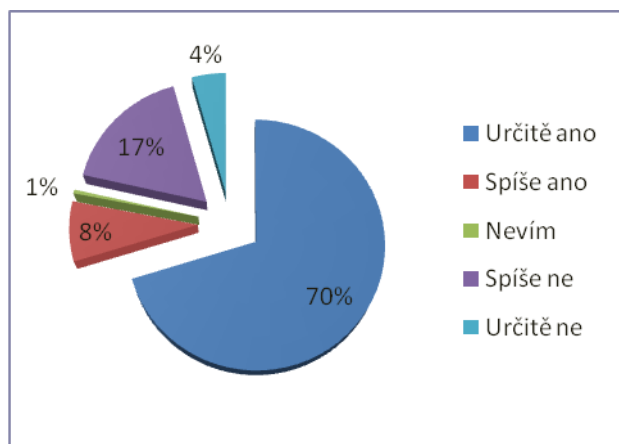
Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

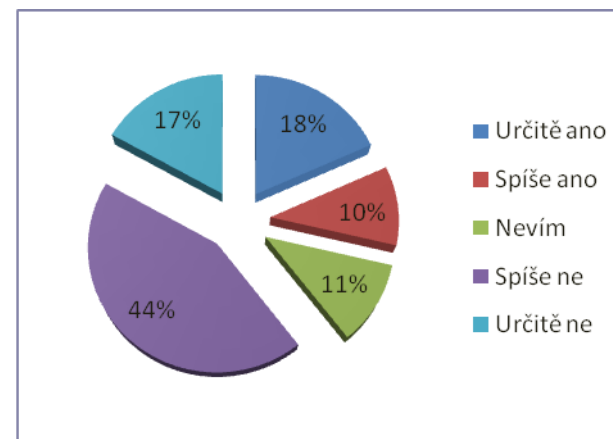
Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

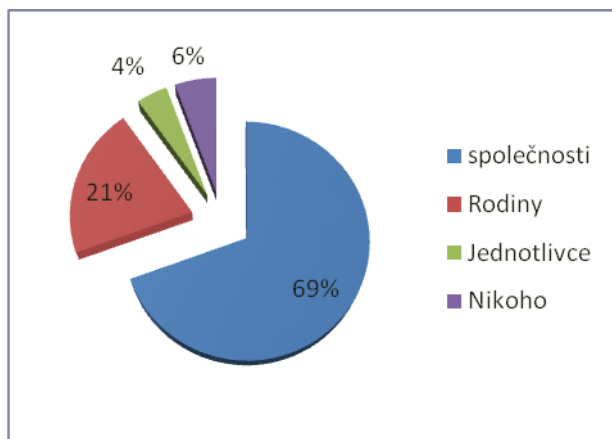
Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

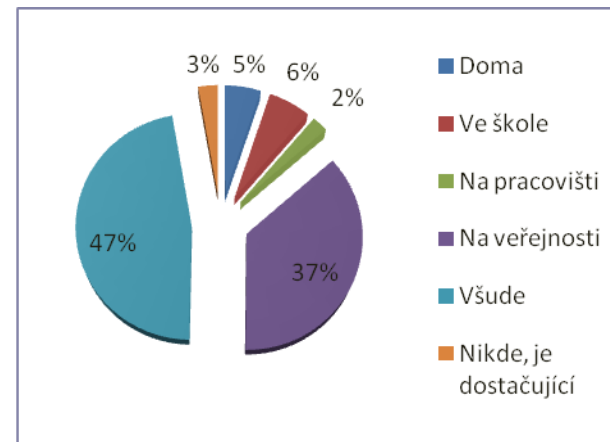
Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

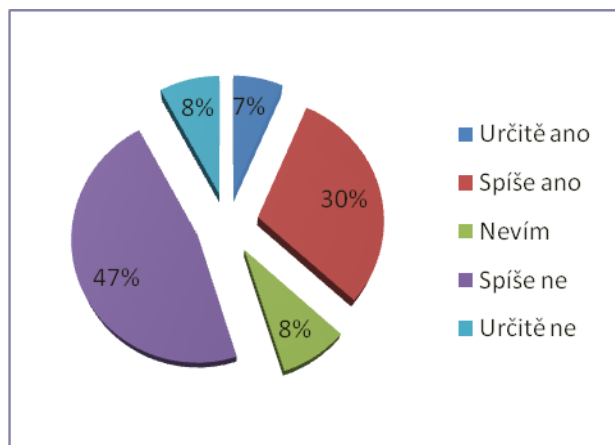
Je domácí násilí problémem ...

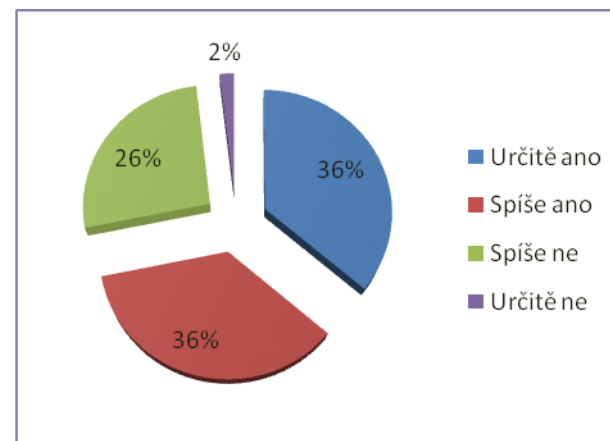
Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

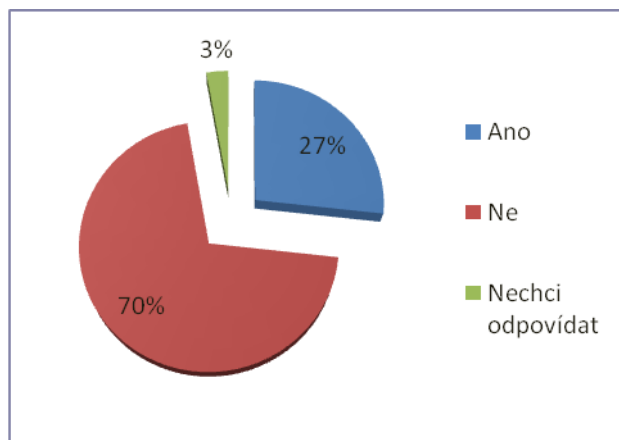
Domníváte se, že současná osvěta k domácímu násilí je dostatečná?

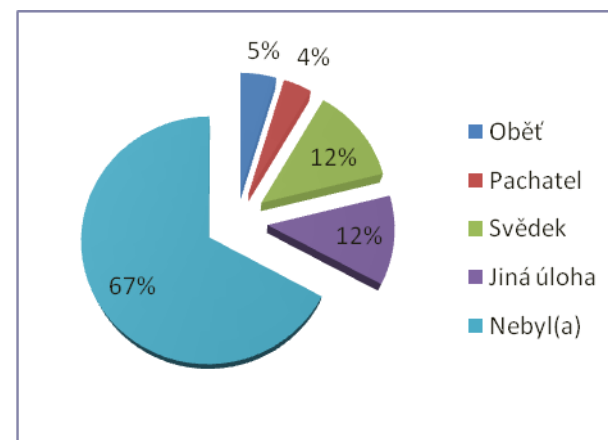
Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

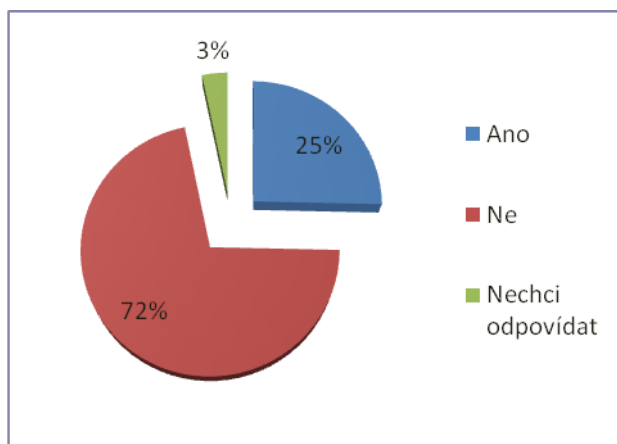
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci
(Vaše pracovní náplň)?**

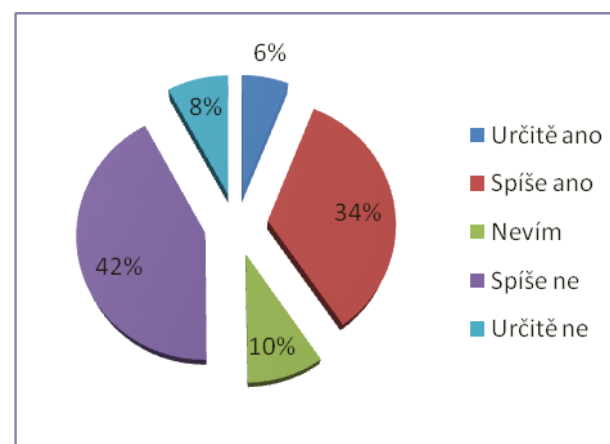
Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

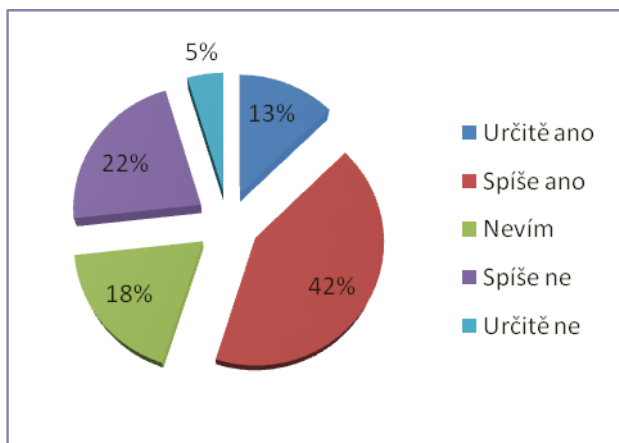
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase
(soukromě)?**

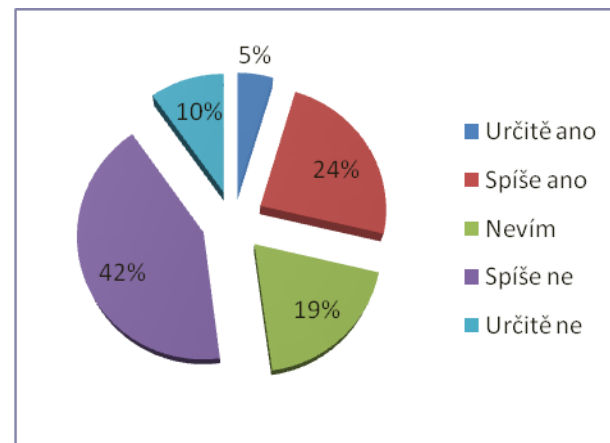
**Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony)
řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?**

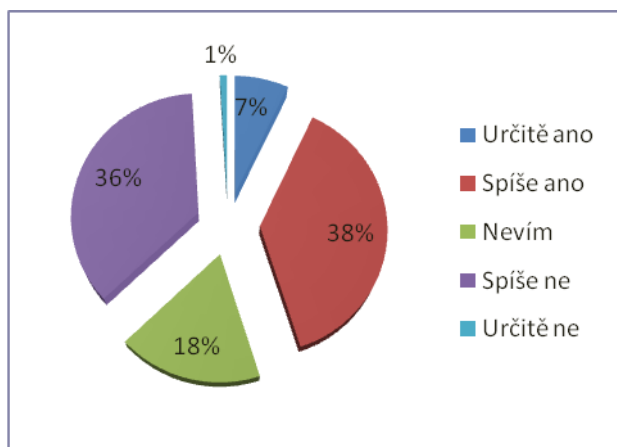
Domníváte, že Policie ČR v současné době využívá všech dostupných legislativních prostředků (zák. ustanovení) při řešení domácího násilí?

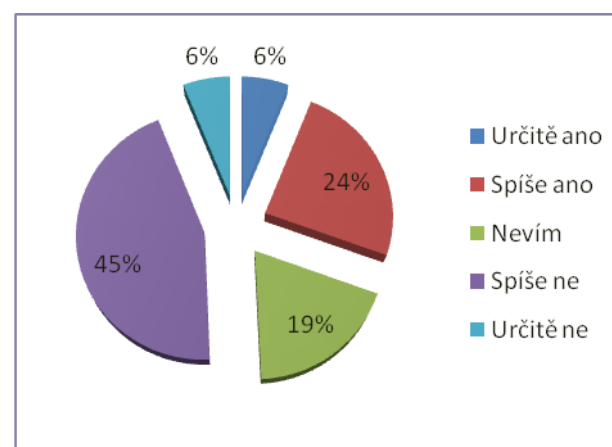
Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni na řešení domácího problému přímo v bytě? (taktika)

Domníváte se, že jsou policisté dostatečně vybaveni znalostmi o domácím násilí?

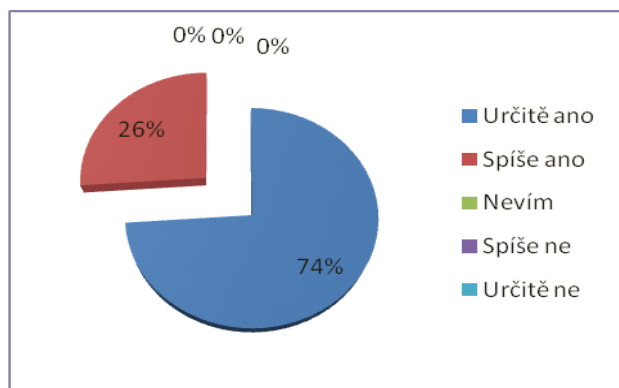

Domníváte se, že jsou policisté v rámci vzdělávání dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

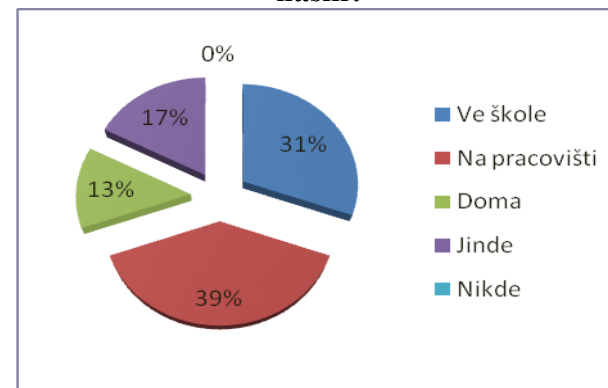

VÝSLEDKY DOTAZNÍKŮ VYPLNĚNÝCH POLICISTY ZAŘAZENÝCH NA MÍSTNÍ ODDĚLENÍ PČR V PRŮZKUMU PROVEDENÉHO V ROCE 2008

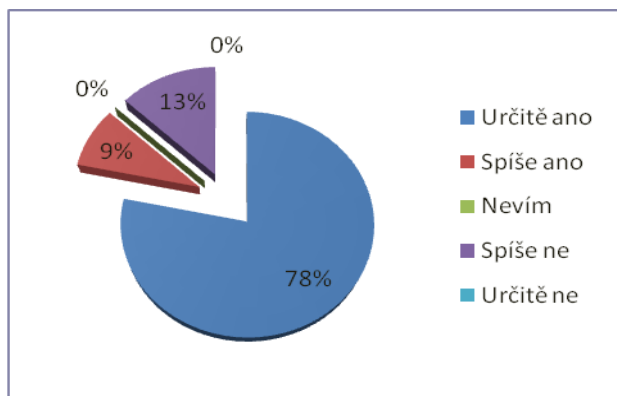
Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

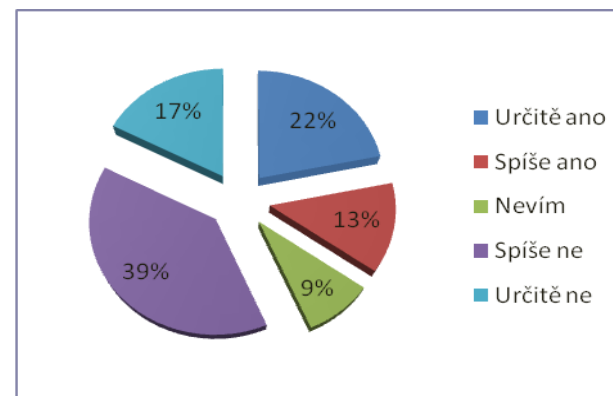
Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

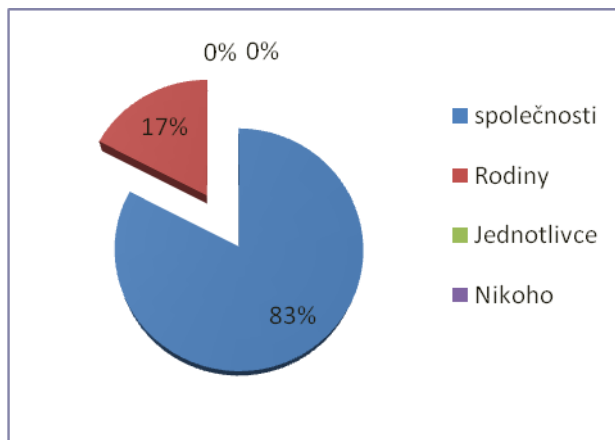
Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

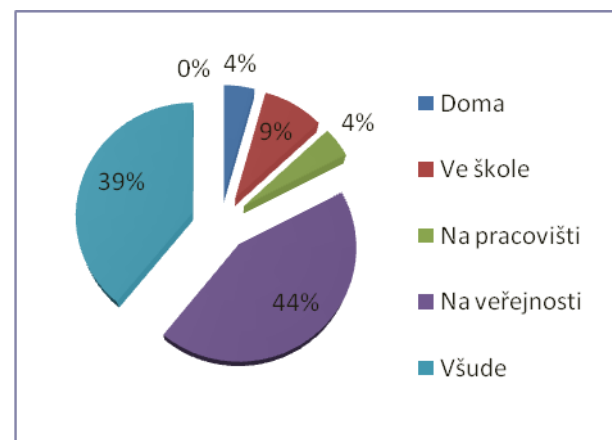
Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

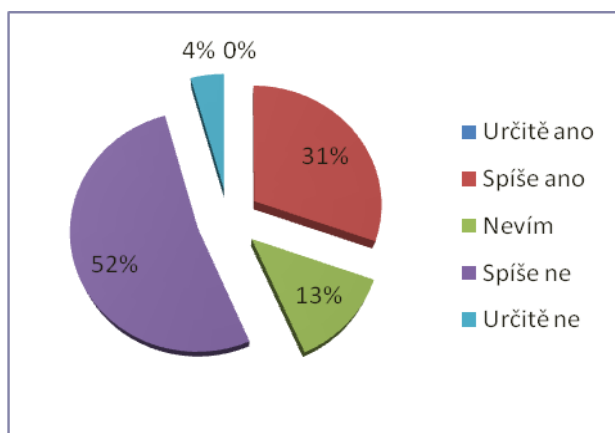
Je domácí násilí problémem ...

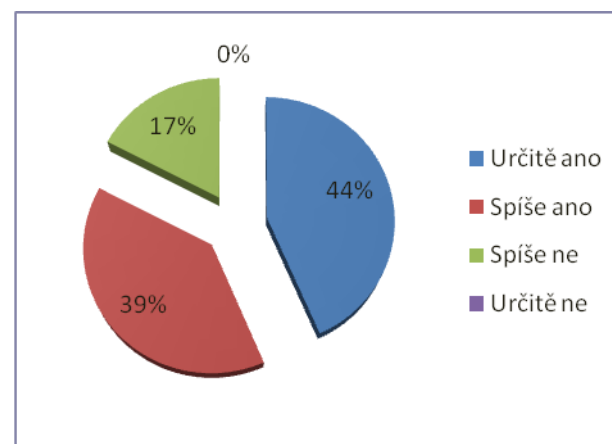
Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

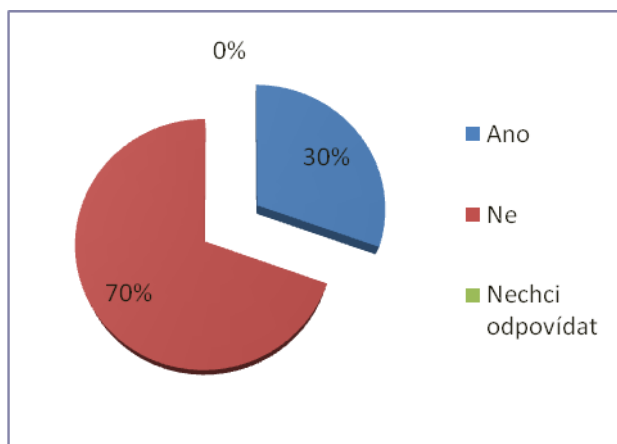
Domníváte se, že je současná osvěta k domácímu násilí dostatečná?

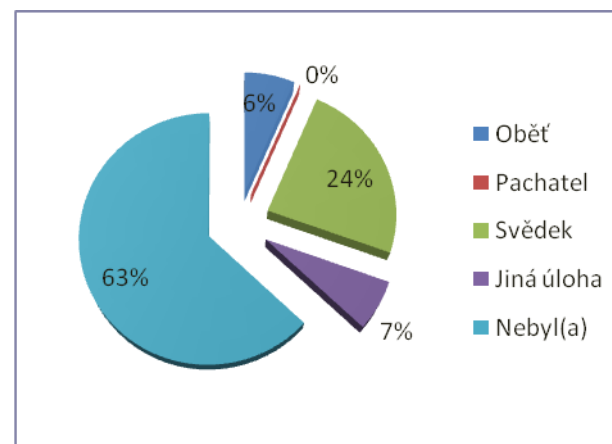
Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

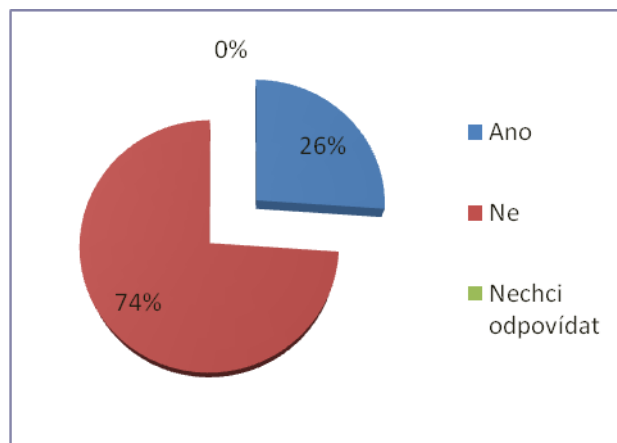
Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci (Vaše pracovní náplň)?

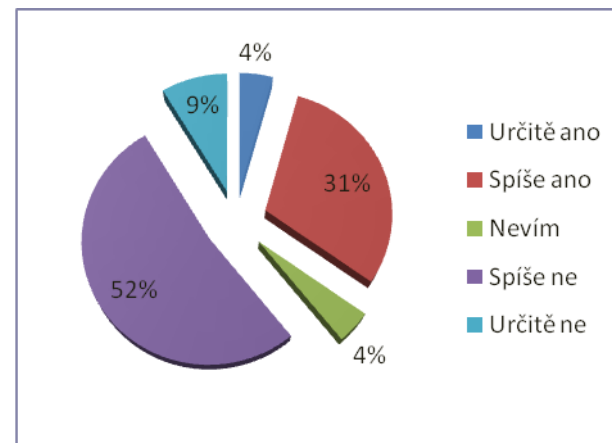
Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

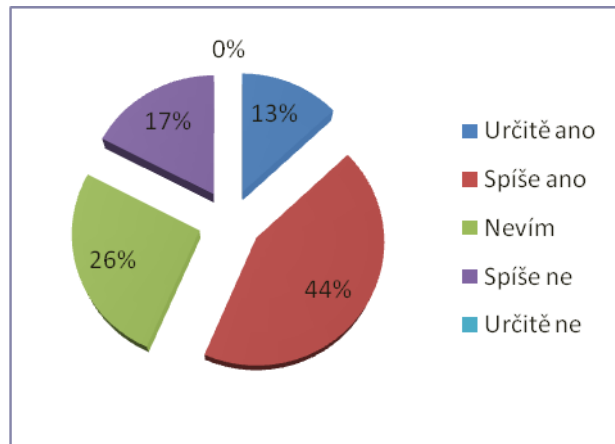
Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase (soukromě)?

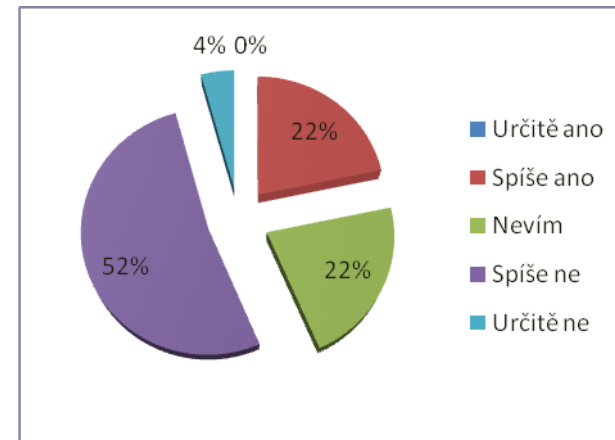
Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony) řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?

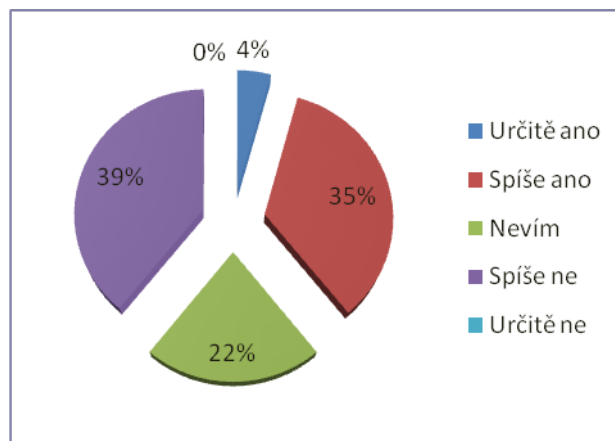
Domníváte, že policisté v současné době využívají všech dostupných legislativních prostředků (zák. ustanovení) při řešení domácího násilí?

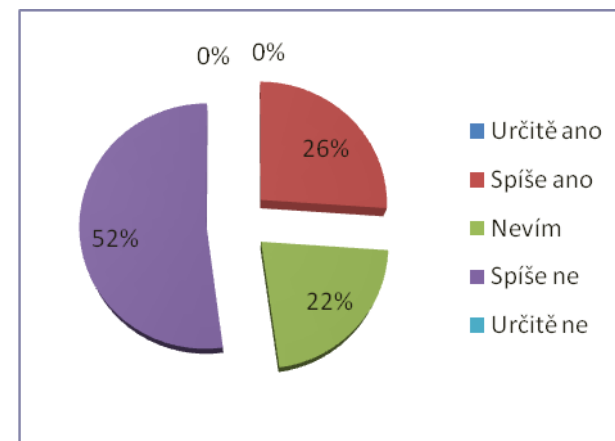
Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni k zásahu u domácího násilí přímo v bytě? (taktika, ...)

Domníváte se, že jsou policisté pro praxi dostatečně vybaveni znalostmi a vědomostmi o domácím násilí? (ze školy, ze vzdělávacích středisek)

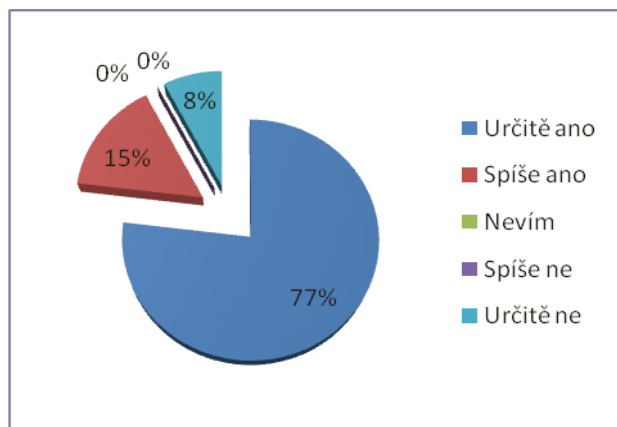

Domníváte se, že jsou policisté v rámci vzdělávání dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

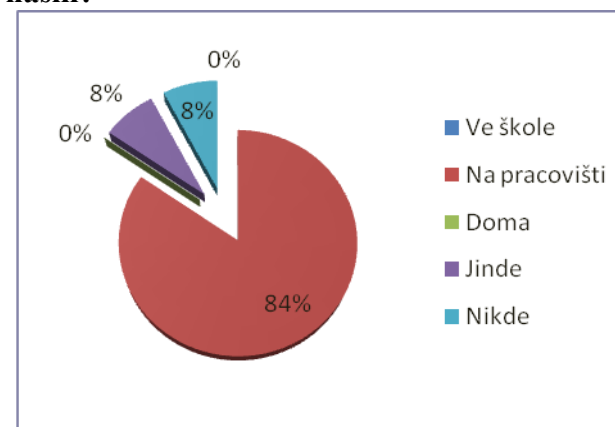

VÝSLEDKY DOTAZNÍKŮ VYPLNĚNÝCH PŘÍSLUŠNÍKY ZAŘAZENÝCH NA SKPV PČR V PRŮZKUMU PROVEDENÉHO V ROCE 2008

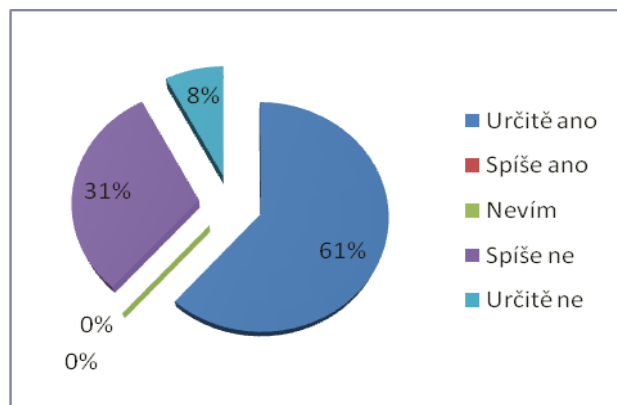
Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

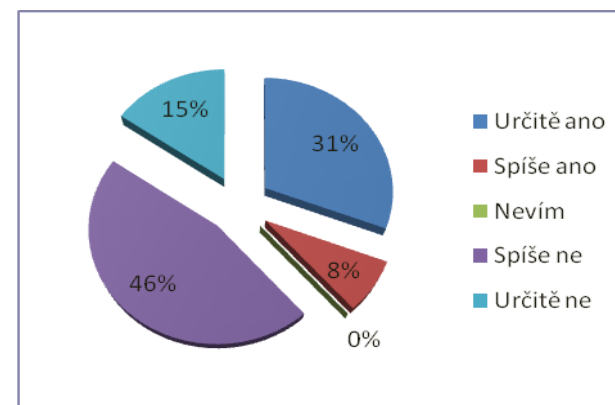
Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

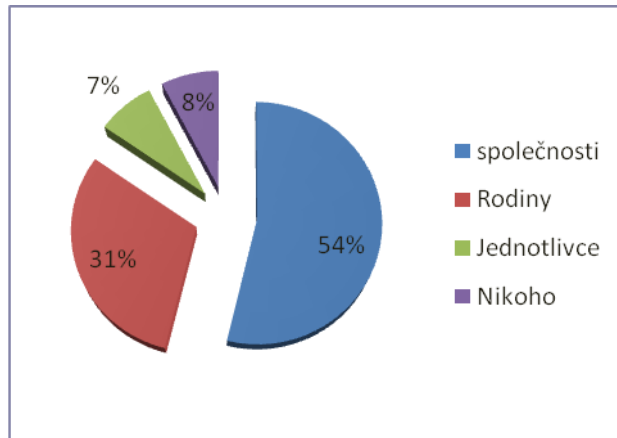
Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

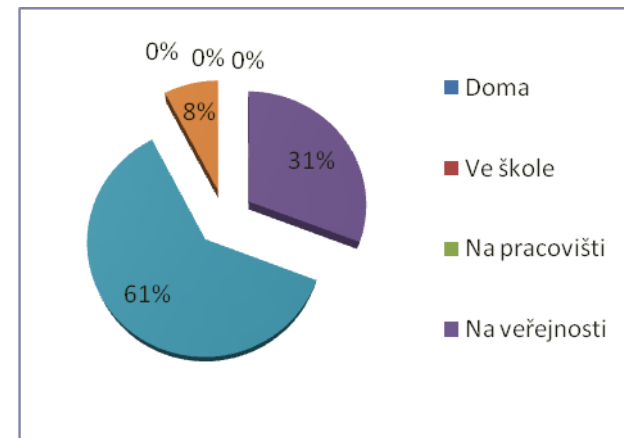
Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

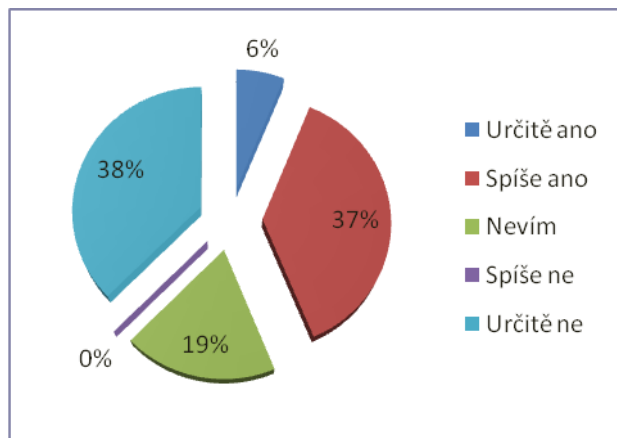
Je domácí násilí problémem ...

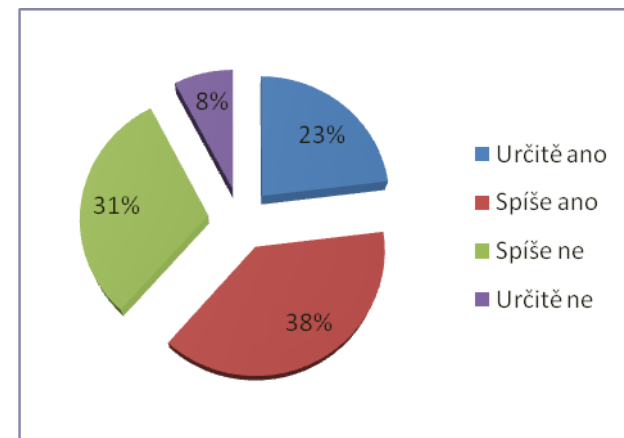
Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

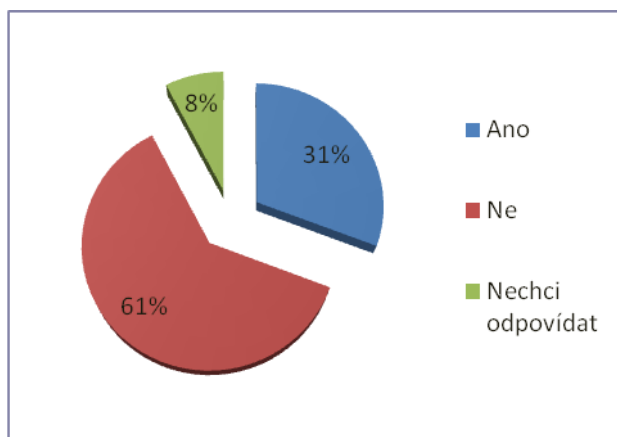
Domníváte se, že současná osvěta k domácímu násilí je dostatečná?

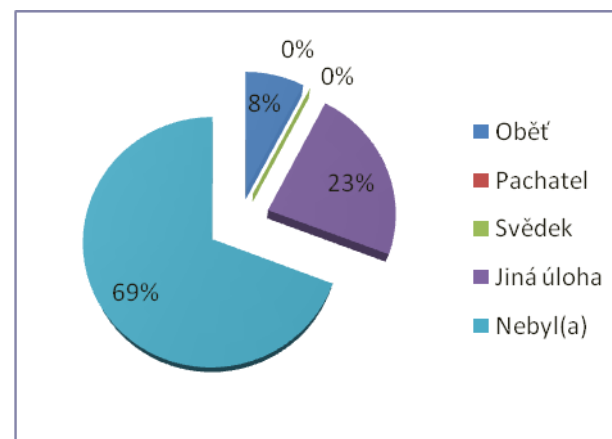
Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

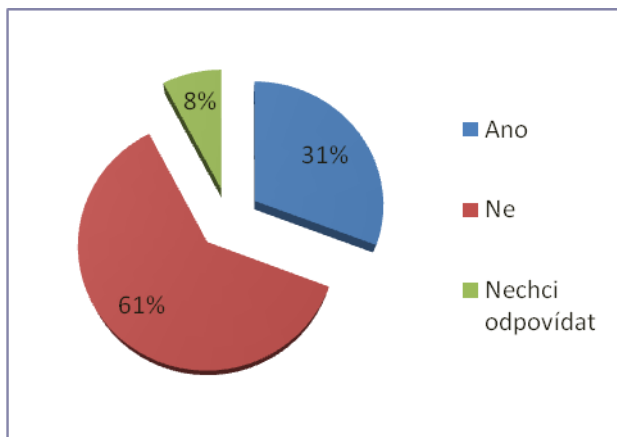
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci
(Vaše pracovní náplň)?**

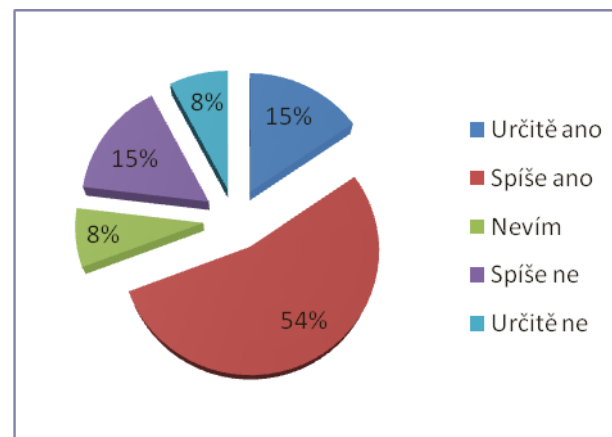
Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

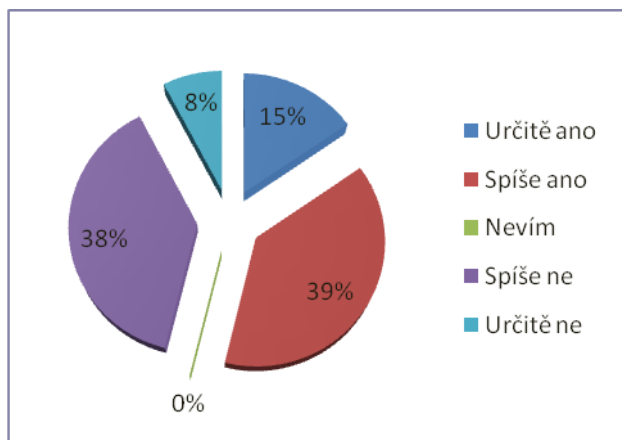
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase
(soukromě)?**

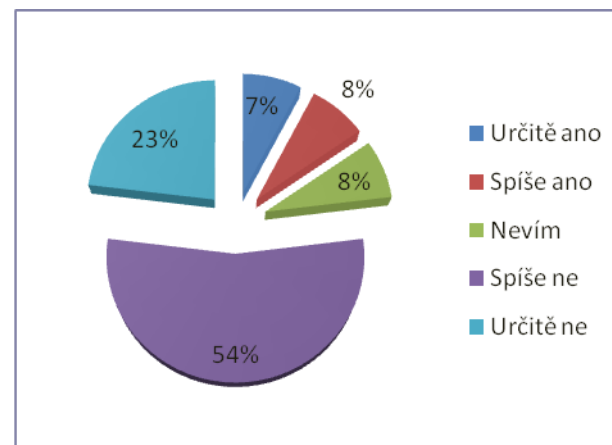
**Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony)
řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?**

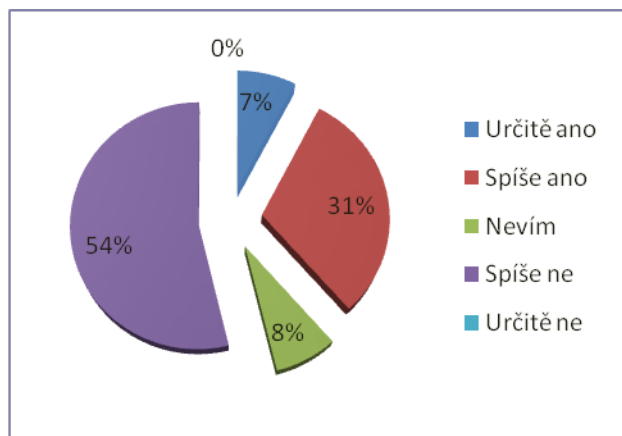
Domníváte, že Policie ČR v současné době využívá všech dostupných legislativních prostředků (zák. ustanovení) při řešení domácího násilí?

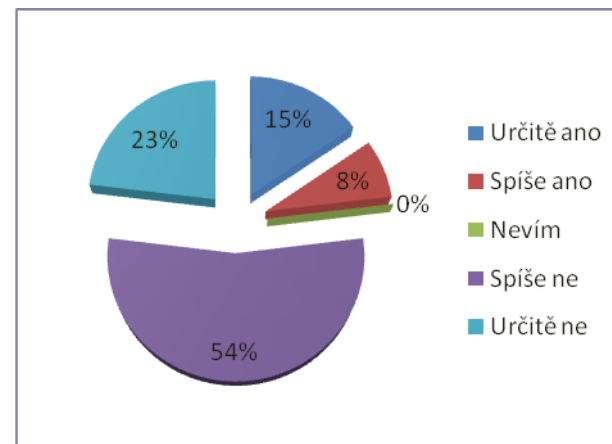
Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni k zásahu u domácího násilí přímo v bytě? (taktika,...)

Domníváte se, že jsou policisté pro praxi dostatečně vybaveni znalostmi a vědomostmi o domácím násilí? (ze školy, ze vzdělávacích středisek)

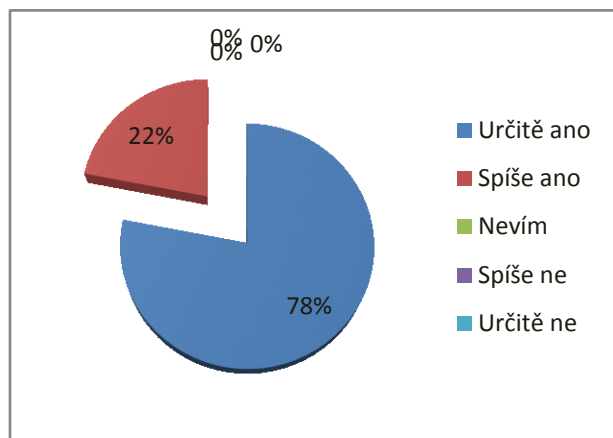

Domníváte se, že jsou policisté v rámci vzdělávání dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

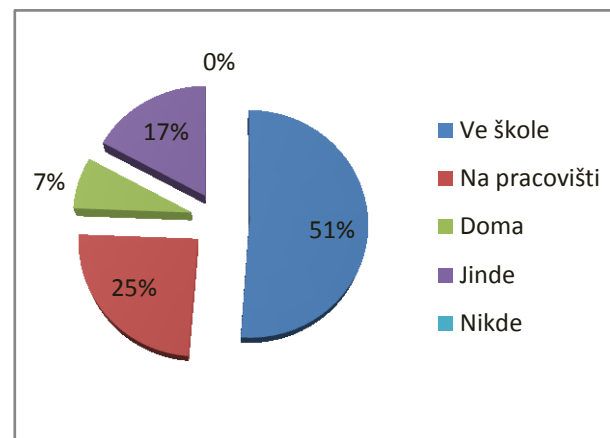

VÝSLEDKY DOTAZNÍKŮ VYPLNĚNÝCH POLICISTY ZAŘAZENÝCH NA SPŠ MV ČR V PRAZE

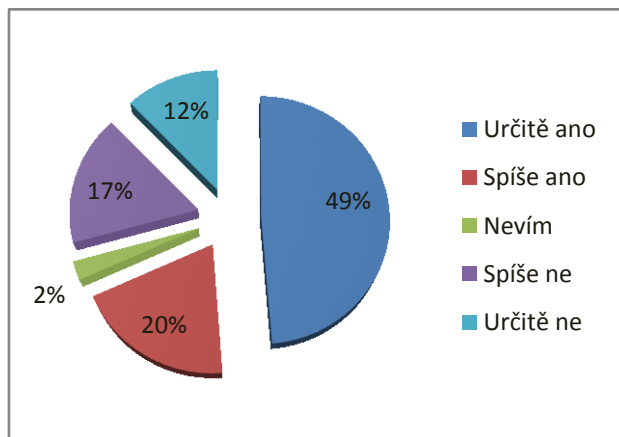
Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

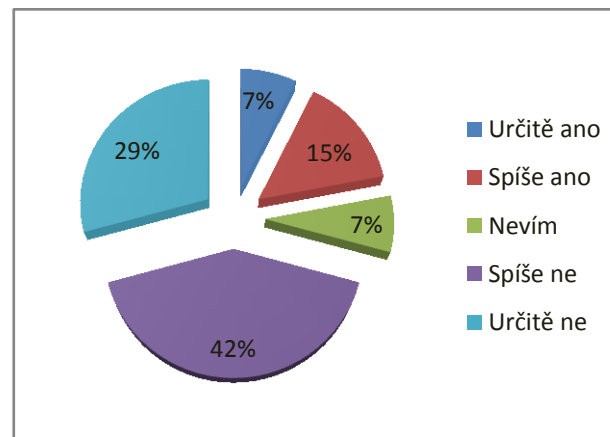
Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

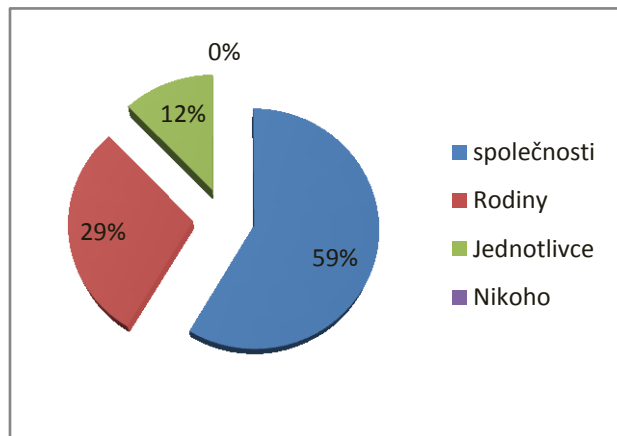
Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

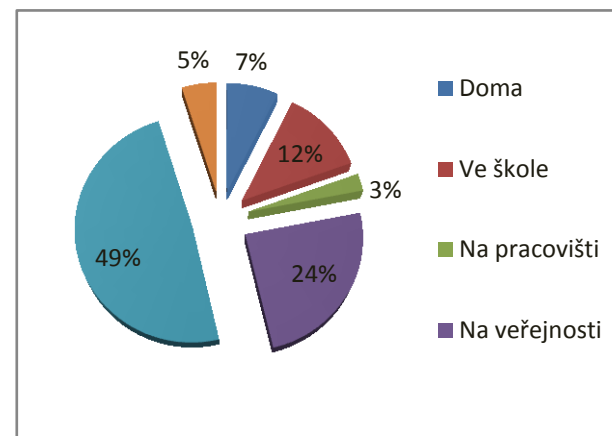
Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

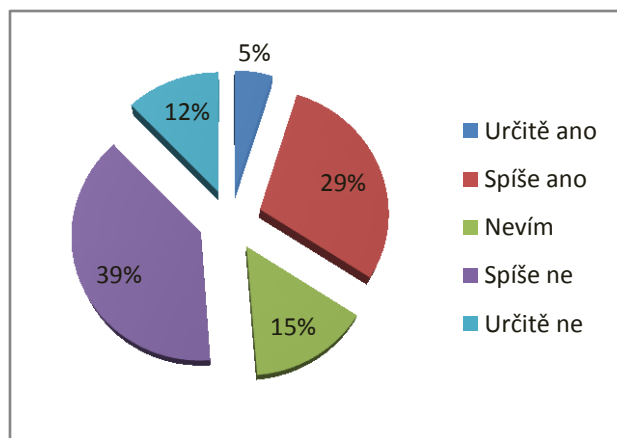
Je domácí násilí problémem ...

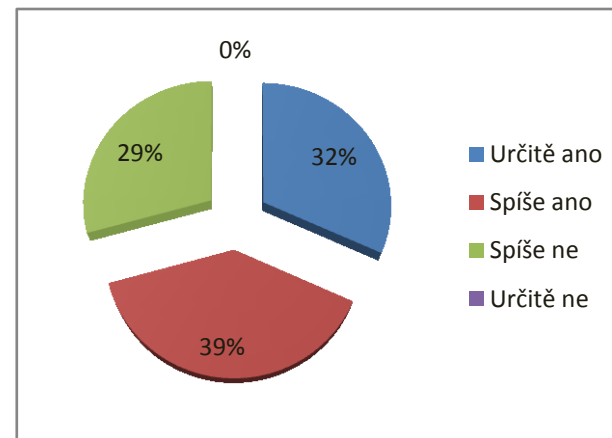
Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

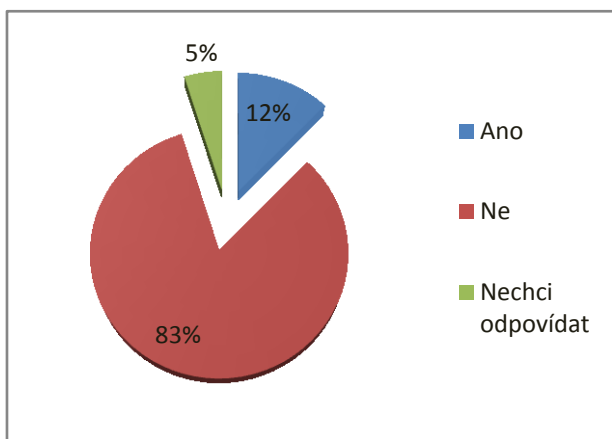
Domníváte se, že současná osvěta k domácímu násilí je dostatečná?

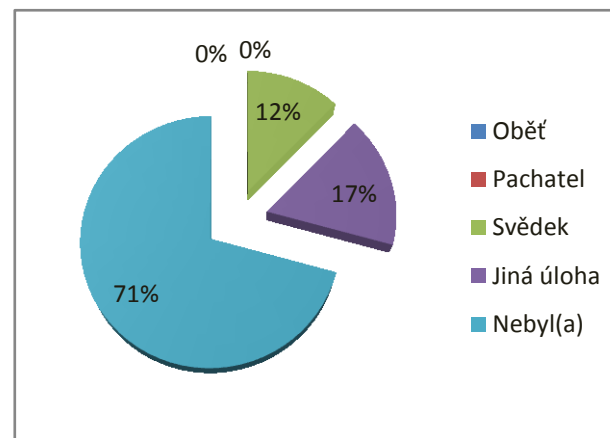
Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

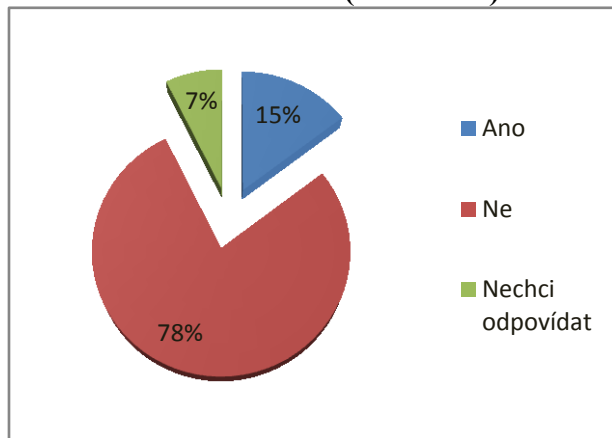
Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci (Vaše pracovní náplň)?

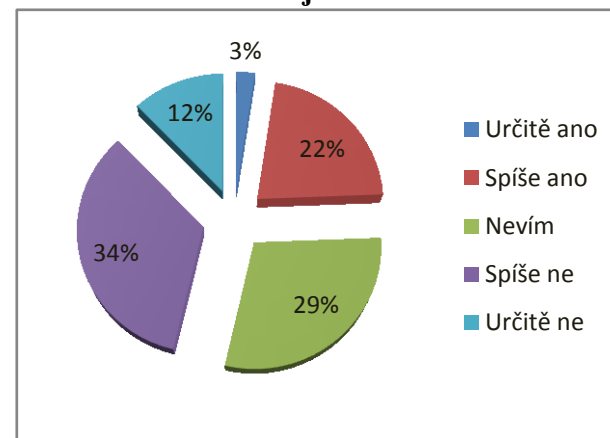
Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

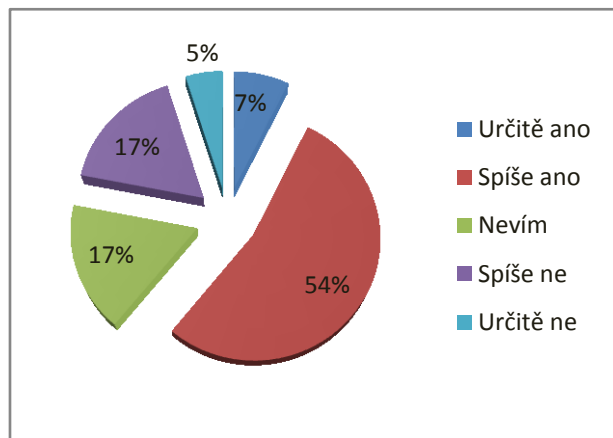
Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase (soukromě)?

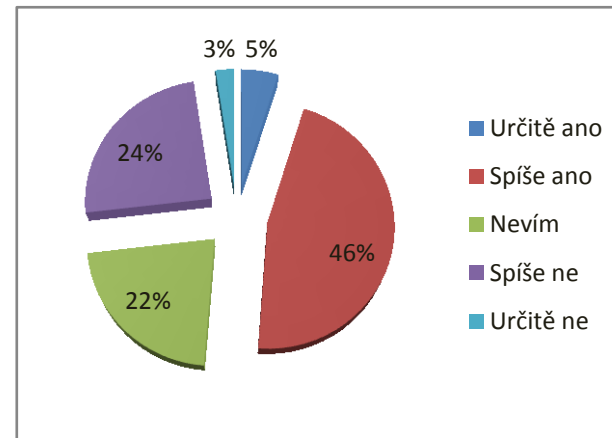
Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony) řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?

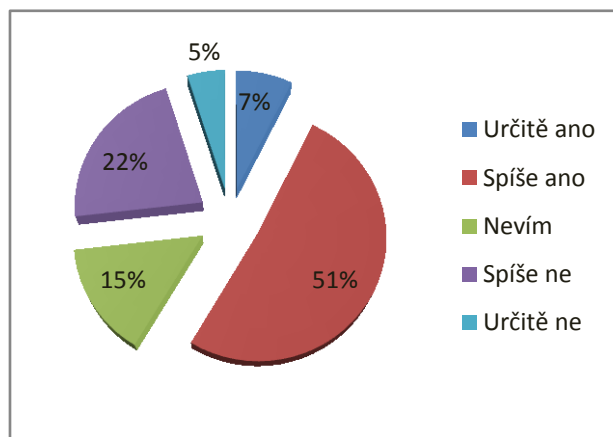
Domníváte, že policisté v současné době využívá všech dostupných legislativních prostředků (zák. ustanovení) při řešení domácího násilí?

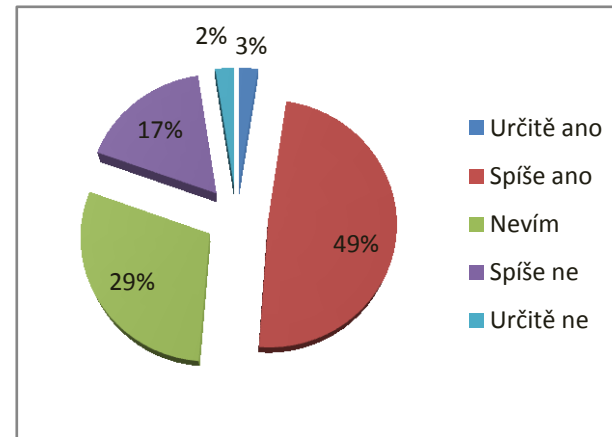
Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni k zásahu u domácího násilí přímo v bytě? (taktika, ...)

Domníváte se, že jsou policisté pro praxi dostatečně vybaveni znalostmi a vědomostmi o domácím násilí? (ze školy, ze vzdělávacích středisek)

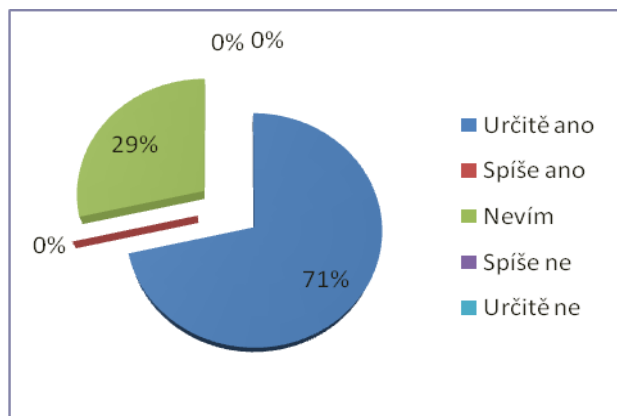

Domníváte se, že jsou policisté v rámci vzdělávání dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

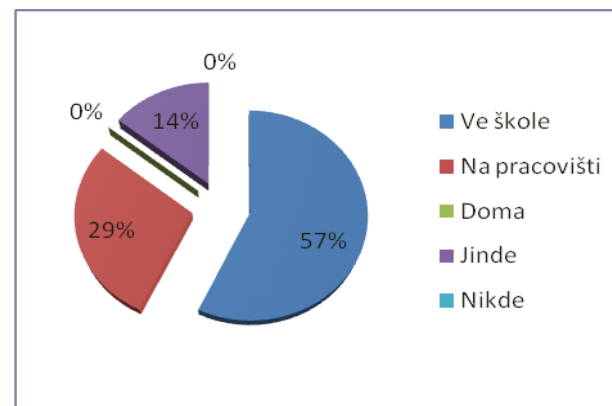

VÝSLEDKY DOTAZNÍKŮ VYPLNĚNÝCH PŘÍSLUŠNÍKY ZAŘAZENÝCH NA JINÝCH ÚTVARECH PČR V PRŮZKUMU PROVEDENÉHO V ROCE 2008

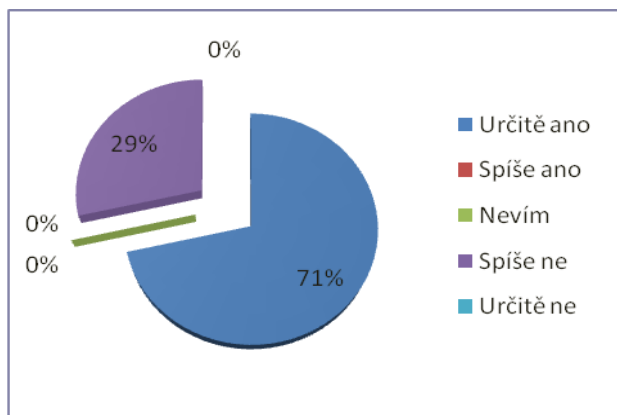
Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

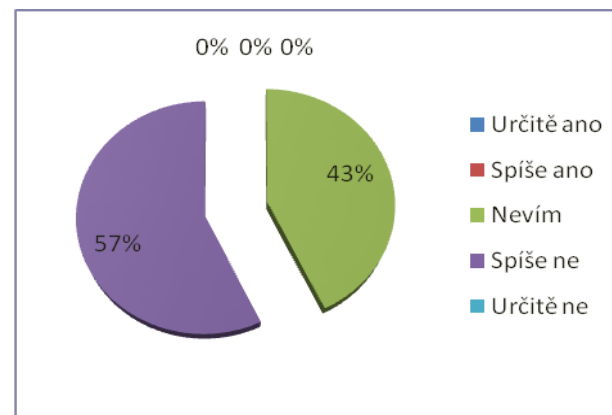
Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

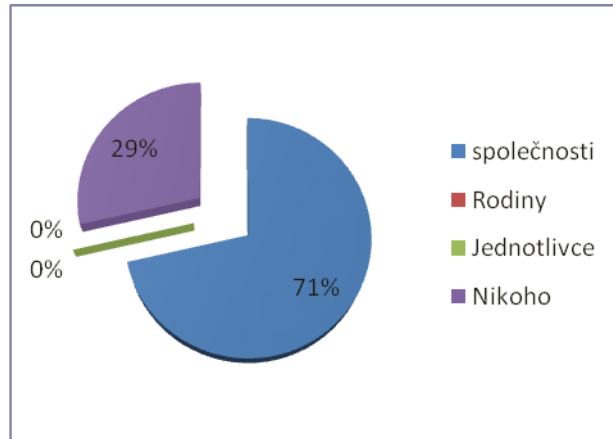
Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

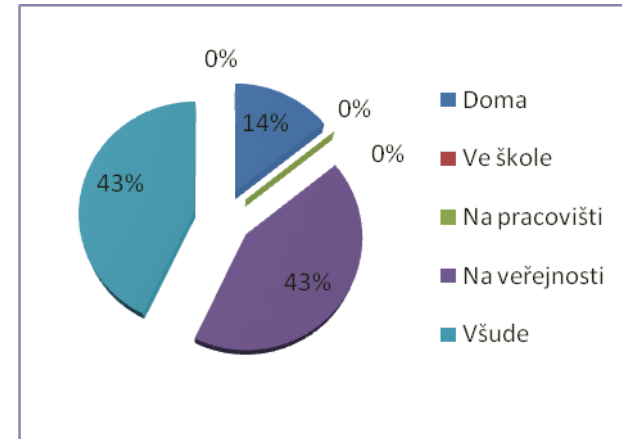
Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

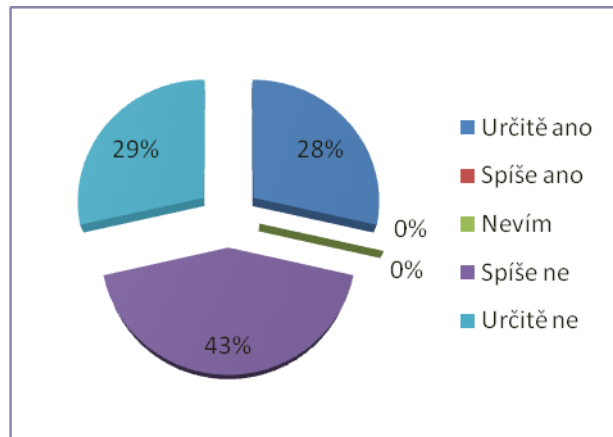
Je domácí násilí problémem ...

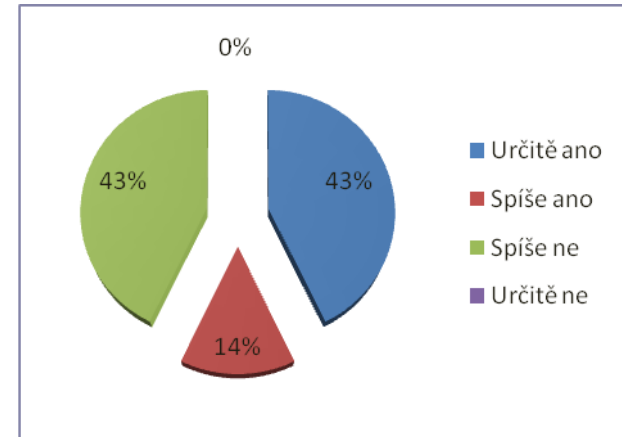
Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

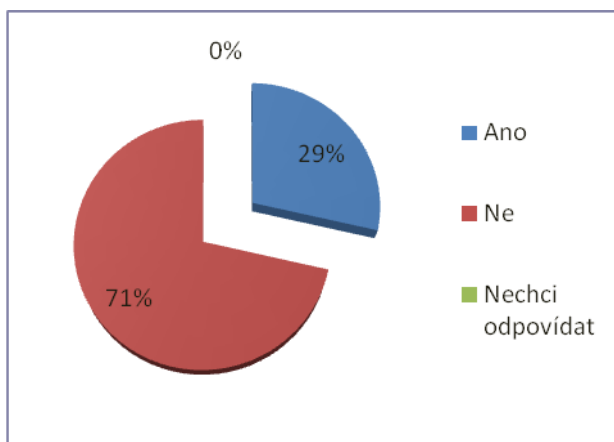
Domníváte se, že současná osvěta k domácímu násilí je dostatečná?

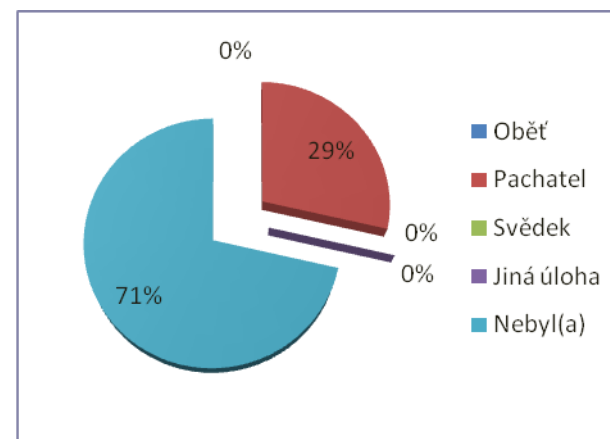
Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

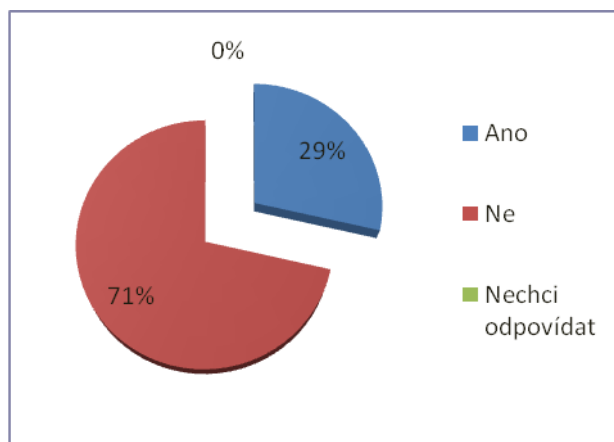
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci
(Vaše pracovní náplň)?**

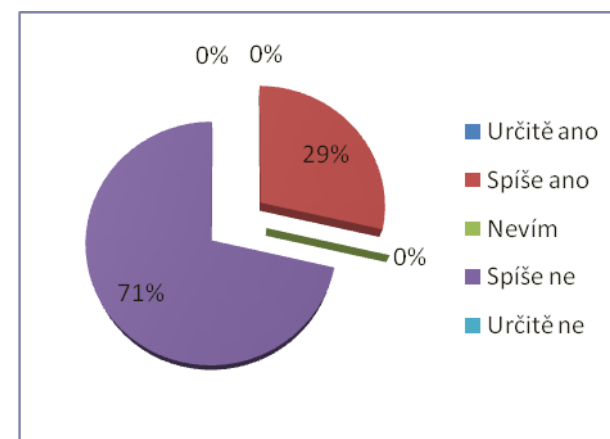
Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

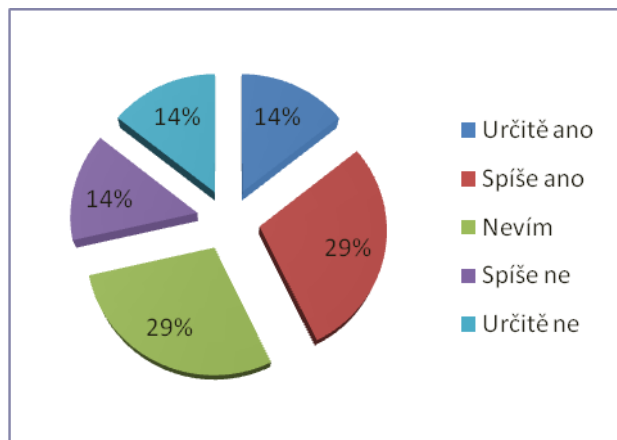
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase
(soukromě)?**

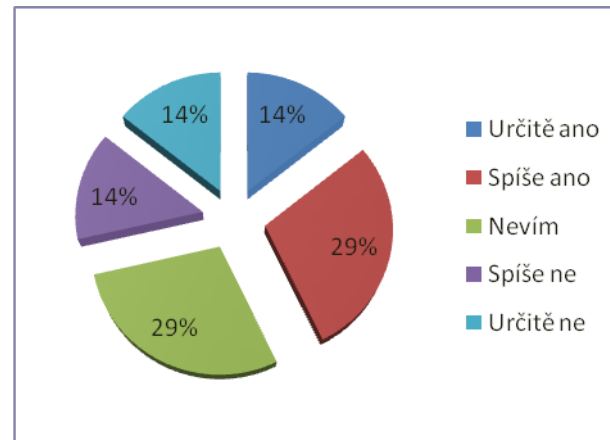
**Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony)
řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?**

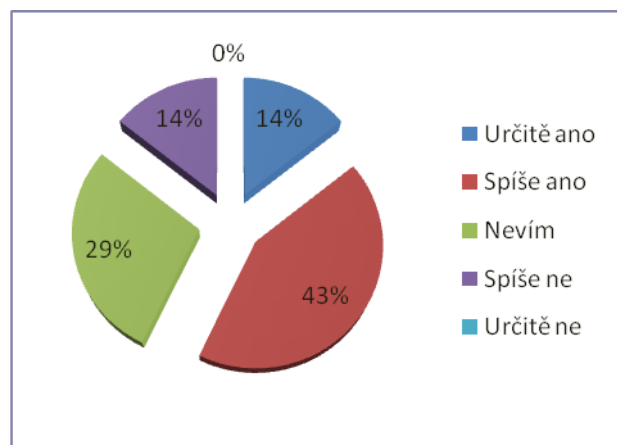
Domníváte, že Policie ČR v současné době využívá všech dostupných legislativních prostředků (zák. ustanovení) při řešení domácího násilí?

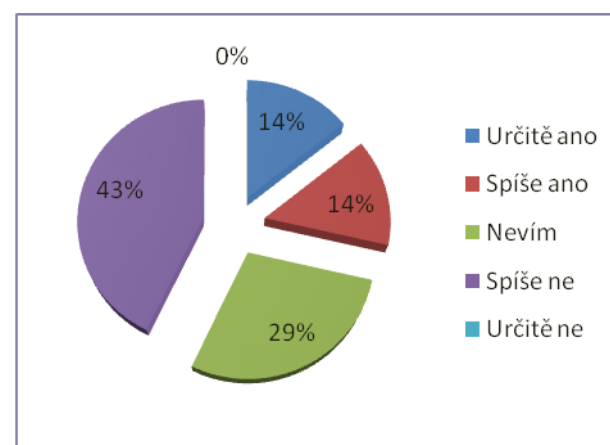
Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni k zásahu u domácího násilí přímo v bytě? (taktika,...)

Domníváte se, že jsou policisté pro praxi dostatečně vybaveni znalostmi a dovednostmi o domácím násilí? (ze školy, ve vzdělávacích střediscích)

Domníváte se, že jsou policisté v rámci vzdělávání dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

**Průzkum provedený v roce 2010 u příslušníků
zařazených na některých součástech
Policie ČR, Obvodního ředitelství Praha III
zaměřený na znalosti v oblasti domácího
násilí**

Pro potřeby průzkumu bylo osloveno celkem 648 příslušníků Policie ČR, kteří jsou zařazeni na následujících součástech Policie ČR:

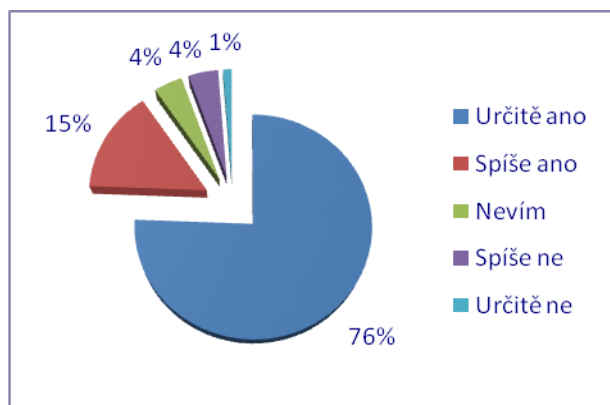
- Místní oddělení PČR
- Služba kriminální policie a vyšetřování PČR
- Základní kurz absolvovaný při nástupu k PČR uskutečněný na SPŠ MV ČR
- Na jiných útvech nebo neuvedli v dotazníku svou příslušnost k útvaru

Průzkum provedl Bc. Libor Adam

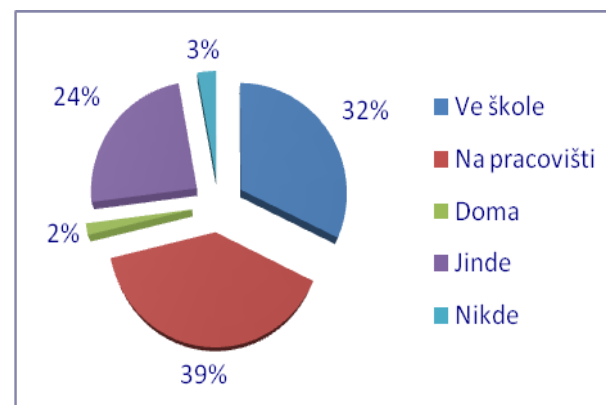
pro potřeby diplomové práce „**Domácí násilí, možnosti odhalování a metody
vzdělávání policistů PČR k jeho řešení**“

SHOHRNÉ VÝSLEDKY CELÉHO PROVEDENÉHO PRŮZKUMU V ROCE 2010

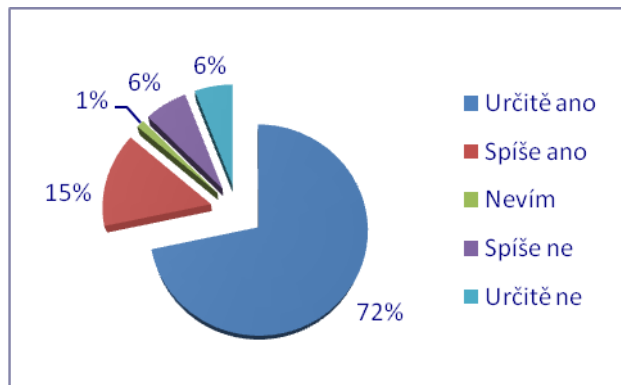
Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

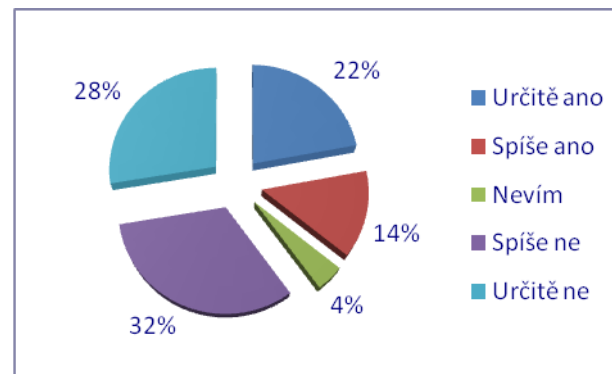
Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

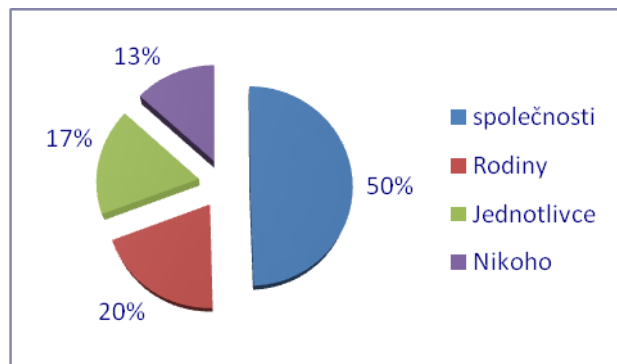
Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

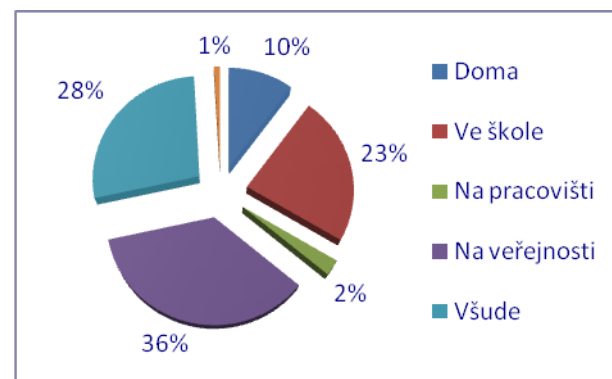
Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

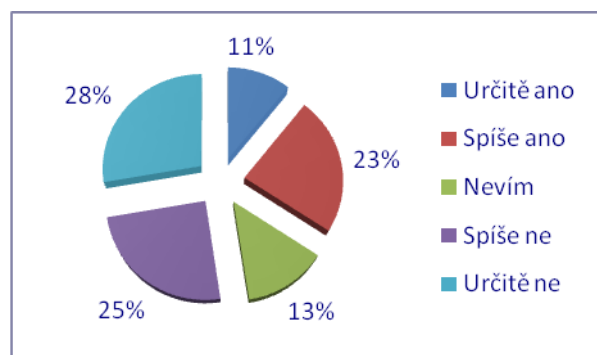
Je domácí násilí problémem ...

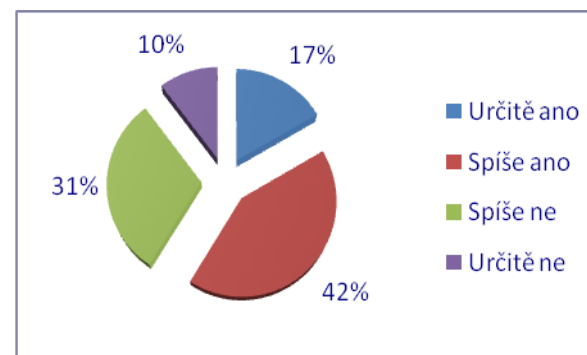
Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

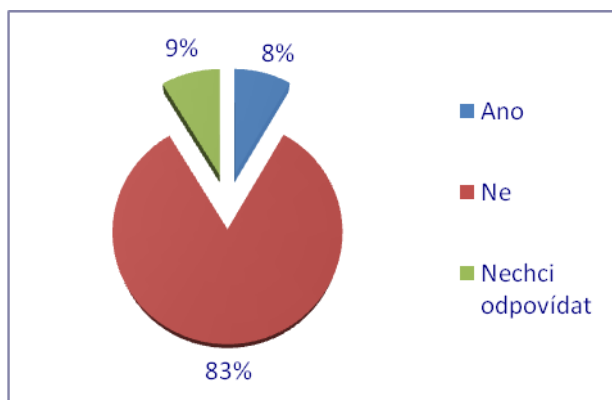
Domníváte se, že současná osvěta k domácímu násilí je dostatečná?

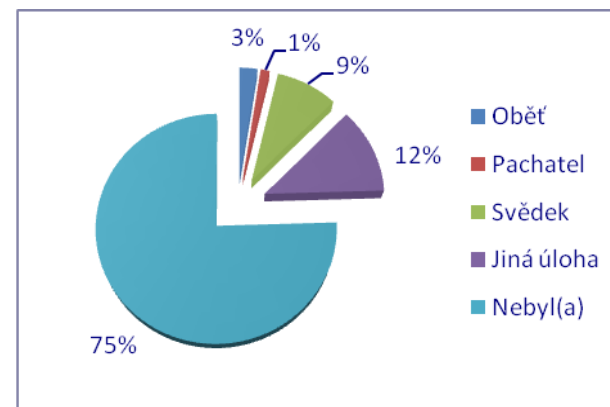
Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

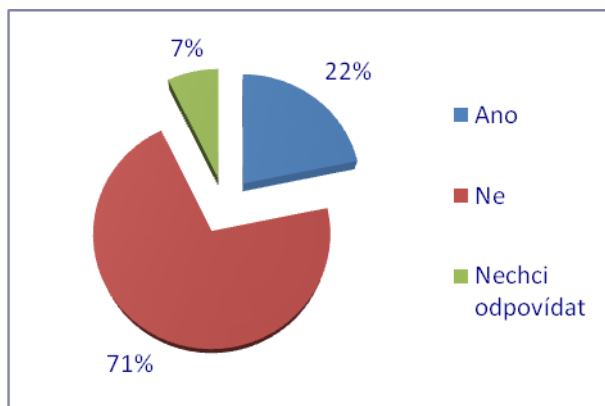
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci
(Vaše pracovní náplň)?**

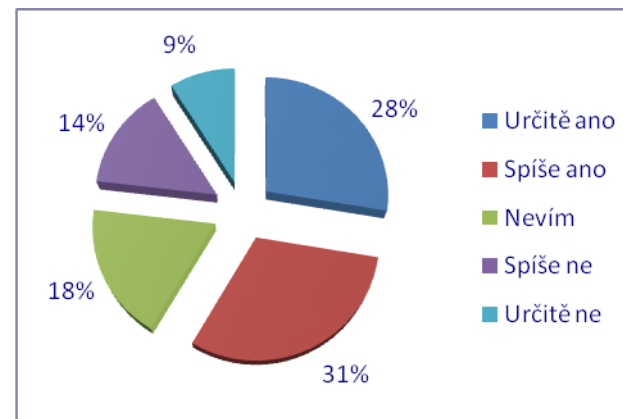
Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

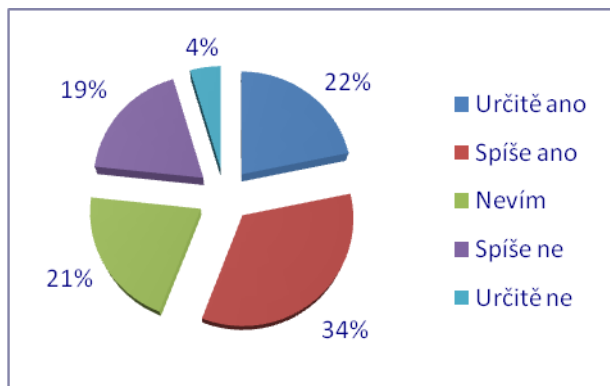
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase
(soukromě)?**

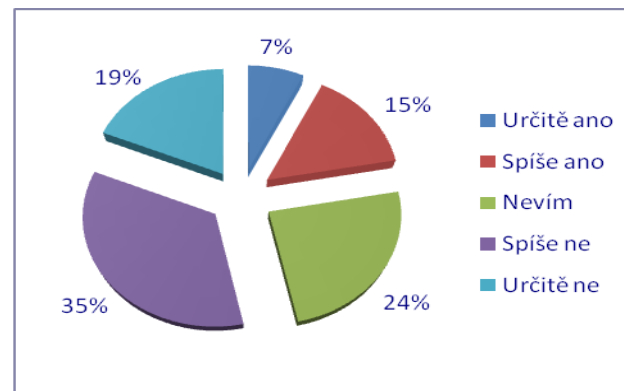
**Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony)
řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?**

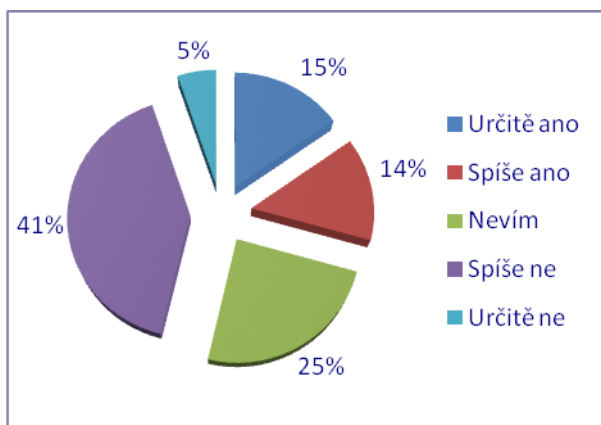
Domníváte, že Policie ČR v současné době využívá všech dostupných legislativních prostředků (zák. ustanovení) při řešení domácího násilí?

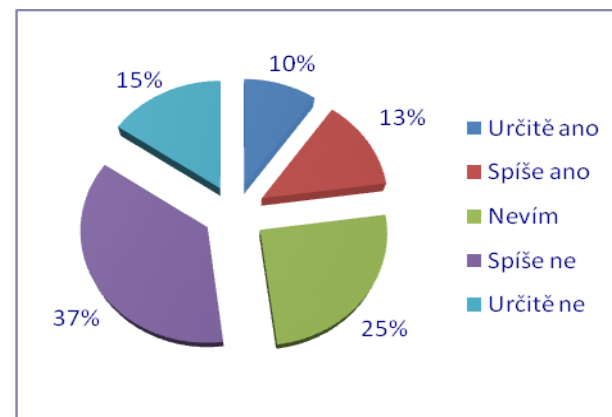
Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni na řešení domácího problému přímo v bytě? (taktika)

Domníváte se, že jsou policisté dostatečně vybaveni znalostmi o domácím násilí?

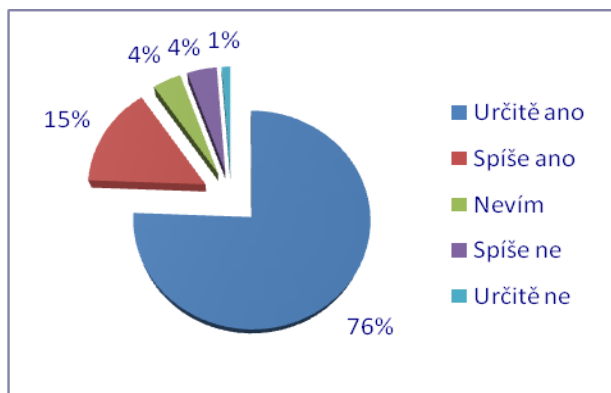

Domníváte se, že jsou policisté v rámci vzdělávání dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

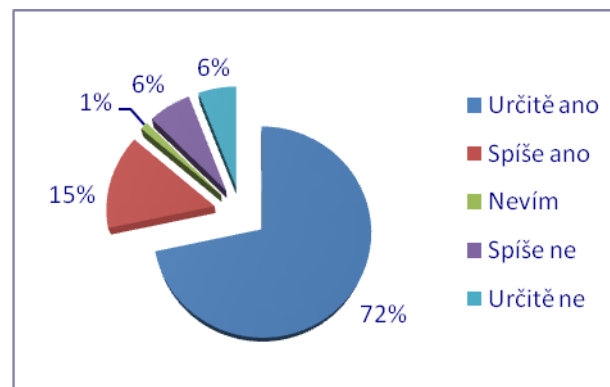

VÝSLEDKY DOTAZNÍKŮ VYPLNĚNÝCH PŘÍSLUŠNÍKY ZAŘAZENÝCH NA MÍSTNÍ ODDĚLENÍ PČR V PRŮZKUMU PROVEDENÉHO V ROCE 2010

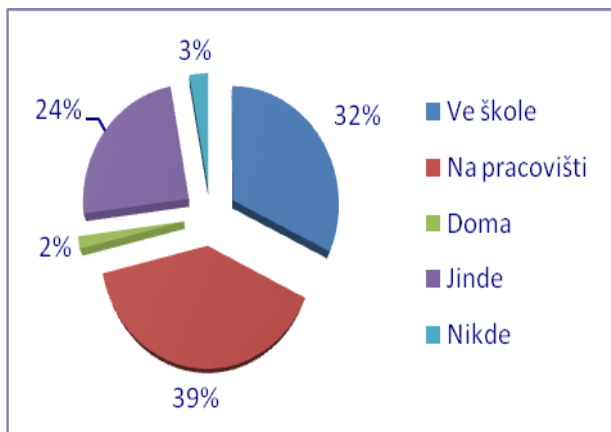
Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

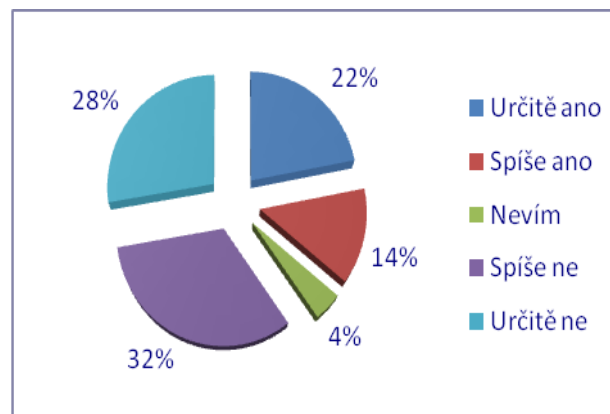
Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

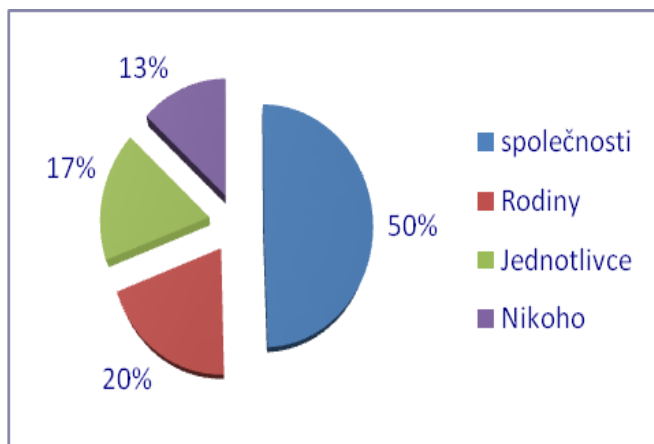
Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

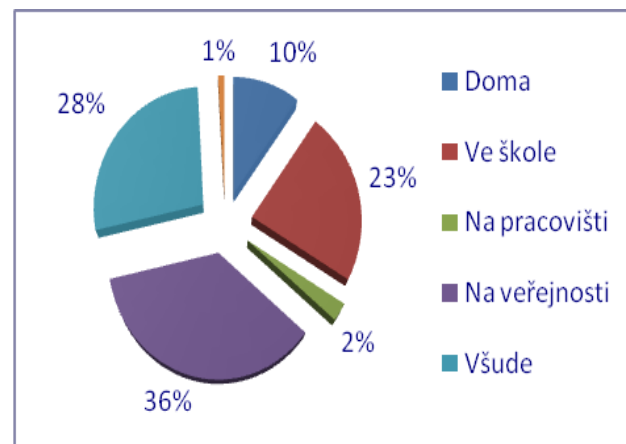
Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

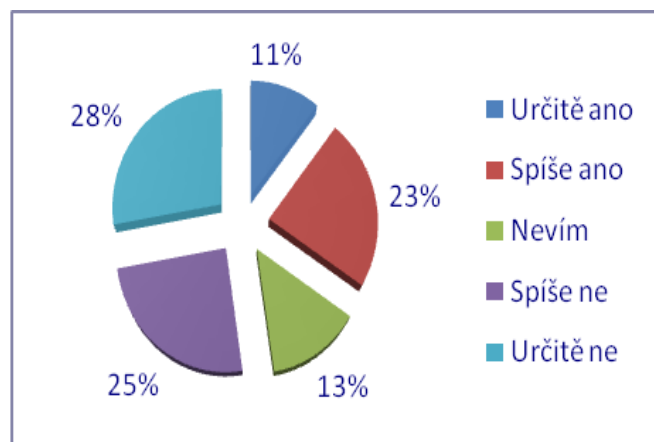
Je domácí násilí problémem ...

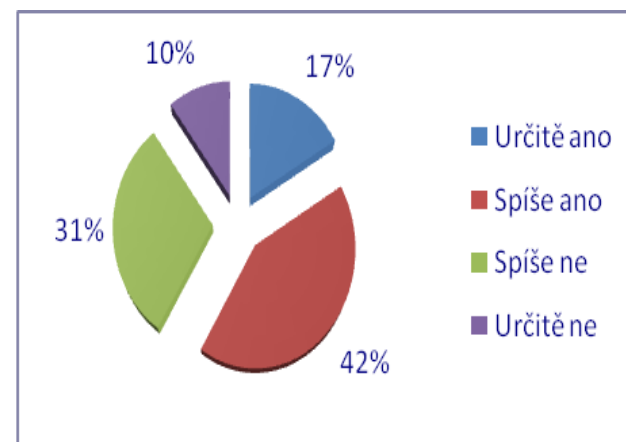
Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

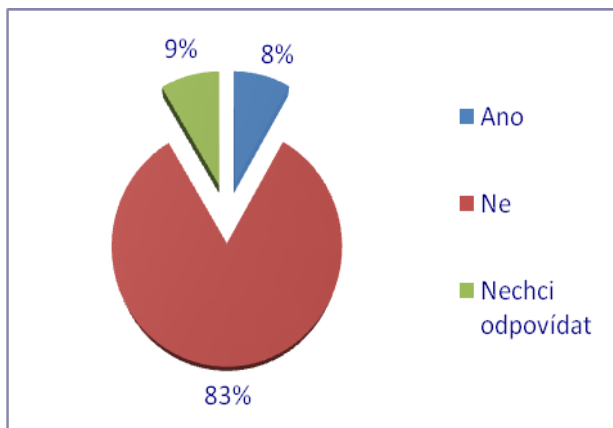
Domníváte se, že je současná osvěta k domácímu násilí dostatečná?

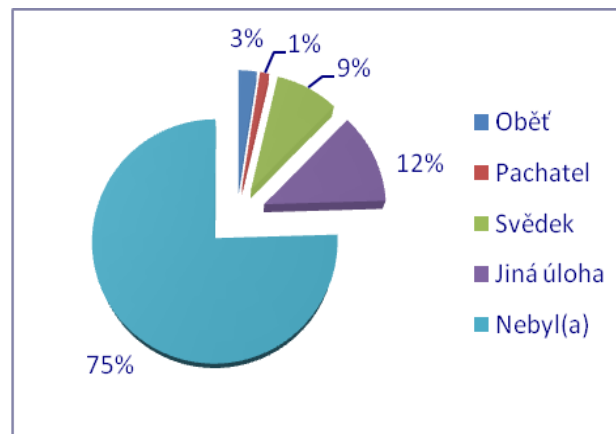
Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

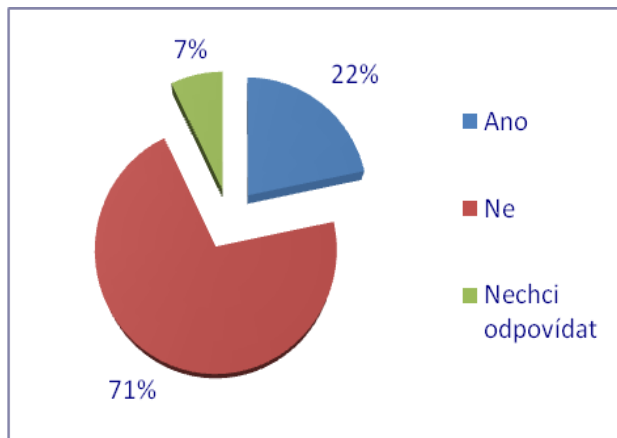
Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci (Vaše pracovní náplň)?

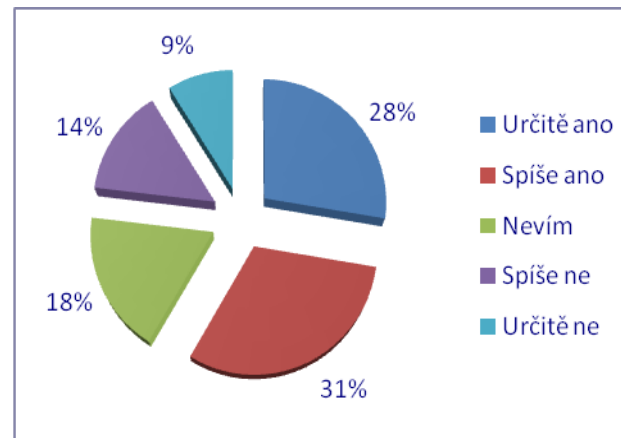
Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

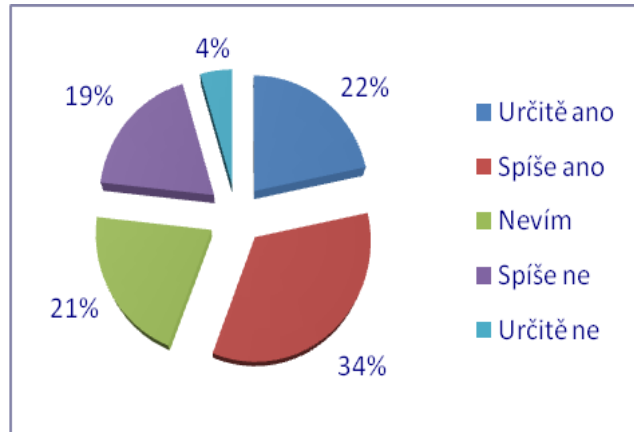
Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase (soukromě)?

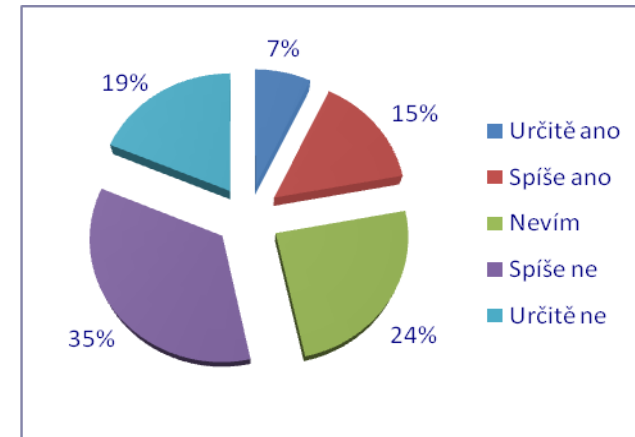
Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony) řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?

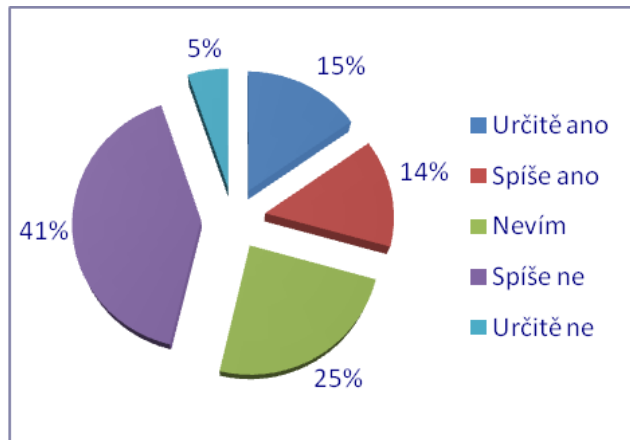
Domníváte, že policisté v současné době využívají všech dostupných legislativních prostředků (zák. ustanovení) při řešení domácího násilí?

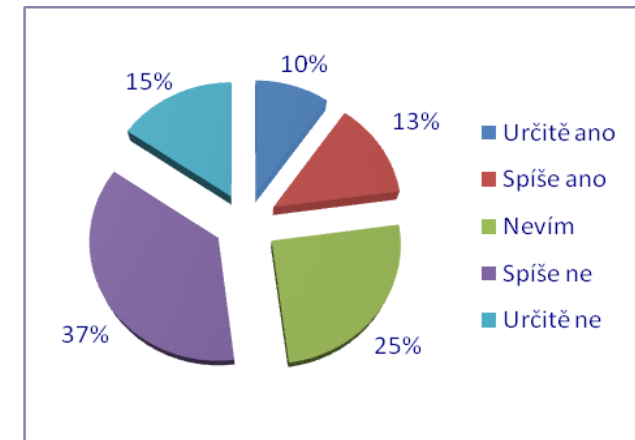
Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni k zásahu u domácího násilí přímo v bytě? (taktika, ...)

Domníváte se, že jsou policisté pro praxi dostatečně vybaveni znalostmi a vědomostmi o domácím násilí? (ze školy, ze vzdělávacích středisek)

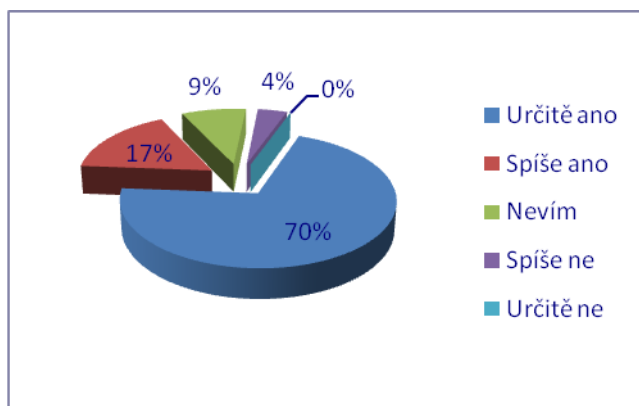

Domníváte se, že jsou policisté v rámci vzdělávání dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

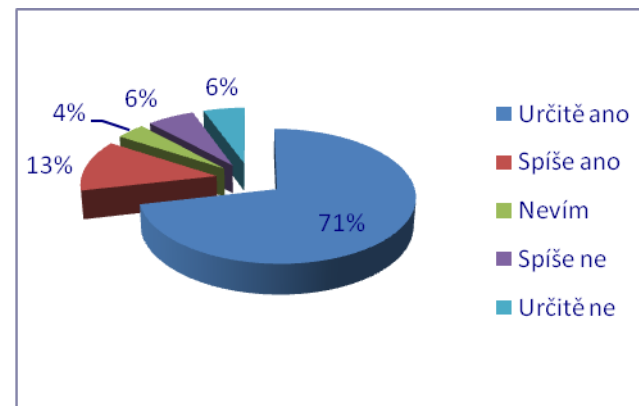

VÝSLEDKY DOTAZNÍKŮ VYPLNĚNÝCH PŘÍSLUŠNÍKY ZAŘAZENÝCH NA SPŠ MV ČR V PRAZE V PRŮZKUMU PROVEDENÉHO V ROCE 2010

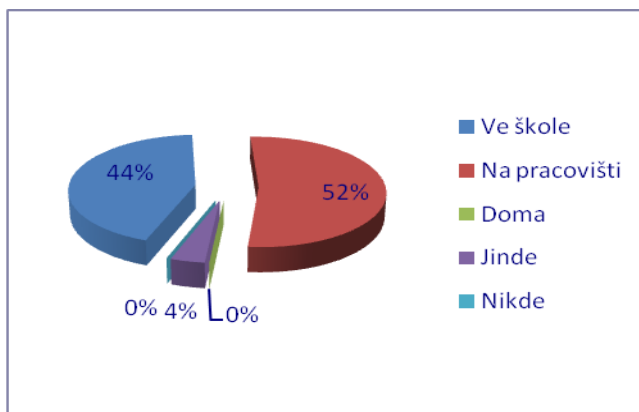
Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

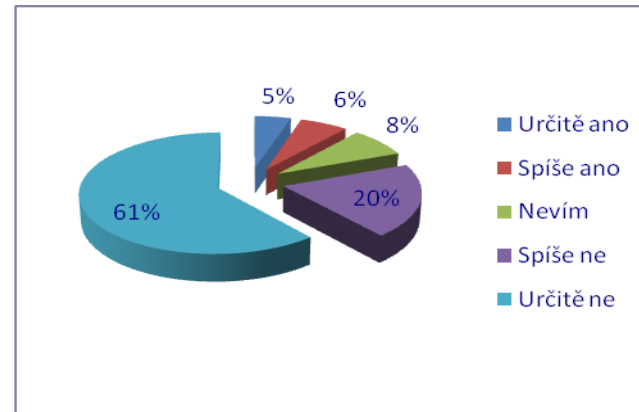
Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

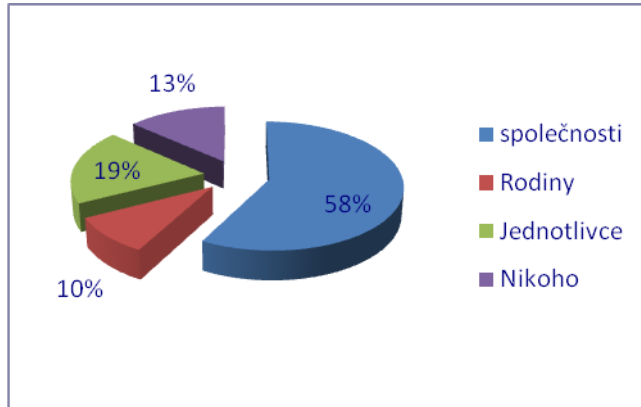
Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

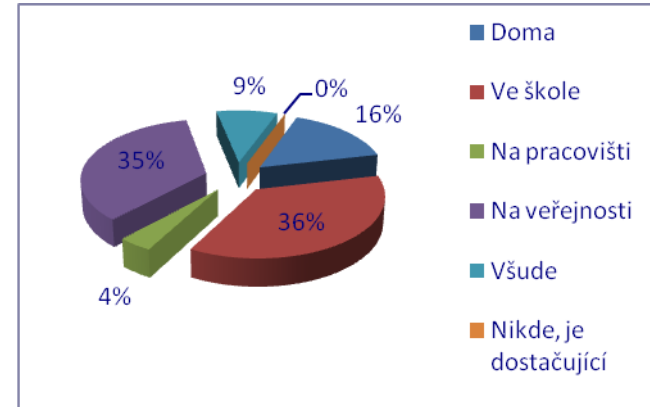
Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

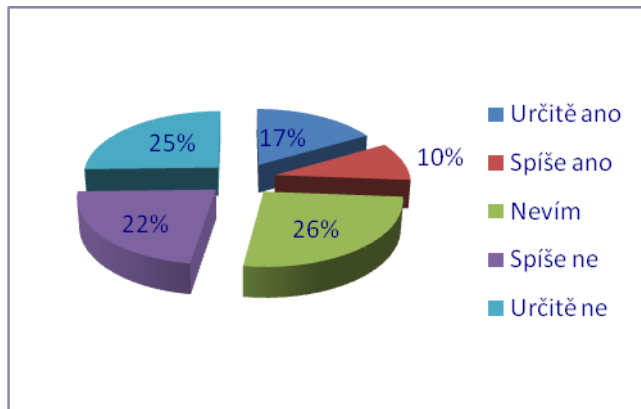
Je domácí násilí problémem ...

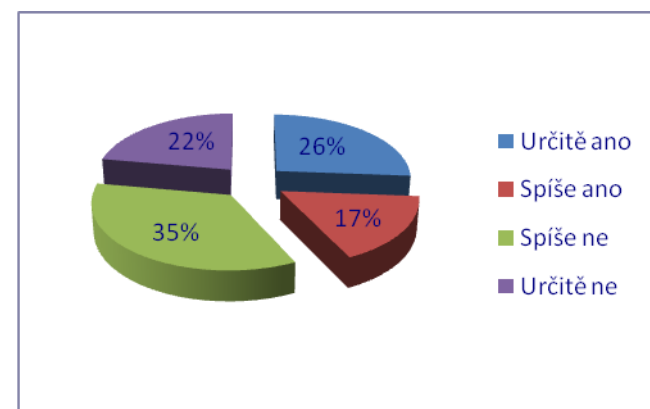
Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

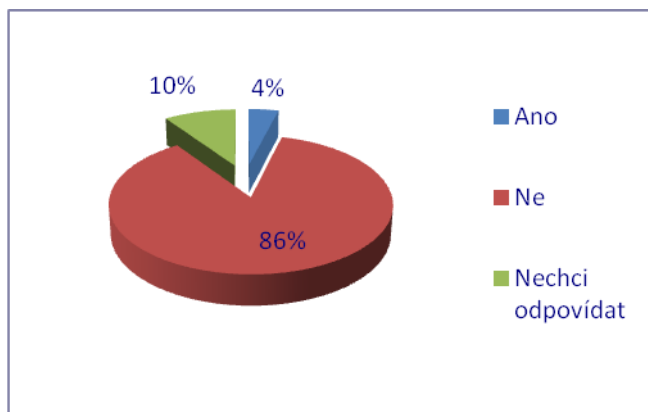
Domníváte se, že současná osvěta k domácímu násilí je dostatečná?

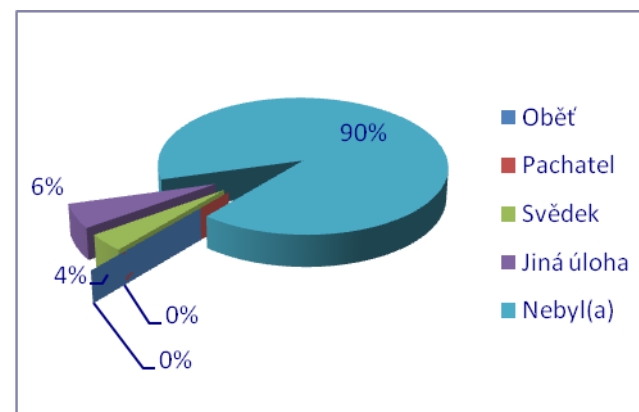
Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

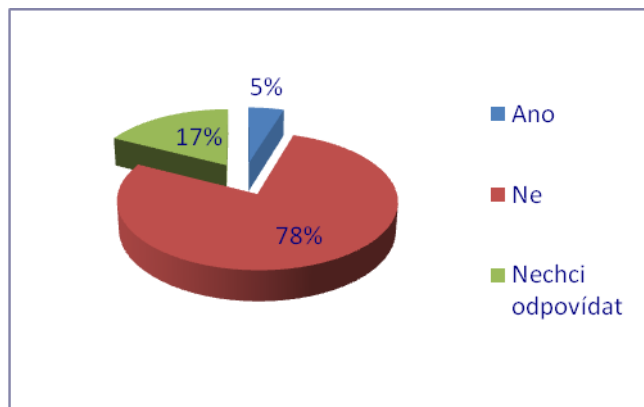
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci
(Vaše pracovní náplň)?**

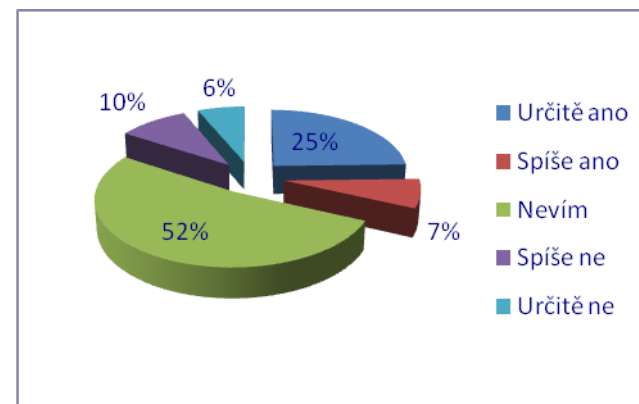
Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

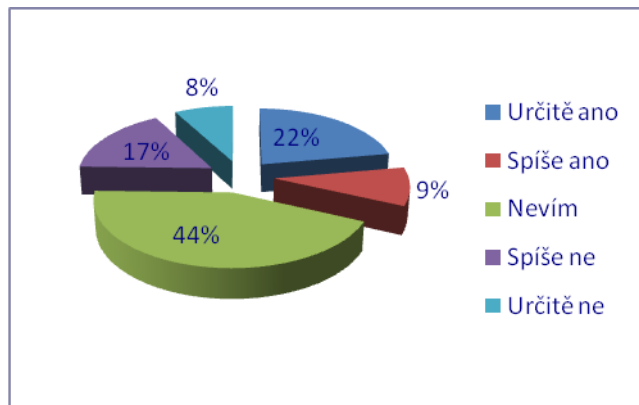
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase
(soukromě)?**

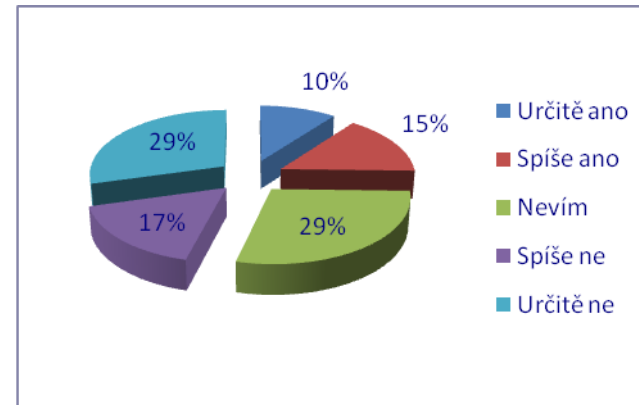
**Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony)
řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?**

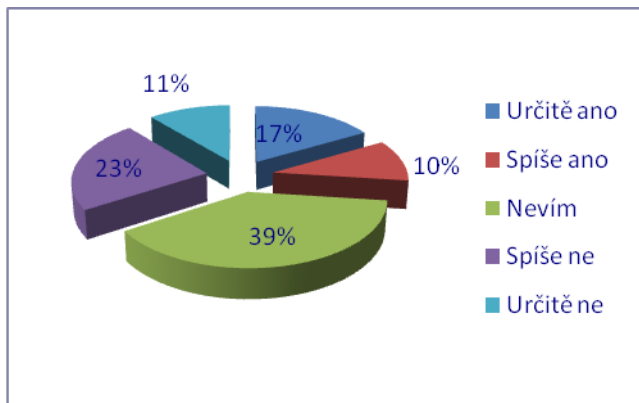
Domníváte, že Policie ČR v současné době využívá všech dostupných legislativních prostředků (zák. ustanovení) při řešení domácího násilí?

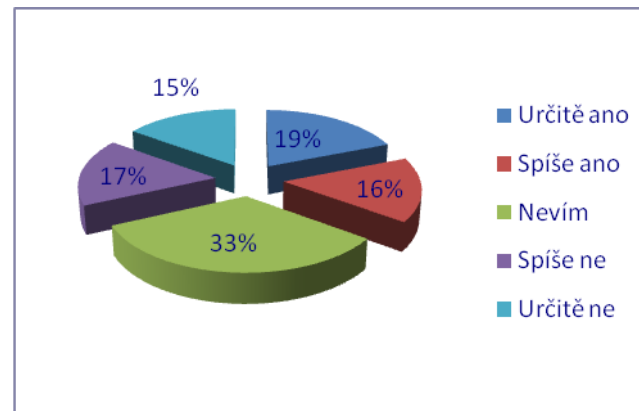
Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni k zásahu u domácího násilí přímo v bytě? (taktika,...)

Domníváte se, že jsou policisté pro praxi dostatečně vybaveni znalostmi a vědomostmi o domácím násilí? (ze školy, ze vzdělávacích středisek)

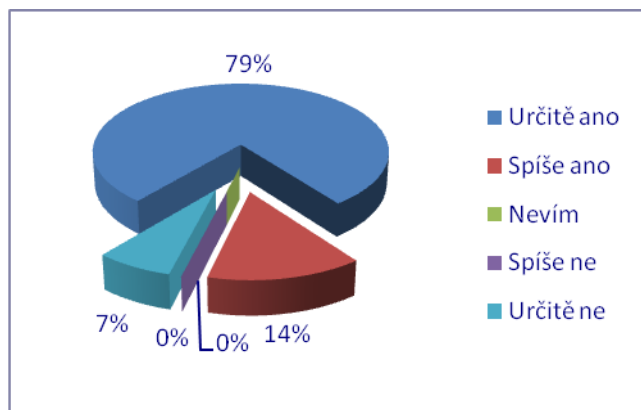

Domníváte se, že jsou policisté v rámci vzdělávání dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

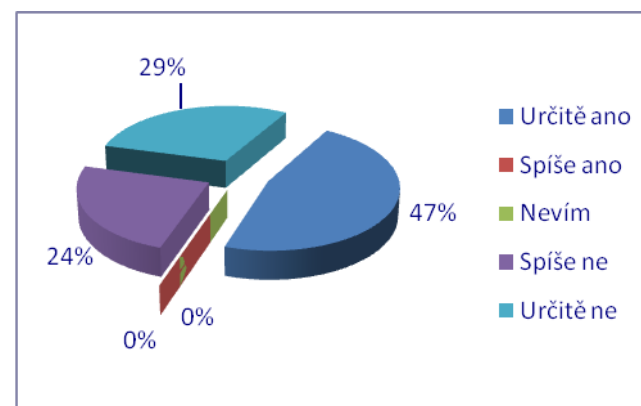

VÝSLEDKY DOTAZNÍKŮ VYPLNĚNÝCH PŘÍSLUŠNÍKY ZAŘAZENÝCH NA SKPV PČR V PRŮZKUMU PROVEDENÉHO V ROCE 2010

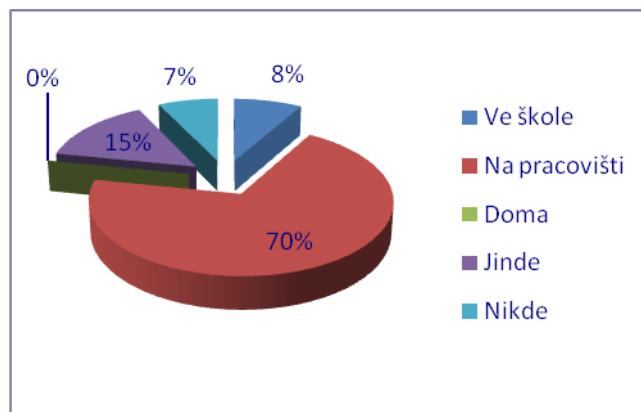
Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

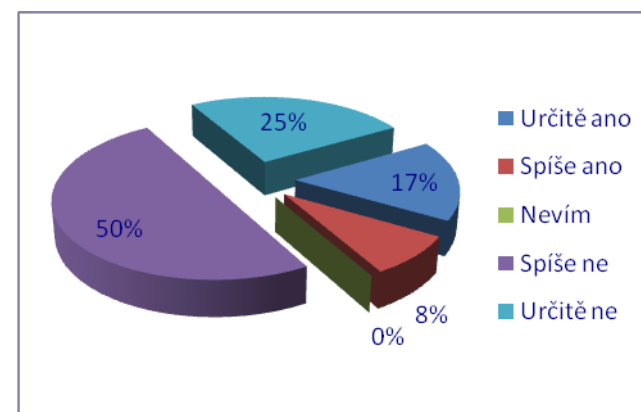
Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

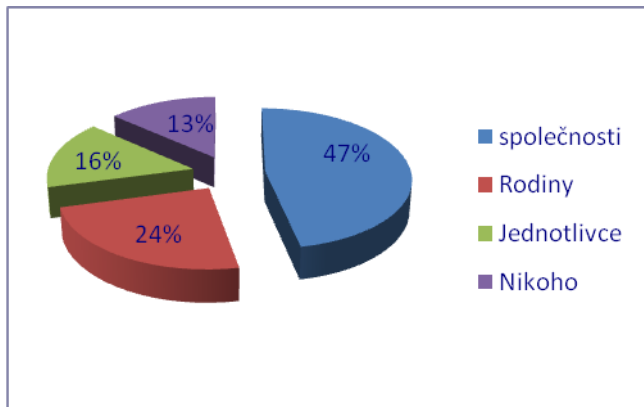
Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

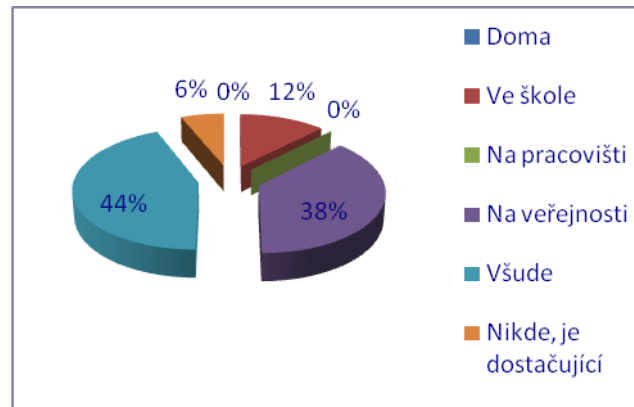
Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

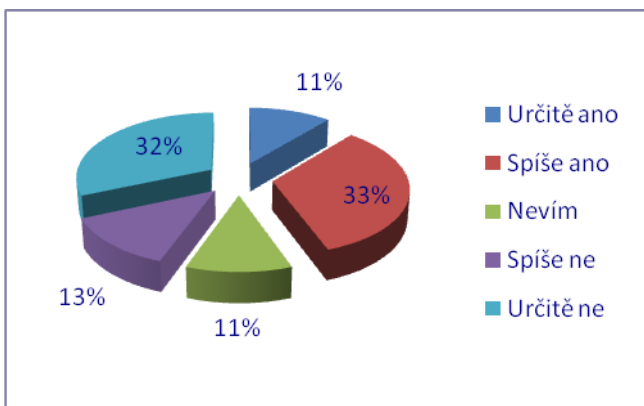
Je domácí násilí problémem ...

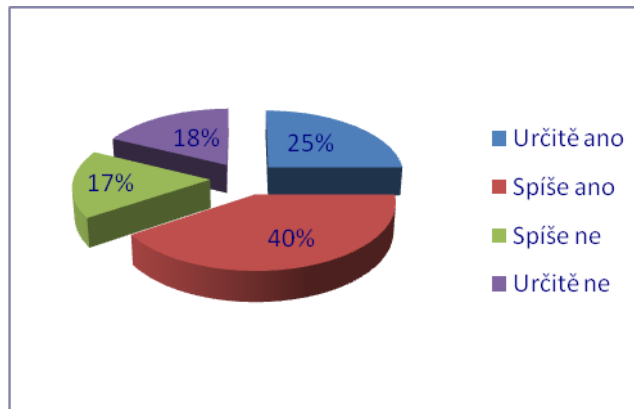
Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

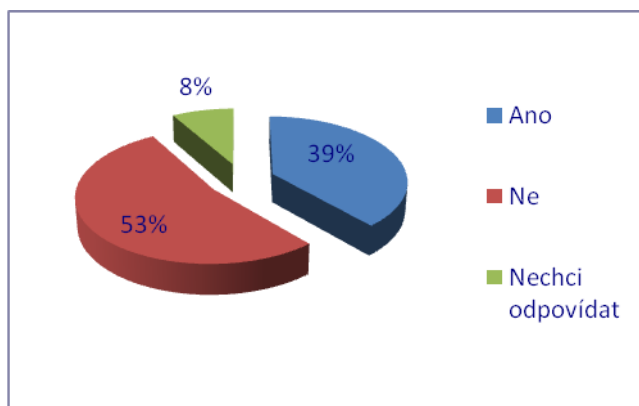
Domníváte se, že současná osvěta k domácímu násilí je dostatečná?

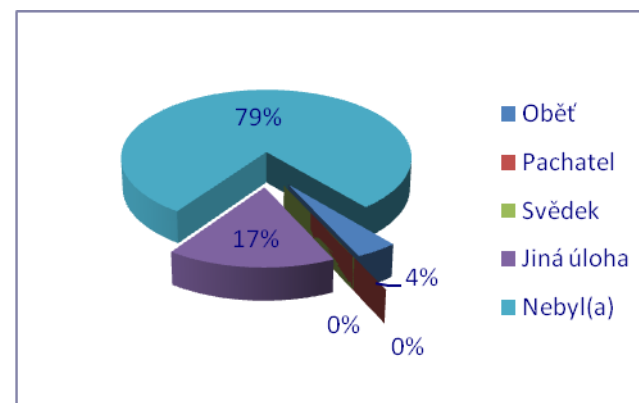
Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

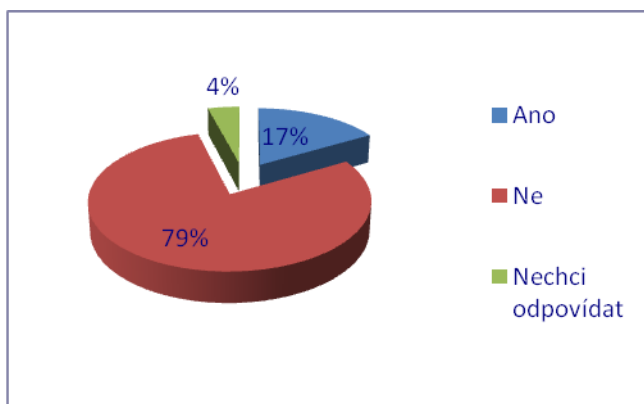
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci
(Vaše pracovní náplň)?**

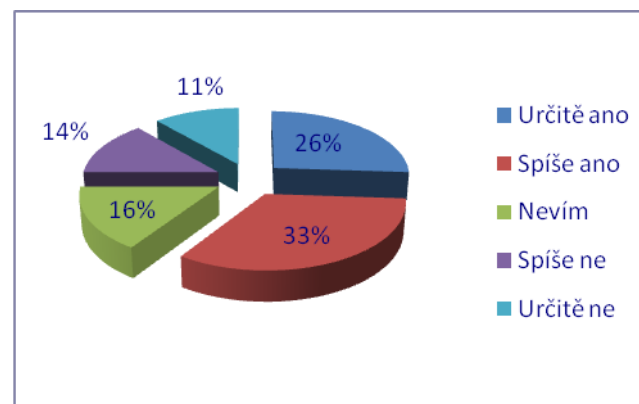
Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

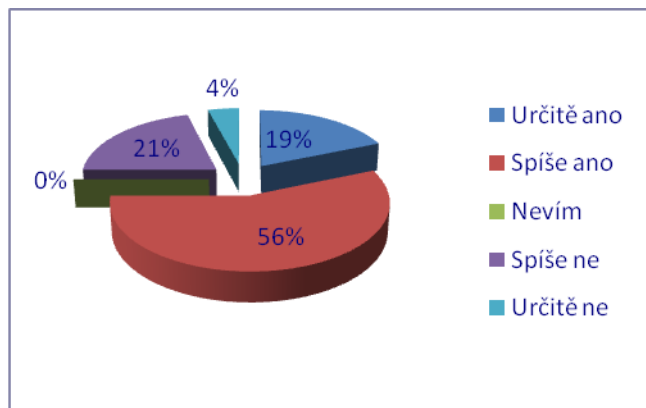
**Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase
(sukromě)?**

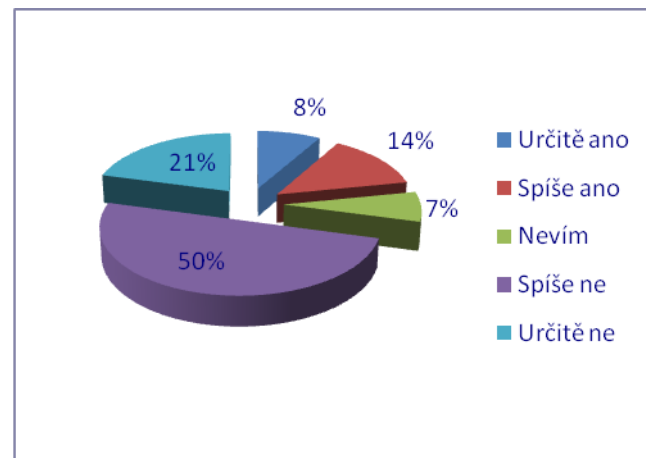
**Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony)
řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?**

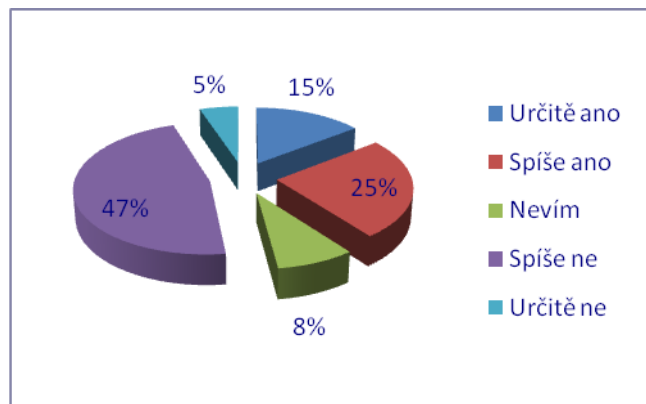
Domníváte, že Policie ČR v současné době využívá všech dostupných legislativních prostředků (zák. ustanovení) při řešení domácího násilí?

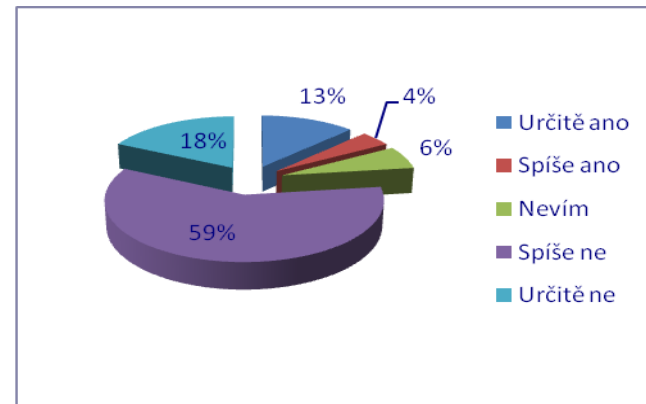
Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni k zásahu u domácího násilí přímo v bytě? (taktika,...)

Domníváte se, že jsou policisté pro praxi dostatečně vybaveni znalostmi a vědomostmi o domácím násilí? (ze školy, ze vzdělávacích středisek)

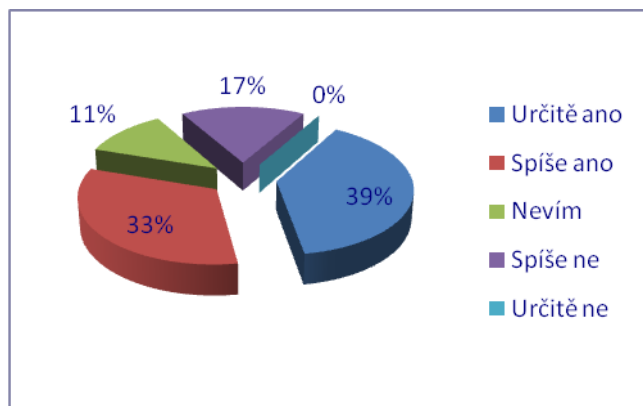

Domníváte se, že jsou policisté v rámci vzdělávání dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

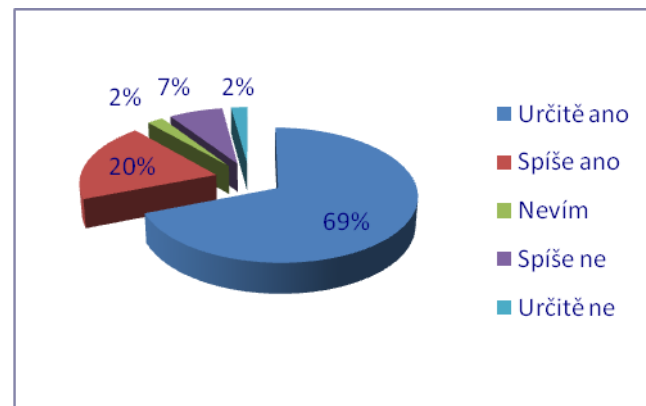

VÝSLEDKY DOTAZNÍKŮ VYPLNĚNÝCH PŘÍSLUŠNÍKY ZAŘAZENÝCH NA JINÝCH ÚTVARECH PČR V PRŮZKUMU PROVEDENÉHO V ROCE 2010

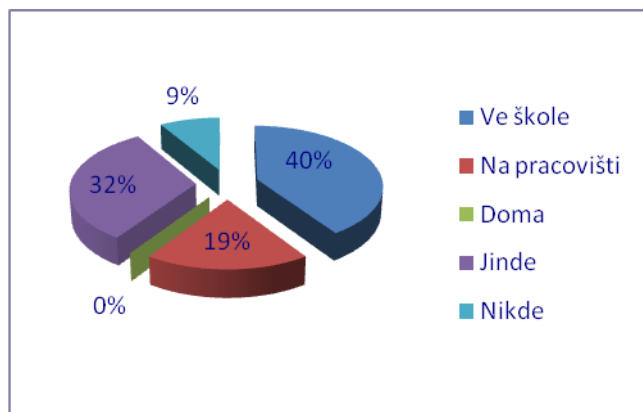
Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

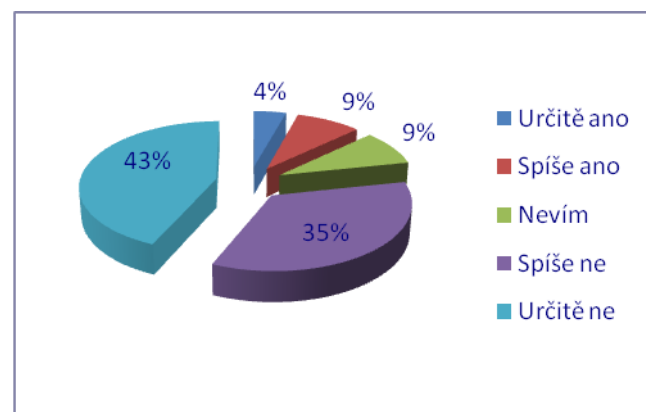
Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

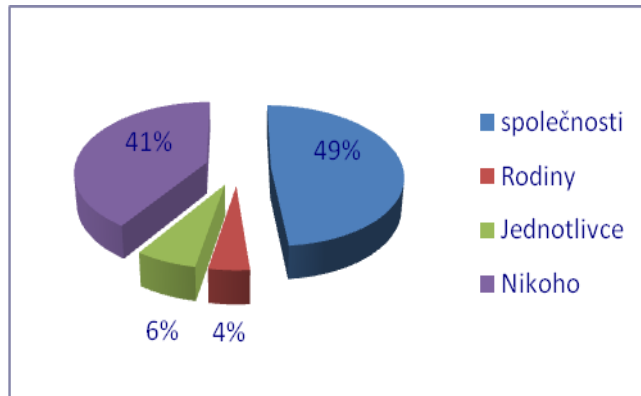
Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

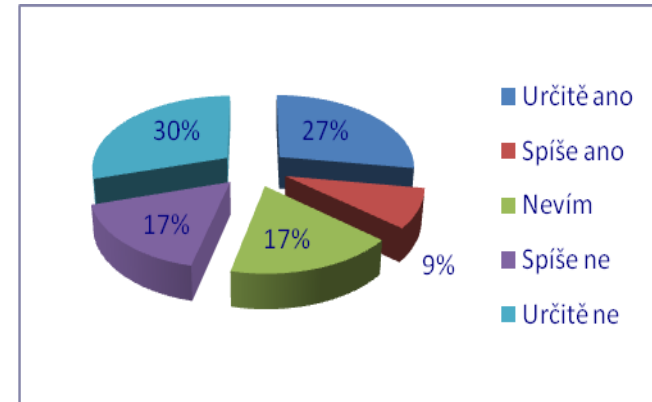
Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

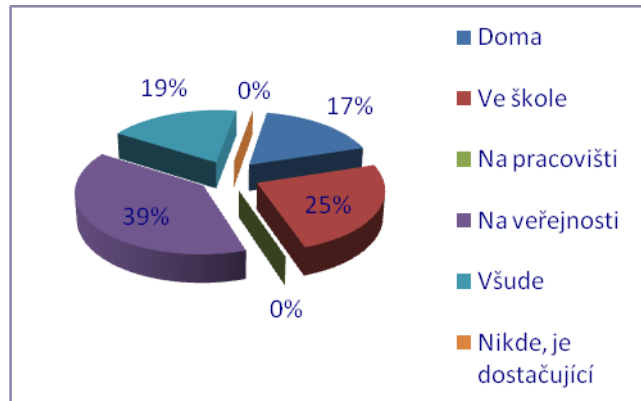
Je domácí násilí problémem ...

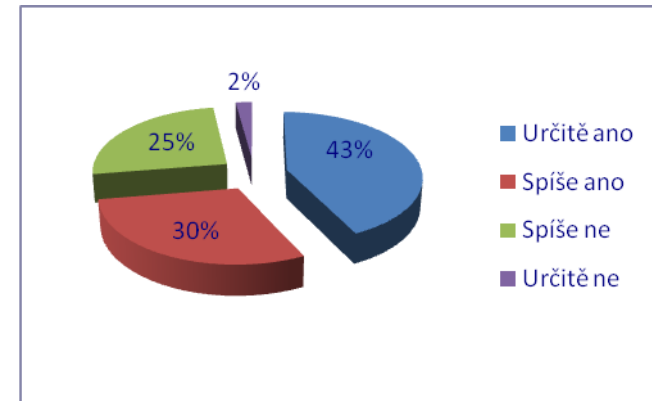
Domníváte se, že současná osvěta k domácímu násilí je dostatečná?

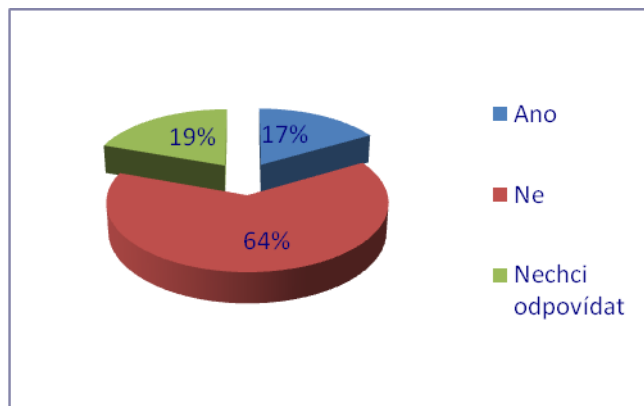
Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

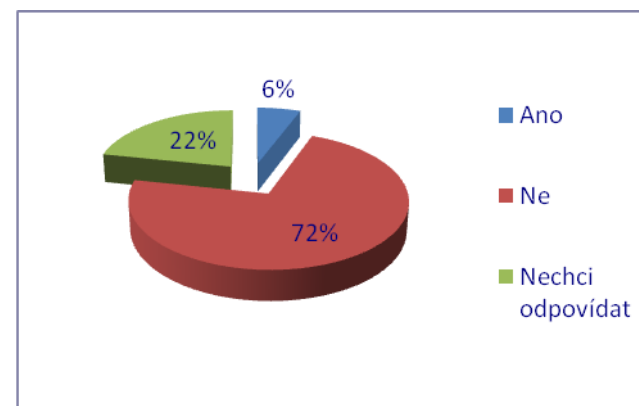
Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

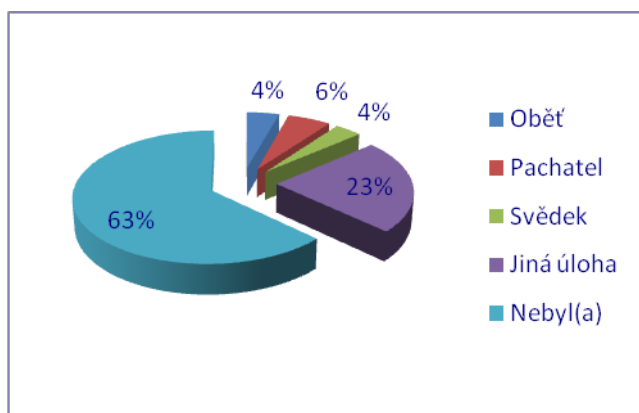
Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci (Vaše pracovní náplň)?

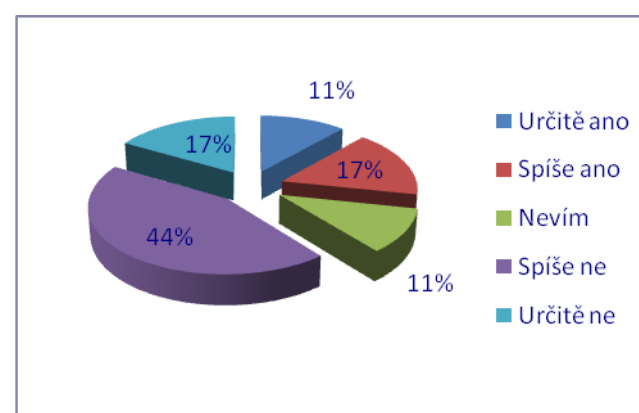
Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase (soukromě)?

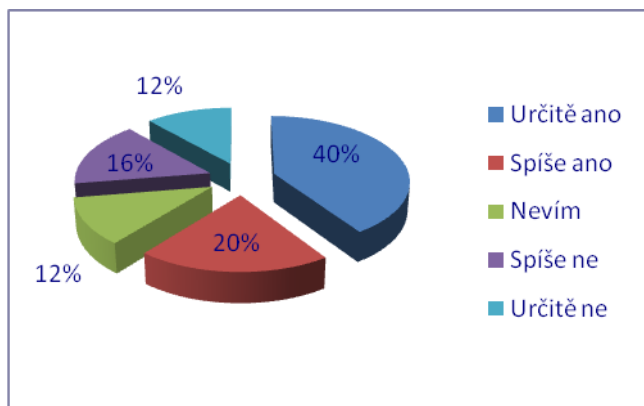
Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

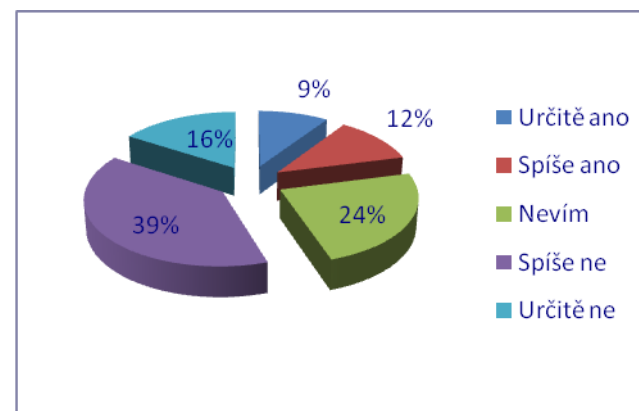
Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony) řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?

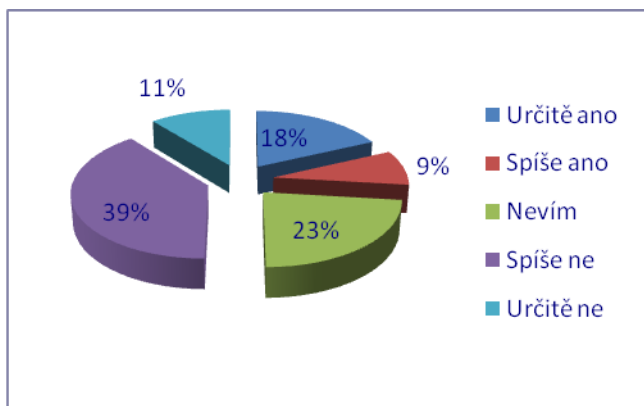
Domníváte, že Policie ČR v současné době využívá všech dostupných legislativních prostředků (zák. ustanovení) při řešení domácího násilí?

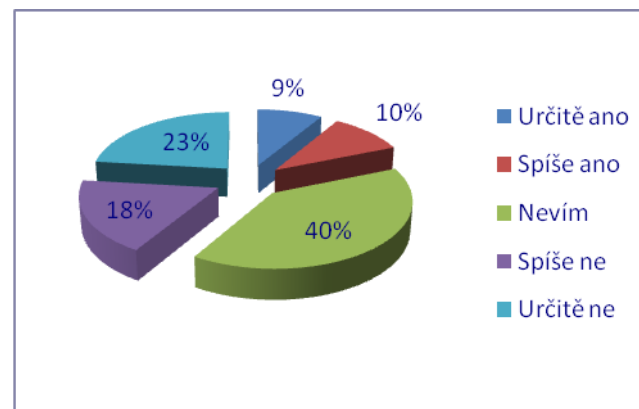
Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni k zásahu u domácího násilí přímo v bytě? (taktika,...)

Domníváte se, že jsou policisté pro praxi dostatečně vybaveni znalostmi a dovednostmi o domácím násilí? (ze školy, ve vzdělávacích střediscích)

Domníváte se, že jsou policisté v rámci vzdělávání dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

Dotazník

Dotazník je anonymní a výsledky dotazníku jsou určeny pouze pro potřeby průzkumu provedeného do diplomové práce :

„Domácí násilí, možnosti odhalování a metody vzdělávání policistů PČR k jeho řešení“.

Správnou odpověď označte křížkem

zařazení: SPŠ MOP SKPV

Víte co znamená pojem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

- Určitě ano Spíše ano Nevím
 Spíše ne Určitě ne

Setkal(a) jste se někdy s pojmem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“?

- Určitě ano Spíše ano Nevím
 Spíše ne Určitě ne

Kde jste se seznámil(a) s podstatou, pojmem domácího násilí?

- Ve škole Na pracovišti Doma Jinde Nikde

Setkal(a) jste se domácím násilím ve svém okolí?

- Určitě ano Spíše ano Nevím
 Spíše ne Určitě ne

Je domácí násilí problémem ...

- společnosti (jako celku) rodiny jednotlivce
 nikoho

Domníváte se, že současná osvěta k domácímu násilí je dostatečná?

- Určitě ano Spíše ano Nevím
 Spíše ne Určitě ne

Osvěta k domácímu násilí by měla být větší ...

- doma ve škole na pracovišti
 na veřejnosti všude nikde, je dostačující

Zajímáte se o možnosti řešení při zjištění vzniku domácího násilí?

-

Určitě ano

Spíše ano

Spíše ne

Určitě ne

Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí služebně ve své práci (Vaše pracovní náplň)?

Ano

Ne

Nechci odpovídat

Řešil(a) jste někdy vzniklé domácí násilí ve svém volném čase (soukromě)?

Ano

Ne

Nechci odpovídat

Byl(a) jste někdy účastníky domácího násilí?

Oběť

Pachatel

Svědek

Jiná úloha

Nebyl(a)

Domníváte se, že současné legislativní možnosti (zákony) řešení domácího násilí jsou dostatečné a účinné?

Určitě ano

Spíše ano

Nevím

Spíše ne

Určitě ne

Domníváte, že policisté v současné době využívají všech dostupných legislativních prostředků (zákonných ustanovení) při řešení domácího násilí?

Určitě ano

Spíše ano

Nevím

Spíše ne

Určitě ne

Domníváte se, že jsou policisté pro praxi dostatečně vybaveni znalostmi a vědomostmi o domácím násilí? (ze školy, ze vzdělávacích středisek)

Určitě ano

Spíše ano

Nevím

Spíše ne

Určitě ne

Domníváte se, že jsou policisté dostatečně připravováni k zásahu u domácího násilí přímo v bytě? (dokonalá znalost veškerých policejních postupů - taktika, psychologie)

Určitě ano

Spíše ano

Nevím

Spíše ne

Určitě ne

Domníváte se, že jsou policisté v rámci policejního vzdělávání (policejní školy, vzdělávací střediska) dostatečně připravováni na jednání s oběťmi domácího násilí?

Určitě ano

Spíše ano

Nevím

Spíše ne

Určitě ne

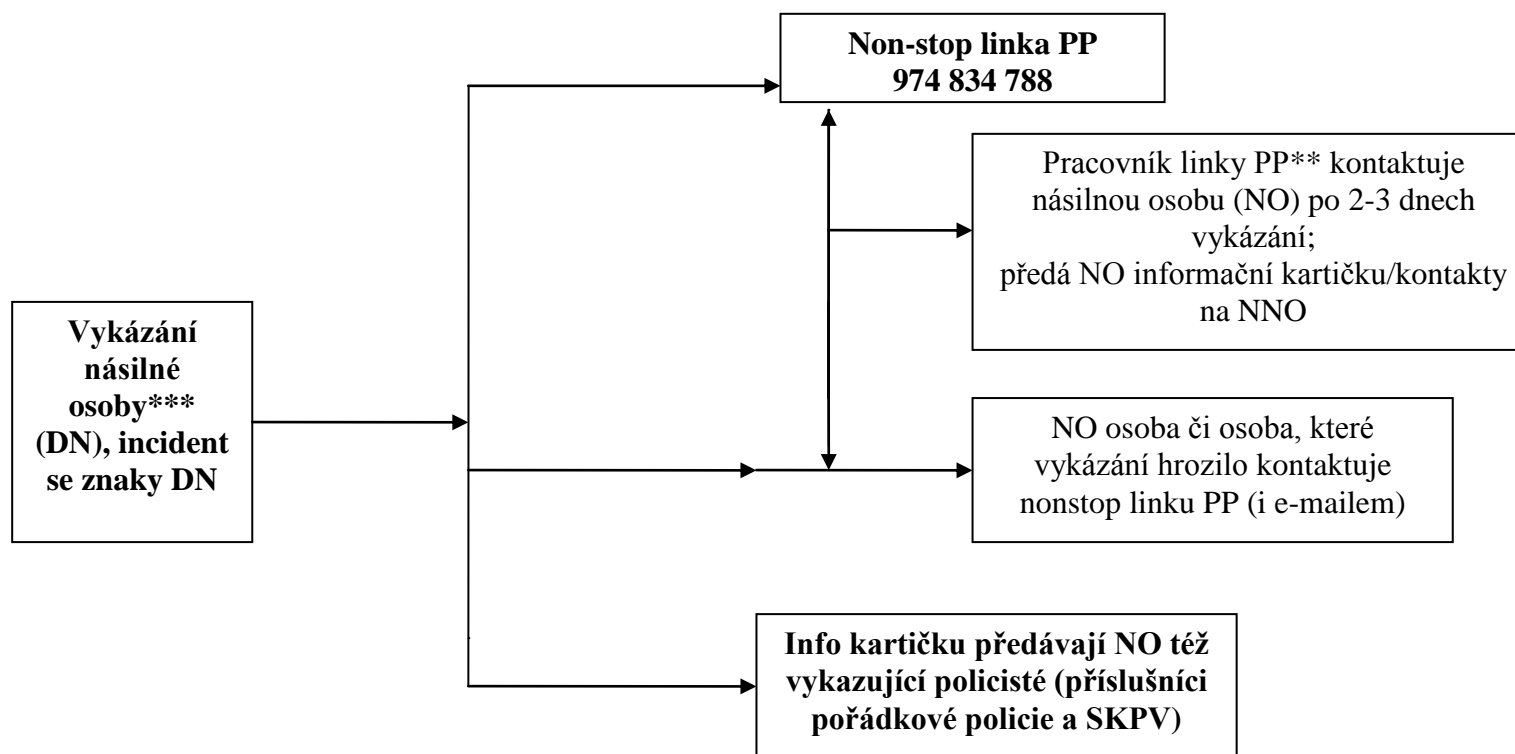
Děkuji za pozornost a vyplnění.

Informace k pilotnímu projektu zapojení policejních psychologů do práce s násilnou osobou v případech domácího násilí¹

¹ *schváleno I.NMV 1.7.2011 (č.j. MV-55145/OP-2011)*

Schéma: práce s násilnou osobou v DN* ze strany PČR

* Předpokládané spuštění projektu od **září 2011** – v **hl. městě Praha, Středočeský kraj, Ústecký kraj a Královéhradecký kraj**

Postup kontaktování vykázané/násilné osoby byl dohodnut s vedoucím psychologem PP a ŘSP; pověřený pracovník linky bude mít přístup do ETR, aby mohl ověřit údaje o vykázání z úředního záznamu, resp. detekovat osobu násilnou, kterou bude kontaktovat (zatím v jednání)

** **Pracovníci krizové linky**, příp. dle zájmu též pol. psychologové absolvují během měsíce července a srpna krátkodobé stáže (bez finančních nákladů MV/PP) v pomáhajících organizacích, které se věnují práci s násilnou osobou (např. ADRA, Persefona, Diakonie Praha aj.)

*** **násilná osoba** = osoba vykázaná či osoba, které vykázání hrozilo

Informační kartičky budou distribuovány metodikům DN v jednotlivých krajích (resp. policistům pořádkové služby a SKPV, kteří provádí vykázání), aby měli kartičky v tzv. výjezdových deskách spolu s dalšími info materiály. Dále bude kartička předána pracovníkům krizové linky PP, psychologům v pilotních krajích, PMS ČR, intervenčním centřům (pouze v rámci pilotu), vybraným nestátním neziskovým organizacím atd.

Informační materiály – **kartičky (2 verze) + seznam pomáhajících organizací** budou umístěny rovněž na webu www.mvcr.cz/vykazani, aby si je mohl vytisknout potenciální zájemce (agresor, rodinný příslušník apod.); info materiály budou umístěny také na intranetu PČR

Včasným postupem ve vztahu k násilné osobě (je-li to možné) lze eliminovat riziko dalšího opakování domácího násilí, a lze s násilnou osobou terapeuticky pracovat.

Vyhodnocení pilotního projektu provede OPK ve spolupráci s partnery **do konce roku 2011.**

MŮJ PŘÍBĚH – RADIKÁLNÍ ŘEŠENÍ PO DESETI LETECH

Minulý měsíc uplynuly čtyři roky od chvíle, kdy jsem přes víkend sbalila svůj dosavadní život do dvou kufrů a spolu se dvěma malými dětmi jsem odešla z České republiky. Za zády jsem nechala rodiče, dům, kde jsem vyrostla, práci, která mi přinášela radost a uspokojení, a přátele, kteří se mnou posledních několik let procházeli peklem. Především jsem ale za sebou zanechala mého exmanžela, otce mých dětí, který se za dobou našeho soužití proměnil v nebezpečné monstrum. Mnoho lidí si dodnes myslí, že moje řešení naší bezútěšné situace bylo přespříliš radikální. Já ne. Měla jsem za sebou téměř deset let domácího násilí všech možných podob a forem. Měla jsem za sebou dlouhou cestu od naivní osmnáctileté nevěsty k dospělé ženě a mámě, která se učí znát a respektovat sama sebe. Byla jsem vyčerpaná. Fyzicky i emocionálně, po létech kolotoče péče o domácnost a děti, kombinovaných nejdříve se studiem a pak prací. Ten kolotoč by sám o sobě nebyl tak nezvladatelný, kdyby jeho soukolí neskřípala silící atmosférou domácího násilí.

Ale ten inteligentní a příjemný mladý muž, kterého jsem si vzala, se změnil takřka okamžitě po svatbě. Určil pravidla, rozdělil úkoly a vládl pevnou rukou despotického diktátora. Nestačila jsem se divit. Stala jsem se služkou a rohožkou a neměla jsem tušení jak a proč. Po večerech byl z našich oken slyšet jeho křik. Sousedům přes ulici bylo trapně. Já se šileně styděla a neříkala nikomu nic. Společným znakem těchto epizod bylo, že jsem nechápala, odkud se vzaly, co bylo příčinou, co jsem udělala špatně. Měli jsme přece být šťastni. Byli jsme mladí, zdraví, měli jsme nádherné děti, práci a střechu nad hlavou.

Nebojovala jsem. Snažila jsem se být lepší, chtěla jsem vyhovět. Brala jsem na sebe vinu a při bouřích jsem seděla v koutě a čekala, až se přeženou. Netušila jsem, že jen dělám místo natékajícímu egu, které posléze dorostlo takových rozměrů, že se vedle něj nedalo dýchat. Křičel čím dál tím víc. Trhal na sobě šaty. Házel s věcmi. Spílání dodával na důležitosti řeznickým nožem. Smýkal se mnou a nedovolil mi opustit místnost. Vynalézal nové a nové dimenze citového vydírání. S naším tříměsíčním synem v náručí mi oznámil, že se mu buď omluvím za utrpení, které mu působím, nebo ho hodí na zem. Mokrát chtěl jít skočit pod vlak. Bydleli jsme u nádraží a při pohledu do jeho vytrěštěných očí jsem neměla důvod nevěřit. A tak jsem ustupovala, prosila za odpuštění, žehlila co se dalo. Výsledkem byl vždy další útok, který přišel o něco rychleji než ten minulý a s o něco větší intenzitou.

A tak jsem tu káru táhla dál. Říkala jsem si, že vydržím všechno, jen aby děti měly úplnou rodinu. Rozvod mi připadal jako sprosté slovo.

A pak se mi to všechno vrátilo jako bumerang – v našich dětech. Jak dorůstaly, začalo je víc a víc ovlivňovat, co se dělo kolem nich. Jirka i Lenka byli více méně svědky všeho, co se u nás dělo. Scéna, kdy malý Jirka visel na svém otci a s pláčem křičel, ať už nechá maminku na pokoji, nebyla ničím výjimečným. Lenka se strachem zalézala do skříně. Na podzim roku 1998 jsem sebrala všechnu sílu a vyslovila ultimátum: buďto psychiatr nebo rozvod. Volba padla na psychiatra. Měla jsem radost, ale netrvalo to dlouho. Pan doktor mi pak jednoho nádherného říjnového dne obrátil svět naruby. Diagnóza mého manžela zněla: komplikovaná porucha osobnosti s dominantními narcisistickými a hysterickými rysy. Prý k tomu došlo nejspíše v jeho dětství. Sám si pomoci nemůže. Žije jako šelma. Není schopen soucitu nebo lítosti. Mezilidské vztahy eliminuje s cílem stimulovat vlastní sebevědomí. Veškerých blízkých osob bez výjimky využívá k vlastnímu emocionálnímu uspokojení.

Bude-li se chtít léčit, bude to trvat léta a prognóza je nejistá. Nebude-li se chtít léčit, musím se prý postarat o sebe a děti. Dostat je pryč. Do bezpečí a do prostředí, kde můžou vyrůstat v klidu a bez toho, aby jejich dušičky byly pokřívovány. Ten dobrý doktor mi vysvětlil koncept „šťastná matka rovná se šťastné děti“ a sdělil mi, že pokud nechávám děti v takto nezdravém prostředí, sama se na jejich zneužívání podílím. Víc jsem slyšet nepotřebovala. Stála jsem na ulici, dívala jsem se na spadané listí tančící ve větru a cítila jsem se jako ve špatném filmu. Následovala série neúspěšných pokusů o léčení. Můj muž si odmítal připustit, že je něco v nepořádku. On je zdravý, cítí se skvěle a pomoci potřebujeme my všichni okolo.

Tak tedy rozvod. Za naše manželství jsem toho zažila dost. Ale nic, vůbec nic mě nepřipravilo na to, co následovalo poté, co jsem podala žádost o rozvod. Trvalo to rok. Otec mých dětí se choval jako drogově závislý, kterému sebrali ten milovaný heroin. Pronásledoval mě všude. Domů, do práce, na ulici, na každém kroku. Po nocích vyřvával kolem našeho domu. Osciloval mezi láskou a surovou nenávistí. Páchal demonstrativní sebevraždy. Volal mi tisíckrát za den a nechával obscénní zprávy na záznamníku. Na jaře unesl našeho syna od školy přímo před mýma očima. Týden jsem nevěděla, kde je. Vyhrožoval, že nám zabije psa. Pak že podpálí dům. Skočil mi na rozjeté auto. Vloupal se do mého pracoviště i do domu. Budu-li prý trvat na rozvodu, podepíšu si tím rozsudek smrti.

Byla jsem úplně paralyzovaná. Spolu se mnou se stali terčem i všichni, kdo mě znali. Nemohla jsem se soustředit na práci, nemohla jsem se postarat ani o základní bezpečí pro svou rodinu. Poslední hřebíček do rakve našich minulých i budoucích vztahů bylo jeho prohlášení, že zabije obě děti, protože pak prý nebudu mít pro koho žít a vrátím se k němu. Myslím, že v té době jsem se cítila být tak blízko čirému zlu, jak jen lidská bytost může být. Bolest mámy, která má bytostný strach o své děti, je nepopsatelná. Policie, lékaři, i soud jen krčili rameny. Dokud prý nepoteče krev, nemohou udělat nic. Léčení je čistě dobrovolnou záležitostí.

K poslednímu rozvodovému stání jsem šla s najatou ochrankou. Obě děti byly ze školy doma, také hlídány. Byl to pátek. V úterý jsme seděli v letadle na cestě do USA. S pomocí přátel se naše rány začaly pomalu hojit. Do tří měsíců jsem měla práci, pronajatý byt a kopy existenčních starostí. Ale všechno to stálo zato. Vidět, jak jsou děti bezstarostné, jak usínají beze strachu a jak mají zase jenom dětské problémy, bylo pro mě tou největší odměnou. Uvědomila jsem si, že jsem dokázala něco, co mnoho žen přede mnou dokázat nemohlo. Dostat sebe a děti do bezpečí dřív, než bylo pozdě. On to samozřejmě nevzdal. Léčit se nikdy nezačal. Boj proti mně, osobě kdysi milované pokřivenou láskou, nyní nenáviděné s ještě větší intenzitou, se stal náplní jeho života. V České republice proti mně vede řadu soudních sporů, o děti, o majetek, dokonce i o majetek mých rodičů. Je mu potěšením, že mě nutí platit za právní zastoupení, když už nic jiného. Nezastaví se před ničím. Ve snaze přivést mě zpět v okovech, mě dokonce šel udat na BIS s tím, že jsem špiónem proti zájmům České republiky.

Před rokem změnil taktiku. Z koně, který bez rozmyslu nenávislně kope kolem sebe, se převlékl za trpícího otce, který postrádá své milované děti, o které měl předtím zájem jen jako o zbraně, jež na mě působí nejvíce. Obrátil se na celou řadu institucí, a jelikož přes svou psychickou poruchu netrpí nedostatkem inteligence, dokázal být velmi přesvědčivý. A tak nás minulou zimu vyhledal. Místní soud mu povolil omezený počet návštěv pod omezeným dozorem.

Pro děti to byla bolestná zkušenost, ale když se na ni dívám ve zpětném zrcátku, myslím, že bylo dobře, že se tu objevil. Děti ho měly možnost znovu poznat po třech letech bez kontaktu a udělat si vlastní názor. Není pochyb, že odloučení jim udělalo dobře. Jsou to samostatně myslící osobnosti, které vyrůstají v láskyplném prostředí.

Mají svůj názor a umí ho prezentovat. Po několika týdnech zvědavého „ořukávání“ nechtěly mít se svým biologickým otcem nic společného. Ten jim při návštěvách nepokrytě lhal, snažil se je manipulovat, snažil se stylizovat do pozice oběti, chtěl, aby jim ho bylo líto. Děti mu na to neskočily. Viděly, že neudělal nic pro to, aby se změnil či své skutky odčinil. Mají nepřeborné množství vlastních špatných vzpomínek a zabeđené popírání jejich reality nebylo tím pravým receptem pro navázání nového vztahu.

Můj ex je zpět v České republice a spřádá nové scénáře. Děti prý trpí syndromem zavrženého rodiče. Příčinou jsem já. Prý jsem ho z vlastní nenávisti natřela v dětských očích na černo. Jinak by ho přece respektovaly a milovaly, protože byl tak dobrým otcem. Dětem tedy říká, že jsou mentálně nemocné a že jim odpouští. S jejich matkou se ale vypořádá. Mezitím alarmuje další a další instituce a žádá o intervenci. A já? Jsem máma na plný úvazek. Raduji se z každodenních střípků štěstí. Z úsměvů Jirky a Lenky. Z muže, který mě má rád takovou jaká jsem.

Psychopatovi v mém životě také vděčím za mnohé. Například za poznatek, že přece jen žijeme ve světě Dobra versus Zla. Osobně jsem byla svědkem činů satanových a nyní usiluji o přítomnost dobra ve všem, co dělám. Děkuji mu i za to, že mi svými činy stále ukazuje, že jsem silnější než on. Kdybych byla patetická a slabá, neusiloval by stále o moji porážku. Přestala jsem se rozčilovat kvůli maličkostem. Píchlá pneumatika, rozbitá pračka, chřipka, to všechno jsou věci, které jsou naprosto triviální ve srovnání s jeho světem útoků na mě. I ztráta mého zaměstnání a domova byla nevýznamná poté, co jsem prošla peklem jeho fyzického, emocionálního a slovního násilí.

Lépe také využívám svůj čas. Už ho neztrácím snahou o opravu rozbitých věcí, zvedáním střípků z věcí, které jsem nerozbila já, ani snahou o slepování toho, co už slepit nejde. Pokud se nestane zázrak, zdá se, že máme před sebou ještě léta odrážení útoků na soudním i soukromém kolbišti. Konec utrácení neuvěřitelně vysokých částek na dvou kontinentech také nevidím. Hodně času asi budu muset nadále trávit komunikací s úřady v České republice, které se ke mně vesměs chovají jako k otravnému hmyzu, protože se domáhám základních lidských práv pro své děti. Budeme se dál potýkat s vyjasňováním toho, kdo může rozhodovat o čem a proč. Budeme nadále žádat o to, aby byly vyslyšeny i obě děti, kterým je nyní 14 a 11 let.

Nemůžu se však ubránit dojmu, že nejhorší máme za sebou. Žijeme v zemi, která nás dokáže chránit lépe, než tomu bylo v naší vlasti. Domácí násilí je zde tvrdě postihovaným trestným činem. Za výstřelky, kterých se otec mých dětí dopouštěl v ČR, by zde byl odsouzen k několikaletému vězení. Srdcem jsem s těmi, kdo trpí, jako jsem trpěla já spolu s mými dětmi, a nemají oporu v zákonech ani zkosnatělých institucích. Pevně doufám, že tato situace se brzy změní tak, aby byly dobře chráněny hlavní oběti domácího násilí – malé děti.

- příběh byl zaslán do Bílého kruhu bezpečí ze zahraničí -

http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=304

Příloha č. 6

Násilí beze slov

Tento příběh v sobě nosím přes deset let. Teprve nedávno poté, co jsem si přečetla jeden ze zpravodajů Bílého kruhu bezpečí, jsem si uvědomila, že nastal čas jeho zveřejnění.

Byla jsem studentka v prvním ročníku na právech. Ten den jsem jela do Prahy na zkoušku, na kterou jsem se doma v Trutnově dlouho připravovala a chtěla ji mít za sebou. Autobusy jsem většinou dobíhala na poslední chvíli, ale ještě se mi nestalo, že by mi nějaký opravdu ujel. Přiběhla jsem na nádraží s taškou plnou knížek a věcí na kolej, ale viděla jsem už jen odjíždějící autobus a zcela prázdné nástupiště. To ne, pomyslela jsem si v duchu, tu zkoušku musím stihnout. Bohužel žádný další autobus v dohledné době nejel.

Rozhodla jsem se, že to risknu a zkusím stopovat. Nestopovala jsem často ani pravidelně, ale nová zkušenost to pro mě také nebyla. Kolem poledne jsem už byla na výpadovce, ale nejezdila téměř žádná auta. Po dlouhém čekání konečně jedno zastavilo. Byla to stará škodovka stodvacítka a uvnitř seděl muž neurčitého věku, spíše mladší a měl husté kudrnaté vlasy. Jediné, co mě při pohledu na něj napadlo, bylo, že mu chybějí už jen rohy a byl by z něho dokonalý čert z pohádky. Zeptala jsem se, zda mě svezde do Prahy, ale on neodpověděl, pouze přikývnul a ukázal mi, že si mám sednout na sedadlo spolujezdce. Nasedla jsem s úlevou, že přece jen se do Prahy dostanu včas. Radost a úleva přehlušily všechny mé rozpačité dojmy ze vzhledu a chování řidiče.

Byla jsem v autě asi deset minut, když mi začalo být divné, kudy jedeme. Po celou dobu muž nepromluvil a ani na mou otázku, proč zvolil tak zvláštní cestu, neodpověděl. V tu chvíli jsem už byla přesvědčená, že nejsem na správném místě, ve správnou dobu a už vůbec ne se správným člověkem. Začala jsem ho důrazně žádat, aby okamžitě zastavil, že chci vystoupit. Neřekl ani slovo, pouze šlápl na plyn. Nešly mi otevřít dveře a bála jsem se, že vypadnu z auta a zraním se. Jedinou odpovědí na moji nervózní snahu, byla ruka pevně přitisknutá na mém koleni. Ruku nešlo dát pryč, byla velmi silná.

Můj strach a nervozita dostoupily vrcholu, když konečně zastavil na opuštěné silničce. Stále neřekl ani slovo a začal mě osahávat. Na můj hněv a odstrkování reagoval opět beze slov – vytáhl velký nůž. Na chvíli mě to zcela ochromilo a přestala jsem se bránit. Hlavou mi problesklo, že za pár minut už mohu ležet opodál mrtvá.

Pak jsem promluvila zcela cizím neosobním a chladným hlasem. „Co kdybychom to dělaly někde jinde? „, zeptala jsem se a měla jsem dojem, že za mě mluví někdo jiný. Muž neřekl ani slovo, nastartoval auto a prudce vjel na polní cestu. Byla jsem přesvědčená, že mě tam znásilní a zabije.

Potom se stal zázrak. Na konci polní cesty beze slov zastavil, otevřel dveře, vyhodil mě a moji tašku a rychle odjel. Teprve v tu chvíli mi došlo, že jsem si právě zachránila život. Začala jsem strašně brečet. Byla jsem sama na opuštěném a mně zcela neznámém místě, ze kterého jsem nevěděla, jak se dostat. Musím přece do Prahy, napadlo mě.

V tu chvíli jelo kolem auto. Nemávala jsem na něj, přesto zastavilo. Vystoupil z něj starší pán v montérkách a ptal se, co se mi stalo a proč pláču. Všechno jsem mu vypověděla a on se rozhorlil, že ho pojede se synem hned hledat. To tomu bídákovi přece nemůže projít. Pak mi nabídl, že mě odveze, kam potřebuji. Byl moc hodný a trpělivý.

Nechtěla jsem jít na policii, jedinou myšlenkou, na kterou jsem se upnula, bylo dostat se na autobus, odjet do Prahy a mít to všechno rychle za sebou. Byla jsem přesvědčená, že když půjdu na policii, nic to nevyřeší. Nikomu tím nepomůžu, naopak ublížím. Měla jsem utkvělý pocit, že se to nesmí dozvědět moje máma. Měla a má jenom mě a proto se o mě vždycky až panicky bála. Věděla jsem, že by to pro ni byl těžko překonatelný šok. Do dneška jsem jí o svém zážitku neřekla.

Byla jsem také přesvědčena, že kdybych šla na policii, dívali by se na mě jako na hloupou holku, která si to všechno zavinila sama. Odpuzovala mě vědomost, že budu muset naprosto cizím a neosobním lidem do detailu a stokrát popisovat to, na co jsem chtěla rychle zapomenout. V neposlední řadě jsem se i bála svěřit u soudu, pokud by pachatele náhodou chytli. Věděla jsem, že jako oběť bych mohla pouze vypovídat, ale ochranu ani pomoc by mi nikdo neposkytl. Takto jsem sice nevěděla nic o pachateli, ale on nevěděl také nic o mně.

Do Prahy jsem ten den přece jen dorazila, ale na zkoušku jsem nešla. Byla jsem ráda, že můžu dojet na kolej a vypovídat se kamarádkám z té hrůzy. Po čase jsem zjistila, že můj zážitek je usazený hluboko ve mně a mluví se o něm jen velmi těžko. Ani mě nenapadlo se o tom s někým poradit, měla jsem pocit, že je to pouze můj problém a chyba.

Díky BKB dnes vím, že již existuje pomoc a opora pro lidi v podobné situaci, jakou jsem prožila já. A že není nutné cítit se provinile jen proto, že jsem se do podobné situace dostala vlastním přičiněním. Nikdo nemá právo zneužít svou sílu a převahu k tomu, aby druhého ohrožoval, a pokud to udělá, je on tím jediným a skutečným viníkem.

Dnes také věřím, že každá zkušenost a zážitek mají svůj smysl, který může být někdy těžké objevit. Když toto vše píšu, vím, že mě zachránila moje intuice, která mi pomohla použít správná slova ve správnou chvíli, děkuji za ni bohu a jsem ráda, že jsem k tomuto poznání nemusela dospět ještě těžší cestou.

http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=3

PŘÍBĚHY Z DONA LINKY

Konzultanti pracující na lince krizové telefonické intervence DONA linka jsou připravení pomáhat obětem domácího násilí v těžkých chvílích, které volající klienti prožívají. Soustředění se na přijetí hovoru a vyslechnutí slov o bolesti, ponižování a týrání je u každého opravdu velké. Díky náročné a neustále zdokonalované přípravě je každý odhodlaný profesionálně zvládnout každý sebezapeklitější příběh s domácím násilím. Na začátku února ale byli dva konzultanti tak trochu zaskočení, ale v dobrém slova smyslu.

První z nich přijímal hovor z České Lípy. Policista tamního oddělení hned v úvodu poděkoval konzultantům DONA linky za perfektně odvedenou práci, která velice pomohla dvěma obětem domácího násilí. Policisté totiž začali šetřit podezření z týrání dítěte a jeho matky agresivním mužem. Žena se obávala možného následného konfliktu a nechtěla o nepříjemné rodinné záležitosti vůbec hovořit, natož podat trestní oznámení a souhlasit s trestním stíháním muže. Policisté ji nedokázali přesvědčit o naléhavosti situace a tak ji alespoň odkázali na DONA linku.

Po několika hodinách od doporučení žena sama přišla na policejní oddělení a na násilníka podala trestní oznámení. K jejímu rozhodnutí vedlo, jak zjistili policisté, podrobné projednání celé situace s konzultantem DONA linky. Policisté ve velmi krátké době soustředili proti násilníkovi tolik důkazů, že ho soudce vzal do vazby, aby nemohl dál neohrožovat zdraví a život vlastního dítěte a manželky.

V jiném telefonátu se svěřila paní V. z Českomoravské vysočiny s tím, že DONA linku volá už podruhé. Poprvé ji volala před dvěma léty, kdy na ni těžce dolehlo agresivní chování manžela. Konzultantka DONA linky si možná řekla, že to není nic mimořádného. Byla pak mile překvapená, když následoval rozhovor, který by rád slyšel každý, kdo pracuje na lince krizové telefonické intervence. Klientka totiž volala, aby poděkovala za podporu a dodání odvahy k řešení těžké životní situace.

Před dvěma léty ještě žila ve společné domácnosti a s manželem a dvěma dětmi. A také s velice častými projevy domácího násilí. Dlouhou dobu před prvním zavoláním si myslela, že je to všechno její vina, poněvadž nedokáže vytvořit rodinné zázemí. Ať se snažila sebevíc, nedočkala se od manžela žádného uznání. „Bylo to stále horší, moje ustrašenost a úplně jiné chování se pomalu přenášelo i na děti. Nevěděla jsem co dál, styděla jsem se někoho požádat o vyslechnutí, o pomoc. Bála jsem se, že by mi nikdo neuvěřil, bála jsem se vyvolat jakékoli změny,“ říkala paní z Vysočiny. „Bála jsem se odejít od manžela, protože jsem nedokázala domyslet, jak bych všechno zvládla a jak bych se sama dokázala postarat o děti. Nakonec jsem se odhodlala vytočit číslo DONA linky a děkuji vám, moji neznámí poradci.“

Její hlas ve sluchátku teď ale nezněl ustrašeností a obavami. Naopak, hovořila plným, zvučným a optimistickým hlasem spokojené ženy. Už zase získala sebedůvěru. Našla sílu a odešla od muže, se kterým se ale pro své náboženské přesvědčení nerozvedla. Našla si s dětmi byt, nové zaměstnání a získala to, co na dlouhou dobu ztratila – klid. Nová situace jí pomohla hodně, dokonce jí zmizely různé zdravotní obtíže, které ji dřív pronásledovaly. Teď už ji netrápí podezření na astma ani problémy se štítnou žlázou. Nepomohly jí medikamenty, ale odchod od agresivního manžela. „Někdy jsem skutečně překvapená, jak mě odchod změnil, jak mi pomohl,“ říká žena nad stavem života, těla i duše, který teď neohrožují žádné chmurné představy. „Dokonce jsem si všimla, že se i jinak chovám k lidem kolem sebe a oni mi to také dávají najevo svou pozorností a pochopením. Jen dcera mi má občas za zlé, že jsme neodešli dřív a já jí těžko vysvětluji svoje tehdejší obavy.“

Právě dcera byla vlastně do jisté míry i důvodem opakovaného telefonátu, který začal tak hezkým poděkováním. Děti domácími násilím trpěly hodně, mnohem víc, než si jejich matka mohla všimnout. Teď, když mají pohodu a klid, potřebuje dcera znovu nabýt sílu a dostat se z toho, čím ji agresor v rodině poznamenal. „Věřím, že mi pro ni dokážete pomoci, jako jste dokázali pro mne. Věřím, že pro ni najdu pomoc. Já se z toho všeho i díky vám dostala. Vůbec se nebudu zlobit, když můj příběh převyprávíte jiným ženám, které se bojí cokoli začít, jak jsem se bála já před dvěma léty. Ať se nebojí, že situaci nezvládnou. Ať je každá situace hodně složitá, potřebují

najít pomoc a podporu, stejnou jakou jsem od vás dostala já, když jsem tenkrát zavolala. Děkuji vám, vaše práce je velice prospěšná a pokračujte v ní.“

Další konzultace probíhala určitě jinak, než ta první před dvěma léty. Už šlo o hovor ženy, která si zase vydobyla svoje místo na slunci a teď ho chce co nejvíce dopřát nejen dceři, ale všem, kteří ho potřebují.

PhDr. Pavla Vyhlídalová

http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=306

**Program zaměřený na pomoc násilným osobám, pachatelům
domácího násilí
a osobám, které jsou agresivní ve vztazích**

SOS centrum Diakonie ČCE

Belgická 22, Praha 2

agresevevztazich@diakoniecce.cz

Naše telefonní čísla: 222 521 912, 222 514 040, 728 047 416, 777 734 173

www.soscentrum.cz

Mgr. Alexandra Lammelová

Mgr. Josef Hrubý

Cílová skupina

- pachatelé domácího násilí
- osoby s násilným chováním ve vztazích
- osoby, které mají potíže se zvládnutím své agrese ve vztazích
- muži i ženy od 18ti let
- agrese a násilí v blízkých vztazích – partnerský vztah i mezigenerační

Domácí násilí (DN)

- opakování (cyklus násilí – klid, popř. odprošování – násilí)
- dlouhodobost a eskalace (četnosti či intenzity)
- oběť a pachatel jsou v blízkém vztahu + neměnnost rolí
- místo páchaní je stranou společenské kontroly – privát
- fyzické, psychické (včetně sociálního a ekonomického), sexuální

DN není a zároveň našimi klienty mohou být

- střídání rolí
- vzájemné napadání, „italská domácnost“
- jednorázový incident

Problémy spojené s identifikací DN

- jak víme, co se skutečně stalo?
 - jak můžeme poznat psychické násilí? Násilníci dvojí tváře
 - kdo je oběť a kdo pachatel
 - dynamika partnerského vztahu
- příklady z praxe

Příčiny DN

- společenské - převládající názory společnosti, mýty, postoje – tolerance násilí
- situační - konkrétní sociální prostředí, životní situace – např. nezaměstnanost
- rodinné – vztahy mezi blízkými, uplatňování moci, vzorce chování)
- individuální – povahové rysy, sklon k agresi, labilní emocionalita, nezralost
- nezáleží na vzdělání, sociálním postavení, náboženském vyznání ani příslušnosti k etniku

Domácí násilí a fyzické týrání mezi partnery

Kdysi se milovali, ale teď se za jejich dveřmi odehrává krutý teror. Že se nekřičí, není slyšet rozbíjené nádobí ani pláč? Domácí násilí je tišší – horší než hádky a modřiny. Není vidět a těžko se dokazuje.

A že za zavřenými dveřmi českých bytů a domů trpí jen ženy? Dávno ne!

Zdaleka přitom nejde „jen“ o facky, ale i surové útoky včetně kopanců. Izolace od okolí, citové vydírání, vyhrožování, vynucování sexu, odstřížení od financí, to jsou hlavní mužské zbraně. Sluší se dostat spravedlnosti a říct, že oběťmi domácího násilí jsou i muži. Zhruba pět až sedm procent českých chlapů ví, co je to izolace od kamarádů, zesměšňování, znevažování názorů a potravinový teror.

MUŽ: „Budeš mě poslouchat, jinak...“

ŽENA: „Jsi chudák. A blbec.“

Může za to on, nebo já?

Typologie pachatele partnerského násilí

Ve studii v roce 2005¹ byla navržena typologie partnerských agresorů. Vzhledem k tomu, že většina kriminálních partnerských agresí probíhá v situaci konfliktu, je při formulaci typologie třeba přihlížet též k situaci, za níž násilí probíhá.

To může z tohoto hlediska být podmíněno zejména dvěma činiteli:

- **Osobností pachatele**, kde násilí pramení zejména ze specifické konstelace jeho osobnosti

a

- **situací**, kde násilí vyrůstá z chronicky konfliktní či krizové situace mezi pachatelem a obětí. Ta zřejmě u partnerského homicidia výrazně převládá.

¹ V roce 2005 proběhlo výzkumné šetření na téma „Péče o pachatele partnerského násilí“, zadané Ministerstvem zdravotnictví ČR v rámci programů prevence kriminality. Výzkum byl realizován v týmové spolupráci navrhovatele, PhDr. Karla Netíka, CSc., PhDr. Darii Netíkové z Institutu forezní psychologie, JUDr. Jiřiny Voňkové, CSc., prof. MUDr. Jiřího Rabocha, DrSc., přednosty Psychiatrické kliniky VFN Praha 2, PhDr. Šárky Blatníkové z Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Ing. Josefa Berana a tří asistentů.

Třetí druh činitelů – **je potřeba ovládat partnera.** Jde o komunikací podmíněné násilí, tj. násilí pramenící z víceméně zafixovaných **nevhodných komunikačních technik uplatňujících se ve vzájemné interakci partnerů.** Takové násilí bývá často vzájemné, může však být za určitých okolností signálem zvýšeného rizika homicidia.

Důležitým předpokladem účinnosti programů zacházení s jakýmkoli, tedy i partnerským násilím, je jejich diferenciacce podle typu osobnosti pachatele. K tvorbě komplexního programu je podle našeho názoru možné využít modifikovanou Hambergerovu empirickou typologii partnerských agresorů. Ta sestává ze tří typů:

- **nepatologického**
- **antisociálního**
- **pasivně agresivního, závislého.**

Předpokládáme, že prvnímu typu lze přiřadit zejména komunikací podmíněný druh domácího násilí, zatímco druhému spíše osobnostně podmíněný a třetímu situačně podmíněný typ.

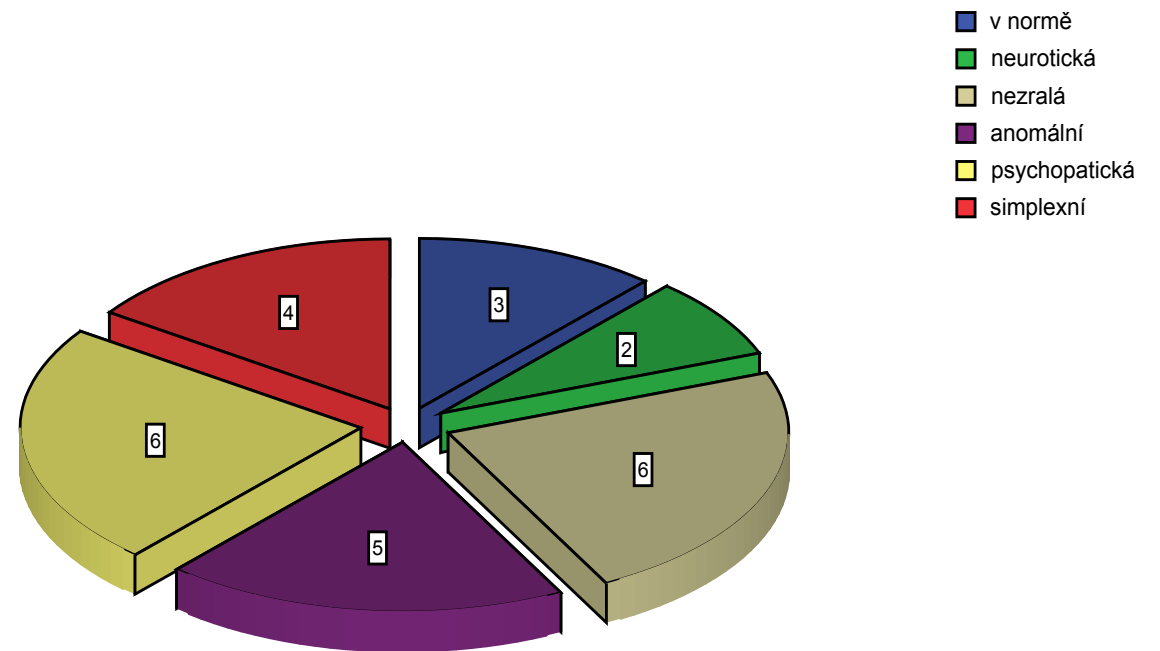
Antisociální jedinec, jakožto pachatel zejména osobnostně podmíněného násilí se bude dopouštět násilí i mimo rodinný kruh (generalizovaná agrese), což bude odrážet jeho kriminální anamnéza. Rodina, v níž dominuje antisociální jedinec, se vzhledem k převážně infaustní predikci jeho budoucího chování – bez ohledu na to, zda s ním bude nějak zacházeno – jeví jako neperspektivní. Za optimální řešení problému lze považovat v takovém případě rozvod, příp. rozchod partnerů.

Pasivně agresivní, závislý (příp. neurotický) jedinec se dopouští násilného jednání spíše pod vlivem situace a jeho agrese zpravidla nepřekračují – alespoň ve své fyzické podobě – rámec rodiny. Lze předpokládat, že efektivní způsob zacházení bude představovat vhodně zaměřená psychoterapie, příp. doplněná o techniky zvládání zloby (anger management). Pravděpodobnost úspěchu zacházení ve smyslu změny chování pachatele v pozitivním směru a příp. udržení rodiny bude nepochybně vyšší než u předešlého typu a bude mimo jiné záviset též na vzájemné kompatibilitě obou partnerů. Individuální zacházení s pachatelem by mělo být doplněno zacházením s obětí násilí, které by – vedle nutných rehabilitačních postupů – mělo obsahovat též postupy směřující k porozumění příčinám a mechanismům vzniku a rozvoje násilného jednání pachatele. Zejména na tohoto pachatele je zaměřen námi prováděný psychoterapeutický program. Předpokládáme přitom, že jeho určité prvky bude možno využít i při zacházení s pachatelem prvního typu.

Je zřejmé, že v takto **čisté podobě se uvedená spojení typů osobnosti a druhů partnerského násilí** vyskytují spíše vzácně. Častější jsou případy smíšených vazeb osobnosti a druhu násilí.

Rozložení charakteristik osobnosti pachatelů partnerského násilí

osobnost

Osobnost pachatelé závažného partnerského násilí byla diagnostikována jako převážně nezralá, neurotická a někdy jako anomální, resp. psychopatická.

Rozložení intelektových schopností se do jisté míry bude blížit normální křivce distribuce tohoto znaku v populaci, s určitou výjimkou její spodní části, kde lze pozorovat mírně zvýšené četnosti:

Defektní a hraničně defektní intelekt byl zjištěn u 15 % souboru,

zatímco podprůměrný u 23 %,

průměrný u 31 %,

mírně nadprůměrný u 27 %

nadprůměrný a vysoce nadprůměrný u 4 %.

Intelektové schopnosti byly zjišťovány pomocí

Wechslerova škály pro dospělé WAIS-R.

Ve zkoumaném souboru výrazně převládají osoby

s průměrnou a nadprůměrnou sociální kompetencí (81 %).

Lze považovat za pravděpodobné, že nedostatečné sociální dovednosti a znalosti nebudou zásadnějším způsobem přispívat k páčání partnerského násilí

Za významnou charakteristiku intelektových funkcí lze – v souladu s Bohmem (1996) považovat

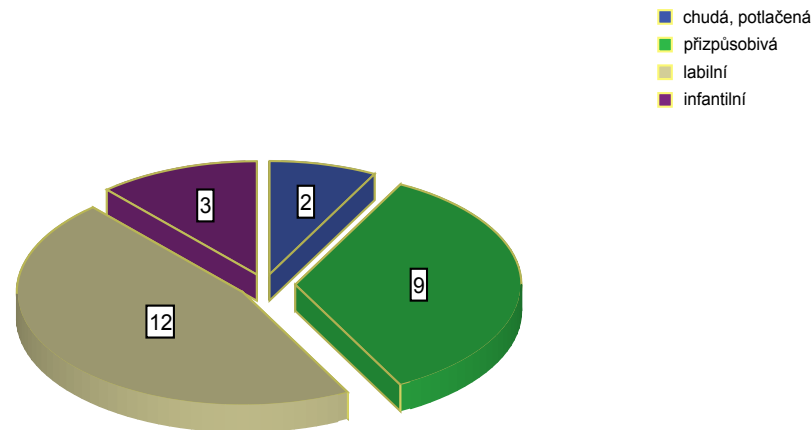
„smysl pro realitu“ či realitní kontrolu,

jejíž nedostatek se projevuje mimo jiné v odcizeném myšlení, nekorigované a často nekvalitní fantazii a někdy konfabulacemi.

Nespolehlivá a méně spolehlivá realitní kontrola byla zjištěna u 73 % souboru

Významnou roli v genezi agresivního jednání nepochybně hraje afektivita. Afektivní stránku osobnosti lze – v souladu s Rorschachem (1951) – popsat řadou charakteristik: přizpůsobivostí, stabilitou, bohatostí, kontrolou apod.

afektivita - přizpůsobivost

Přizpůsobivá afektivita byla zjištěna pouze u 35 % zkoumaných osob. Chudá, příp. neuroticky potlačená je v tomto souboru spíše vzácná.

Výrazně převládá labilní či infantilní, tedy nepřizpůsobivý druh afektivity.

Jedinci s labilní a ještě výrazněji s infantilní, lépe řečeno impulsivní afektivitou jsou málo schopni vcítění (empatie) a jejich emoce propukají náhle, někdy i na méně významný podnět, s ničivou intenzitou.

Jejich emoce nejsou pod kontrolou rozumu, alespoň v zátěžových situacích. Tento náleznepřekvapuje.

Shrnutí: Osobnost pachatele partnerského násilí zkoumaného souboru osob lze nejčastěji popsat jako s rysy impulzivity, poruch seberegulace, rigidity, sebenejistoty, s nedostatečným smyslem pro realitu, ale celkem dobrou sociální kompetencí, s rysy labilní až impulsivní afektivity, jež není dostatečně zvládána rozumem a sníženou odolností vůči zátěži.

U poloviny souboru byla konstatována chudá, plochá afektivita, snížená schopnost soucitu a vcítění, tedy nízká úroveň inhibic vůči agresí. Úrovní vzdělání nejsou nijak nápadní, ale jejich profesionální kariéra jeví známky poruchovosti, přinejmenším fluktuaci.

Výše uvedené osobnostní charakteristiky zakládají určitou dispozici k selhání v konfliktních, emoce provokujících situacích. K jejich agresivnímu selhání nepochybně přispívá i přinejmenším lehká intoxikace alkoholem v kriminogenní situaci.

Projevem poruch seberegulace, s nimi spojené impulzivity a nedostatečného smyslu pro realitu je nepochybně též zjištěná poruchovost profesionální kariéry.

**S KÝM JSI TO ZASE
VOLALA?
MLUV!**

Typy pachatelů DN

- 1) typický domácí násilník – nejrozšířenější
 - pedant
 - dvojí tvář – na veřejnosti oblíbený, konformní, v soukromí násilný až krutý
 - spouštěčem násilí je skutečná či domnělá životní krize
 - odreagovává své napětí na partnerovi
 - umí se ovládat – záleží mu na reputaci
 - není to afektivní typ násilí, je podmíněno spíš postoji
 - šance na udržení vztahu i na změnu zacházení s napětím a vlastními frustracemi
- 2) obecně agresivní osoba, „kriminálník“ – i mimo rodinu
 - obtížnější řešení DN
 - menší naděje na změnu
- 3) osoba s problémem závislosti
 - není-li vyřešena závislost, nemá smysl řešit násilí (maximálně souběžně)
- 4) sociální sadista
 - dělá mu radost utrpení druhých
 - absence sociálního cítění i pocitů viny
- 5) emočně nestabilní porucha osobnosti
 - impulzivní a hraniční typ
 - neumí se ovládat, jedná impulzivně, zejména v blízkých vztazích
 - u hraničních typů rovněž častá dvojí tvář – na veřejnosti často budí falešný dojem kompetence
 - velké kolísání nálad, nestálost objektu
 - časté výrazné pocity viny
 - chtějí své chování změnit, ale nemají ho pod kontrolou, vymyká se jim z rukou
 - podobní jako 1)
 - často motivovaní k práci na sobě, naděje na změnu při dlouhodobé terapii

Příčiny agrese

- vrozená pudová síla (hledá si důvod k vybití) X naučená reakce na frustraci
- výchovné prostředí – zacházení s emocemi zlosti a vzteku
- neschopnost sublimace ve formě přijatelné činnosti (sport, povolání – řezník, voják,...)
- neschopnost přijmout pocit bezmoci
- reakce na traumatické zážitky – následuje zvýšená připravenost reagovat na známky ohrožení preventivním protiútokem
- emoce – zlost, vztek, strach, úzkost – pocit bezmoci, postoje – nepřátelství, pohrdání, nesnášenlivost, nepřizpůsobivost, vysoké nároky na druhé a často i na sebe...

Program pro osoby s násilným chováním ve vztazích

SOS centrum Diakonie ČCE

Belgická 22, Praha 2

Cílem terapeutického projektu je pomoc pachatelům domácího násilí ke změně jejich chování, zlepšení partnerské a rodinné komunikace a osvojení si řešení konfliktů nenásilnou formou

Pokud chceme zastavit domácí násilí,

je třeba pracovat nejen s obětí, ale i pachatelem².

Domácí násilí se odehrává mezi blízkými lidmi. Pachatel i oběť jsou na sobě citově, sociálně a ekonomicky vzájemně závislí. Často samy oběti nevolají po tvrdé represi, ale naopak jejich hlavní potřebou je žít slušný lidský život v partnerském svazku bez násilí. Program pro pachatele domácího násilí dává šanci na ozdravení nemocného vztahu tam, kde je ještě vůle k nápravě³.

² Kolik stojí DN x Prevence

³ MZ, Institut forenzní psychologie Praha, Forenzní Psychiatrické centrum Zurich, MV

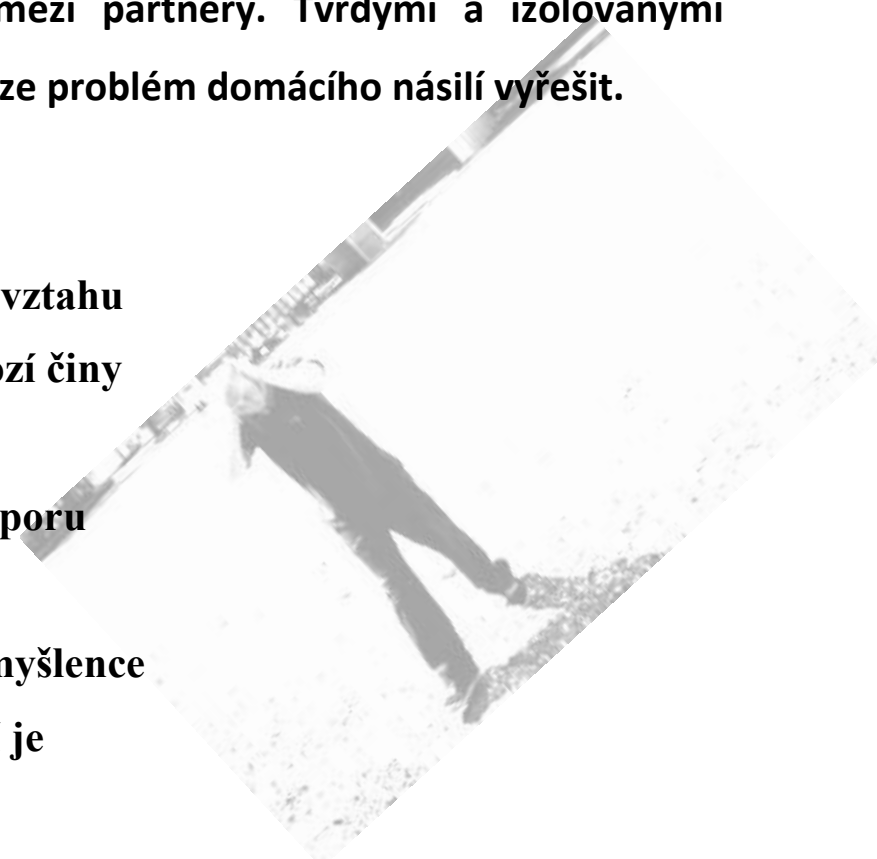
Hlavní cílem intervence,

popřípadě prevence proti domácímu násilí by nemělo být primárně stíhání a potrestání pachatele, ale možnost pomoci rodině vhodným programem odstranit násilí mezi partnery. Tvrdými a izolovanými opatřeními vůči pachateli domácího násilí v některých případech nelze problém domácího násilí vyřešit.

Cílem programu je pěstování vzájemného respektu v partnerském vztahu a požadavek, aby násilná osoba přijala odpovědnost za své předchozí činy a za své budoucí volby. Program učí, jak se násilí vyvarovat.

Důležité je, že program pro pachatele má primárně sloužit pro podporu bezpečí oběti popřípadě blízkých rodinných příslušníků.

Na druhou stranu intervence směřující k pachateli je založena na myšlence netolerování domácího násilí. Agresor musí pocítit, že jeho chování je nežádoucí a musí převzít zodpovědnost za své agresivní chování.

Program pro pachatele domácího násilí obsahuje tyto prvky:⁴

- tématika moci a kontroly, často související s rolí muže a ženy ve společnosti
- porozumění tomu, proč se projevují násilně a agresivně
- změna postojů v partnerských vztazích
- učení se kontrole vlastního chování a jak je možné agresivní chování změnit
- přijetí odpovědnosti za vlastní násilné chování bez obviňování druhých nebo bagatelizování či zlehčování tohoto chování
- porozumění a pochopení následků agresivního chování na partnerovi a dětech
- učení se používat nenásilné strategie při řešení vztahových nebo partnerských problémů
- rozpoznání situací, které je zatěžují a zraňují a jejich nenásilné řešení

Program psychoterapeutické práce s domácím agresorem

Základní otázky terapie

Hlavním úkolem úvodního sezení je **motivovat klienta ke spolupráci**. Vyjdeme z jeho současné situace, zaměříme se na problém, který byl podnětem agresivního chování.

Hledáme u klienta hodnoty, o něž se lze opřít (např. zájem žít ve spokojeném manželství nebo alespoň v nekonfliktním vztahu, dále vztah k dětem, příp. ke společnému majetku). V této fázi terapeut posuzuje, do **jaké míry je klient vhodný pro skupinovou terapii**, tzn., že sleduje jeho zájem o jiné lidi a schopnost pochopit sociální vztahy, komunikativnost a sociální inteligenci, příp. psychopatologii.

⁴ Jak se k nám klienti dostanou?

U psychicky zdravého člověka platí následující čtyři předpoklady:

1. Vidí hodnoty
2. Je schopen je rozlišit
3. Volit mezi nimi
4. Volbu realizovat a nést za ni odpovědnost.

Ke každému bodu hledáme odpověď, do jaké míry jej pacient zvládá. Tím se dostáváme k jádru problému, k tomu, kde je chyba.

Může se také stát, že klient **nevidí jiné alternativy svého jednání**. Svou reakci považuje za jedinou možnou odpověď na situaci. Přestože je si vědom negativních důsledků, je ve vleku dané dynamiky, nerozhoduje se vědomě, ale jedná impulsivně.

Konečně může nastat alternativa, kdy pacient **vše chápe, rozumí** dynamice kritických situací, je rozhodnut zachovat si kontrolu a jednat podle svého rozhodnutí (správného), ale není schopen v praxi toto realizovat a **opakovaně selhává**.

V programu uvedená témata probíráme v příslušných sezeních a vztahujeme je ke konkrétnímu problému pacienta. **Umožňujeme mu nový pohled** na sebe sama, lépe a hlouběji se poznat a zároveň se takto přijmout. Tím zvyšujeme pocit jeho vlastní hodnoty a sebeúcty. Sebeúcta má pak reálnější základ, není už vratká a nevyrovnaná. Následně se i klientovo jednání stává více vyrovnaným.

Dalším krokem je potom **pohled na okolí pacienta** a inspirace u jiných lidí obecně. Tím je míněna debata o tom, co například pacientova **partnerka sleduje svým jednáním**, které dokáže pacienta tak rozčílit. Co vlastně ona chce? Jakou ona dělá případně chybu? **Konfrontujeme pacienta s reakcí jiných lidí** v podobné situaci, s předpokládanou reakcí členů skupiny, i terapeut může říci, jak by sám reagoval.

Rozšiřujeme tím jednostranný přístup pacienta, **zprostředkujeme mu nový pohled na situaci**. Zde je přístup terapeuta přiměřeně konfrontační.

Následuje **pacientovo shrnutí, využití nových pohledů** k tomu, aby si sám vybral, jak si chce dál počínat. Můžeme nejprve formulovat několik možných řešení, třeba metodou brainstormingu ve skupině nebo i v individuálním sezení.

Poté, **kdy pacient zvolí novou cestu**, důkladně probereme její možná úskalí. Krok za krokem projdeme případnou realizaci, **bud' „teoreticky“ v představách, nebo formou nácviku sociálních dovedností**, nebo psychodramatu. Při dalším sezení se nezapomeneme zeptat, jak se pacientovi vedlo v praxi. Ostatně určitá zpráva o událostech doma, pokud se tam pacienti zdržují, je zároveň prevencí dalšího nebezpečného konfliktu. Takovouto zprávou je možno začínat sezení.

Zřejmě největším úskalím psychoterapie domácích agresorů **je odmítnutí spolupráce nebo tichá, pasivní rezistence.** Přichází nejčastěji v úvahu u nedobrovolných klientů. Neexistuje jednoznačný návod, jak problém řešit. Závisí hodně na terapeutově zkušenosti, empatii a umění, jak se k věci postaví.

Přes veškerou snahu **může dojít k přerušení terapie,** třeba tak, že klient přestane docházet. Pokud jde o nedobrovolného klienta, který do terapie vstoupil např. pod hrozbou trestní sankce, musí terapeut přerušeni oznámit příslušné instituci.

Pozn. Program předpokládá klienty **průměrně a nadprůměrně sociálně a inteligenčně vybavené.** Pracujeme též s jedinci jednoduššími, ale motivovanými ke změně. Pokud nejsou schopni chápat souvislosti prezentované většinou verbálně, volíme více neverbálních technik a více jasných nácviků zvládnání problémových situací. Nebojíme se několikanásobného opakování. Neustále si ověřujeme, jak klient vnímá a chápe konkrétní téma.

První sezení je zásadně individuální. Úkolem terapeuta je – kromě motivace klienta a jeho přiměřeného poznání – posoudit, zda bude klientovi **lépe v individuální nebo ve skupinové formě terapie.** Terapeut přitom sleduje jeho zájem o jiné lidi a schopnost pochopit sociální vztahy, komunikativnost a sociální inteligenci, příp. psychopatologii. Samozřejmě je možno formu terapie měnit podle potřeby i v jejím průběhu.

Využíváme neverbální techniky, různé pestré formy dialogu, formu hry apod. Osvědčilo se prodiskutovat problém v malých, nejlépe tříčlenných skupinkách a potom shrnout ve velké skupině.

Příběhy ...

Terapie ...

Klienti ...

Proč právě já mám chodit dobrovolně do terapeutického programu?

DISKUSE

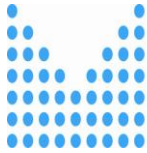
*Děkujeme za pozornost
Hezkou a příjemnou službu*

***Tak, jak vidíte sami sebe, takovými se stanete.
Tak, jak vidíte svět kolem sebe, takový bude.***

Mgr. Alexandra Lammelová

Mgr. Josef Hrubý

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PREVENCE
SE MUSÍ VYPLATIT

**Organizace
poskytující podpůrné a další služby osobám vykázáným nebo osobám,
kterým hrozilo vykázání**

Praha a Středočeský kraj

Diakonie ČCE – Středisko křesťanské pomoci v Praze - „**Program pro násilné osoby, pachatele domácího násilí a osoby, které jsou agresivní ve vztazích**“

Tel: 222 514 040, 777 734 173 (pondělí až pátek 9:00 – 20:00)

E-mail: agresevztazich@diakoniecce.cz

Web: www.soscentrum.cz

Centrum sociálních služeb Praha

VIOLA – informační a poradenské centrum pro muže a ženy, kteří mají konfliktní vztahy se svými blízkými

Tel: 773 666 784 (pondělí až pátek 10:00 – 14:00)

Tel: 222 580 784 - Nonstop Linka důvěry

E-mail: viola@csspraha.cz

Web: www.csspraha.cz

Psychoterapeutické centrum Gaudia

Tel: 242 87 327, 773 993 036

E-mail: info@gaudia.cz

Web: www.gaudia.cz

Královéhradecký kraj

ADRA – Psychoterapeutické centrum, Hradec Králové

„Práce s agresí,“ („Program sociální inkluze A-G“)

Tel: 606 824 104, 495 262 214 (pondělí až pátek 9:00-16:00)

E-mail: pyramidahk@adra.cz

Web: www.adra.cz

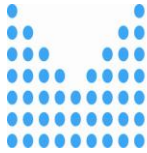
Pardubický kraj

Centrum J.J. Pestalozziho, o.p.s.

Tel: 469 623 899

E-mail: kc@pestalozzi.cz

Web: www.pestalozzi.cz

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Moravskoslezský kraj

Centrum nové naděje
„Prevence partnerského násilí“
Tel: 558 439 823
E-mail: cnn.lucie@atlas.cz
Web: www.cnnfm.cz

Centrum sociálních služeb Ostrava, Krizové centrum pro děti a rodinu
„Program zaměřený na zvládání agrese ve vztazích a v rodině“
Tel: 596 123 555, 739 424 175
E-mail: kc@css-ostrava.cz
Web: www.css-ostrava.cz

Jihomoravský kraj

Persefona, o.s. zprostředkovává možnost bezplatných terapií všem zájemcům starším 18 let, kteří mají potíže se zvládáním vlastní agrese ve vztazích. Terapie probíhají na území města Brna. Realizováno v rámci projektu
„Bezpečné soužití – terapie pachatelů domácího násilí – nová výzva“
Tel: 545 245 996, 737 834 345
E-mail: bezpecnesouziti@persefona.cz
Web: www.persefona.cz

Další služby Vám zprostředkujeme rovněž na níže uvedených kontaktech

Policie České republiky
Tel: 974 834 788 - nonstop linka
E-mail: pomoc.ski@mvr.cz

*Praha, stav ke 30. červnu 2011
Odbor prevence kriminality MV*

Vyplňuje lékař

DOKUMENTACE PŘÍPADŮ DOMÁCÍHO NÁSILÍ

(PŘÍLOHA LÉKAŘSKÉ ZPRÁVY)

ZÁZNAM LOKACE ZRANĚNÍ PŘI PRVNÍM KONTAKTU S NEMOCNÝM

Místo, kde jste zjistili poranění, označte na schématu těla šipkou a spojte s příslušným popisem.

Vedle popisku označte také počet zranění stejného druhu.

ÚDAJE O PACIENTOVĚ:

Jméno:

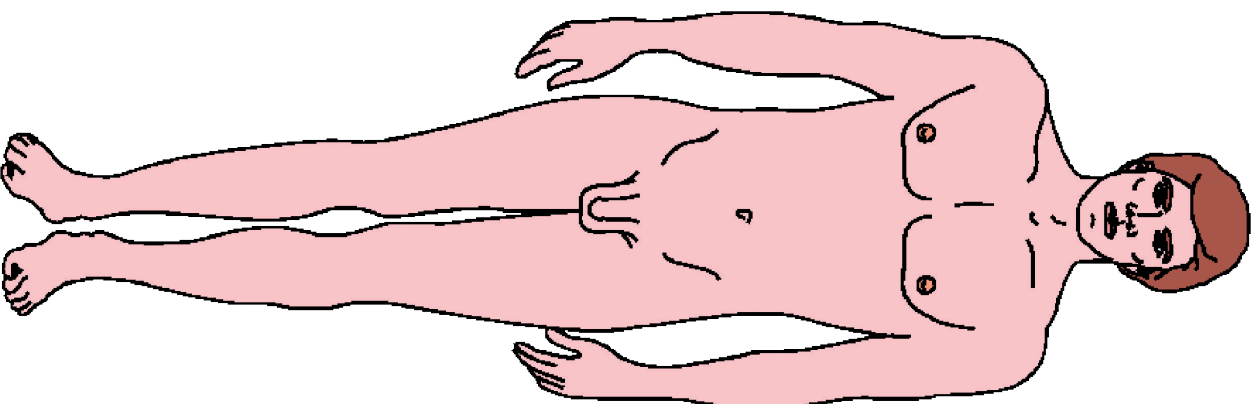
Příjmení:

Rodné číslo:

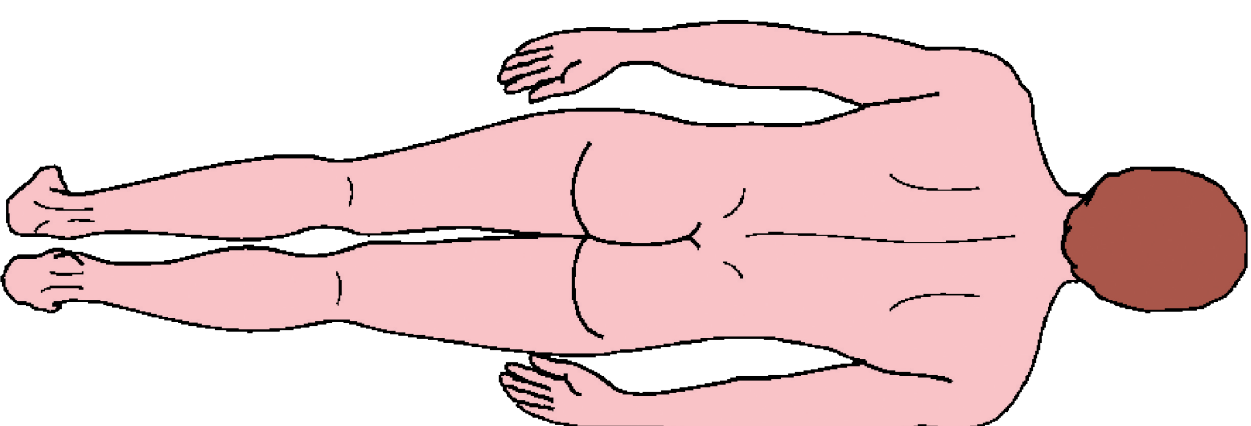
Bydliště:

Datum návštěvy:

Čas návštěvy:

- řezná
- kousnutím
- tržná
- odřenina
- fraktura
- bodná
- střelná
- zhmožděná
- hematom

Vyplňuje lékař

LÉKÁŘSKÁ ZPRÁVA O DOMÁCÍM NÁSILÍ

2. strana

ÚDAJE O ÚRAZE:

Datum:

Čas:

Jméno násilníka:

Mechanismus vzniku úrazu:

Hlavní potíže:

Nynější symptomy:

Objektivní vyšetření – podrobný popis:

FYZICKÁ ZJIŠTĚNÍ

(Křížkem označte příslušnou kategorii)

	Hematom	Odfrenina	Tržná rána	Krvácení	Řezná rána	Bodná rána
Hlava						
Uši						
Nos						
Tváře						
Ústa						
Krk						
Ramena						
Horní končetina						
Hrud'						
Záda						
Břicho						
Genitálle						
Hyždě						
Dolní končetina						

ÚDAJE O OŠETŘUJÍCÍM LÉKAŘI:

Jméno a příjmení:

Byl kontaktován sociální pracovník nemocnice?

Pokud ano, uveďte jeho jméno

Byl případ předán Policii ČR?

Pokud ano uveďte datum.

Podpis lékaře:

Vyplňuje sociální pracovník
nemocnice

FORMULÁŘ PRO SCREENING A DOKUMENTACI DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Jméno:

Příjmení:

Rodné číslo:

Název zdravotnického zařízení:

Je pacientka těhotná?
 ANO NE

(Odpovědi označte křížkem.)

ODHADNUTÍ BEZPEČÍ PACIENTA/TKY

- ANO NE Je zde nyní násilník přítomen jako doprovod?
- ANO NE Má pacient/ka strach ze svého partnera?
- ANO NE Bojí se pacient/ka jít domů?
- ANO NE Stalo se fyzické násilí v poslední době brutálnější?
- ANO NE Vystavuje partner děti fyzickému násilí?
- ANO NE Byli děti svědky násilí v rodině?
- ANO NE Je pacientovi/tce vyhrožováno zabítím? Kým:
- ANO NE Vyhrožuje pacient/ka sebevraždou?
- ANO NE Je v domácnosti pacienta/tky zbraň?
- ANO NE Je agresor abusérem alkoholu či jiné drogy?
- ANO NE Byl s pacientem/tkou probrán bezpečnostní plán?

ODKAZY

- Poskytnutí telefonních čísel krizových linek
- Kontakt na právní služby
- Poskytnutí telefonních čísel azylových domů
- Odkazy na jiné organizace
- Jiné odkazy

NAHLÁŠENÍ

- Případ oznámen Policii ČR
- Nahlášení orgánu sociálně-právní ochrany dětí

FOTOGRAFIE

- ANO NE Byly pořízeny fotografie?

Jméno sociálního pracovníka:

Podpis:

Vyplňuje lékař

DOKUMENTACE PŘÍPADŮ DOMÁCÍHO NÁSILÍ

(PŘÍLOHA LÉKAŘSKÉ ZPRÁVY)

ZÁZNAM LOKACE ZRANĚNÍ PŘI PRVNÍM KONTAKTU S NEMOCNÝM

Místo, kde jste zjistili poranění, označte na schématu těla šipkou a spojte s příslušným popisem.

Vedle popisku označte také počet zranění stejného druhu.

ÚDAJE O PACIENTOVI:

Jméno:

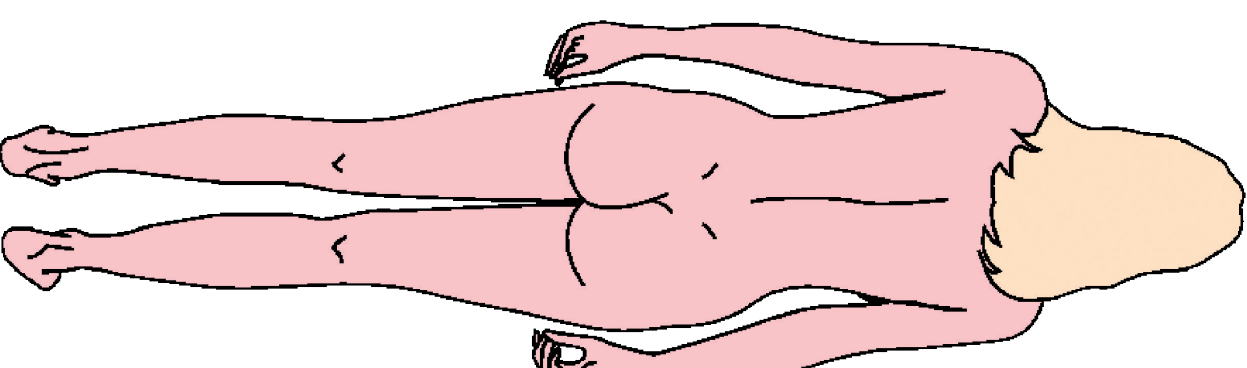
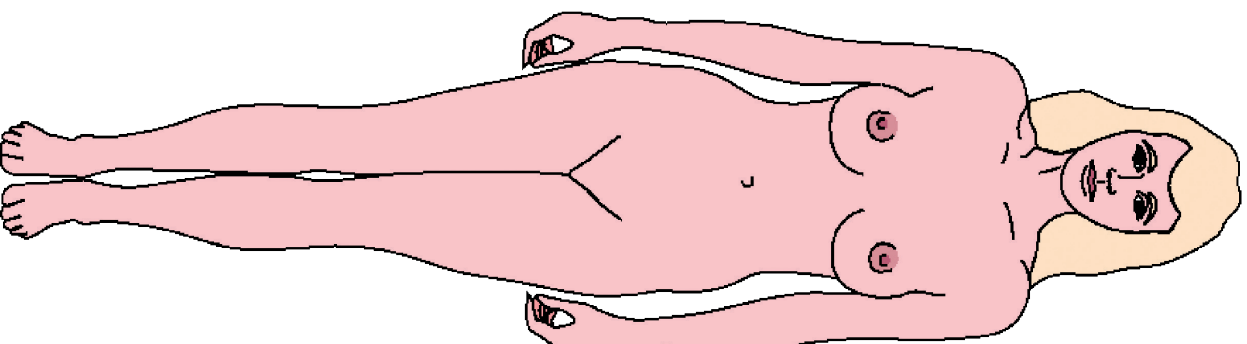
Příjmení:

Rodné číslo:

Bydliště:

Datum návštěvy:

Čas návštěvy:

- řezná
- kousnutím
- tržná
- odřenina
- fraktura
- bodná
- střelná
- zhmožděná
- hematom

Vyplňuje lékař

LÉKÁŘSKÁ ZPRÁVA O DOMÁCÍM NÁSILÍ

2. strana

ÚDAJE O ÚRAZE:

Datum:
 Čas:
 Jméno násilníka:
 Mechanismus vzniku úrazu:
 Hlavní potíže:
 Nynější symptomy:
 Objektivní vyšetření – podrobný popis:

ÚDAJE O OŠETŘUJÍCÍM LÉKAŘI:

Jméno a příjmení:
 Byl kontaktován sociální pracovník nemocnice?
 Pokud ano, uveďte jeho jméno
 Byl případ předán Policii ČR?
 Pokud ano uveďte datum.

FYZICKÁ ZJIŠTĚNÍ

(Křížkem označte příslušnou kategorii)

	Hematom	Odfrenina	Tržná rána	Krvácení	Řezná rána	Bodná rána
Hlava						
Uši						
Nos						
Tváře						
Ústa						
Krk						
Ramena						
Horní končetina						
Hrud'						
Záda						
Břicho						
Genitálle						
Hyždě						
Dolní končetina						

Podpis lékaře:

Vyplňuje sociální pracovník
nemocnice

FORMULÁŘ PRO SCREENING A DOKUMENTACI DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Jméno:
 Příjmení:
 Rodné číslo:
 Název zdravotnického
zařízení:
 Je pacientka těhotná?
 ANO NE

(Odpovědi označte křížkem.)

ODHADNUTÍ BEZPEČÍ PACIENTA/TKY

- ANO NE Je zde nyní násilník přítomen jako doprovod?
- ANO NE Má pacient/ka strach ze svého partnera?
- ANO NE Bojí se pacient/ka jít domů?
- ANO NE Stalo se fyzické násilí v poslední době brutálnější?
- ANO NE Vystavuje partner děti fyzickému násilí?
- ANO NE Byli děti svědky násilí v rodině?
- ANO NE Je pacientovi/tce vyhrožováno zabítím? Kým:
- ANO NE Vyhrožuje pacient/ka sebevraždou?
- ANO NE Je v domácnosti pacienta/tky zbraň?
- ANO NE Je agresor abusérem alkoholu či jiné drogy?
- ANO NE Byl s pacientem/tkou probrán bezpečnostní plán?

ODKAZY

- Poskytnutí telefonních čísel krizových linek
- Kontakt na právní služby
- Poskytnutí telefonních čísel azylových domů
- Odkazy na jiné organizace
- Jiné odkazy

NAHLÁŠENÍ

- Případ oznámen Policii ČR
- Nahlášení orgánu sociálně-právní ochrany dětí

FOTOGRAFIE

- ANO NE Byly pořízeny fotografie?

Jméno sociálního pracovníka:

Podpis:

BEZPEČNOSTNÍ PLÁN

● Pro případ vyhrocení situace zvažte tyto kroky:

- Uschovejte si u osoby, které věříte náhradní klíče, oblečení, důležité dokumenty, lékařské předpisy a určitý peněžní obnos.
- Uschovejte si všechny důkazy o fyzickém násilí (roztrhané oblečení, fotografie modřin a zranění atd.).
- Naplánujte si nejbezpečnější dobu k případnému útěku.
- Pamatujte si, kam se můžete obrátit se žádostí o pomoc. Řekněte někomu, co se u vás děje.
- Noste s sebou telefonní čísla svých přátel, příbuzných a azylových domů.
- Nepopírejte násilí před dětmi, řekněte jim pravdu a určete jim bezpečné místo v bytě – pokoj, který lze zamknout, sousední dům, kam se mohou v případě ohrožení ukrýt. Poučte je, že jejich úkolem je zůstat v bezpečí, a nikoliv vás ochraňovat.
- Domluvte si signál se sousedy (např. světlo venku je rozsvícené = volejte policii).
- Nestyďte se vyhledat pomoc příbuzných a odborníků.

● Když jde o život:

- Pokud jste v nebezpečí a potřebujete pomoc, volejte policii.
- Pokud jste napaden(a) během volání na policii, nechte telefon vyvěšený, mluve a křičte.
- Když přijede policie, jděte s ní do jiného pokoje, abyste mohl(a) mluvit bez přerušování.
- Pokud jste zraněn(a), jděte na pohotovost nebo k lékaři a oznamte, co se vám stalo. Požádejte je, aby vaši návštěvu zadokumentovali, případně vám napsali zprávu.
- Po útoku ihned neuklizejte a důkazy (rozbité sklo, roztrhané oblečení, chomáče vlasů atd.) uložte do igelitového sáčku a předejte je policii.
- Škody vyfotografujte, snímky dejte vyvolat i s datem, je-li to možné.
- Zjistěte jména a čísla zasahujících policistů.
- Vyhledejte pomoc odborníků.

INFORMACE PRO PACIENTY (DOMÁCÍ NÁSILÍ)

Přes víkend jsem sbalila svůj dosavadní život do dvou kufrů a spolu se dvěma malými dětmi jsem odešla. Konečně jsem se rozhodla. Za zády jsem nechala rodiče, dům, práci, přátele, především jsem za sebou zanechala mého manžela, otce našich dětí, který se za dobou našeho soužití proměnil v nebezpečné monstrum.

...manžel určil pravidla, rozdělil úkoly a vládl pevnou rukou despotickeho diktátora. Stala jsem se sluzkou a rohožkou a neměla jsem tušení jak a proč. Po večerech byl z našich oken slyšet jeho křik. Sousedům přes ulici bylo trapně. Já se šileně styděla a neřikala nikomu nic. Společným znakem těchto epizod bylo, že jsem nechápala, odkud se vzaly, co bylo příčinou, co jsem udělala špatně. Měli jsme přece být šťastni. Byli jsme mladí, zdraví, měli jsme nádherné děti, práci a střechu nad hlavou.

Nebojovala jsem. Snažila jsem se být lepší, chtěla jsem vyhovět. Netušila jsem, že jen dělám místo natékajícímu egu, které posleže dorostlo takových roz-

měrů, že se vedle něj nedalo dýchat. Výsledkem byl vždy další útok, který přišel o něco rychleji než ten minulý a s o něco větší intenzitou. Říkala jsem si, že vydržím všechno, jen aby děti měly úplnou rodinu. Rozvod mi připadal jako sprosté slovo. A pak se mi to všechno vrátilo jako bumerang – v našich dětech. Jak dorůstaly, začalo je víc a víc ovlivňovat, co se dělo kolem nich...

Mnoho lidí si dodnes myslí, že moje řešení bylo přespříliš radikální. Já ne. Měla jsem za sebou téměř deset let domácího násilí všech možných podob a forem. Měla jsem za sebou dlouhou cestu od naivní osmnáctileté nevěsty k dospělé ženě a mámě, která se učí znát a respektovat sama sebe. Odešla jsem daleko od něho. Všechny další starosti stály zato. Vidět, jak jsou děti bezstarostné, jak usínají beze strachu a jak mají zase jenom dětské problémy, bylo pro mě tou největší odměnou. Uvědomila jsem si, že jsem dokázala něco, co mnoho žen přede mnou dokázat nemohlo. Dostat sebe a děti do bezpečí dřív, než bylo pozdě.

POKUD JSTE OBĚTÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ NEVÁHEJTE VYHLEDAT RADU, PODPORU A POMOC.

NEJDŘÍVE JDE O LIDSKOU DŮSTOJNOST,

Domácí násilí začíná tím, že blízká osoba:

- vás opakovaně uráží;
- vás opakovaně ponižuje před ostatními lidmi;
- je ve vztahu k vám majetnická a žárlivá;
- vám zakazuje styk s přáteli a s vaší rodinou;
- kontroluje veškeré vaše finance.

KDE HLEDAT RADU A PODPORU – DOPORUČENÉ KONTAKTY

- Příbuzní, přátelé		
- Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy	viz Zlaté stránky	
- Linky důvěry v místě	viz Zlaté stránky	
- Linka důvěry RIAPS	222 580 697	nonstop
- Centrum krizové intervence	284 016 666	nonstop

PAK JDE O ZDRAVÍ

Domácí násilí pokračuje, když blízká osoba:

- vám vyhrožuje a zastrašuje vás;
- vám opakovaně fyzicky ubližuje;
- vás přinutí k sexuálním praktikám, které se vám nelíbí, nebo je přes váš odpor na vás vykoná;
- opakovaně ničí vaše věci.

KDE HLEDAT POMOC – DOPORUČENÉ KONTAKTY

- Záchraná služba	155	nonstop
- Zdravotnické zařízení	praktický lékař	
- ROSA	241 432 466	
<i>(centrum pro týrané a osamělé ženy)</i>	602 246 102	
- Azylová zařízení v místě	informace poskytně DONA linka	
- Bílý kruh bezpečí	257 317 110	nonstop
<i>(poradna pro oběti trestných činů)</i>		

A NAKONEC JDE O ŽIVOT.

Domácí násilí může končit tím, když blízká osoba:

- požaduje naprostou kontrolu nad vším, co děláte;
- ve vás vzbuzuje vydíráním obavy o život;
- vám opakovaně vážně fyzicky ubližuje;
- vám vyhrožuje zmrzačením nebo zabitím.

KDE HLEDAT ZÁCHRANU – DOPORUČENÉ KONTAKTY

- Policie ČR	158	nonstop
- Záchraná služba	155	nonstop
- Zdravotnické zařízení	praktický lékař	
- Azylová zařízení v místě	informace poskytně DONA linka	
- ROSA	241 432 466	
<i>(centrum pro týrané a osamělé ženy)</i>	602 246 102	
- Bílý kruh bezpečí	257 317 110	nonstop
<i>(poradna pro oběti trestných činů)</i>		

VE VŠECH PŘÍPÁDECH VOLEJTE LINKU POMOCI
PRO OBĚTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ – NEPŘETRŽITÝ PROVOZ

DONA LINKA 2 51 51 13 13

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
Fakulta humanitních studií
Institut mezioborových studií Brno

**Domácí násilí, možnosti odhalování a metody
vzdělávání policistů PČR k jeho řešení**

(Projekt diplomové práce)

Vedoucí diplomové práce:
Mgr. Věra Šimková

Vypracoval:
Libor Adam

Čerčany 2009

Popis problému

O domácím násilí se v současné době začíná stále více mluvit a tak se postupně otevírá tabu uzavřeného okruhu zúčastněných osob. Pojem „domácí násilí“ je v dnešní době v obecném povědomí každému znám, nicméně ne každý ví, jaké konkrétní jednání tento pojem vystihuje. Jak v laické veřejnosti, tak někdy také v odborné praxi je běžným postojem zlehčování problému domácího násilí, kdy zároveň jsou zde tendence k obviňování žen. I tyto společenské postoje pak neumožňují vidět domácí násilí jako společenský problém, čímž stěžují obětem řešení vzniklé situace. V současné době jsou však tyto tendence silně potlačovány, kdy zásluhu na tomto vývoji mají i různé občanské skupiny, který začaly na tento problém stále více upozorňovat. Svoboda a možnost informovanosti v dnešní moderní době také ukazuje, že domácí násilí je stále více společností odsuzováno a označováno jako patologický jev.

V domácím násilí jsou zahrnuty veškeré formy fyzického, psychického a sexuálního násilí ve všech typech rodinných a obdobných vztahů. Vyskytuje se v rámci celé společnosti, tedy týká se všech lidí bez ohledu na jejich vzdělání, sociální postavení, životní styl, náboženskou orientaci, rasu či věk. Domácí násilí v současné době představuje závažný problém, který je do značné míry spjat se stále zvyšujícími se nároky v moderní společnosti na člověka jak v osobním, tak v profesním životě. Určité procento populace pak domácí násilí považuje za způsob odreagování se, což společnost nejenom že nemůže, ale ani nesmí tolerovat.

K toleranci domácího násilí přitom významnou měrou přispívá neinformovanost společnosti. Je nutné formou osvěty mezi odbornou i laickou veřejností odstranit mýty, které se k domácímu násilí váží. Je to jediná šance jak může být dosaženo toho, aby se zlepšil přístup k obětem, byly prosazeny a užívány účinnější zákony a celkově došlo k eliminaci násilného chování za zdmi domovů.

V této diplomové práci popíši domácí násilí, vysvětlím jeho vznik a průběh, analyzuji problematiku domácího násilí, neboť pro pochopení všech souvislostí je dostatečné objasnění problematiky zcela zásadní. V první části popíši domácí násilí, kde budou podávány ucelené informace o této problematice, budou zde pro dokreslení obrazu uvedeny statistiky k jednotlivým aspektům domácího násilí. Další část bude věnována právním normám, jež se zabývají domácím násilím a postihují jeho páčání v různých formách a stupních.

Dále bude zde rozebrán postup Policie ČR při jednotlivých stupních páčání domácího násilí, jak se projevují, co mohou obsahovat a možnosti postihů již v těchto stupních. Poté zde budou uvedeny metody a způsoby, jak se policisté seznamují se problematikou domácího násilí, jaké jsou možnosti jeho správného zjišťování, vyhodnocování a jaké jsou adekvátní postupy při jeho řešení a práce s oběťmi. Budou zde uvedeny názvy organizací intenzívně se zabývajících domácím násilím a pomocí obětem tohoto násilí. Součástí bude i provedený průzkum v řadách příslušníků Policie ČR.

Cíl diplomové práce a jeho zdůvodnění

Cílem mé diplomové práce je nejen podrobný popis domácího násilí, zhodnocení současného stavu prevence a možnosti využití a využívání zákonných norem Policií ČR při potírání domácího násilí, ale posoudit a porovnat připravenost příslušníků Policie ČR na řešení konkrétních případů domácího násilí, se kterými přijdou během své služby do styku. Chci zhodnotit jejich připravenost a to jak po odborné stránce, tak po stránce psychické připravenosti. Chci zhodnotit jejich připravenost na jednání s oběťmi, neboť jsou to právě oni, kdo s nimi první přijde bezprostředně na místě a po útoku. V provedeném průzkumu se pokusím zjistit úroveň znalostí problematiky domácího násilí mezi policisty v roce 2008 a 2010, tuto následně vyhodnotím a stanovím trend vývoje znalostí, případně možnosti a metody dalšího vzdělávání. Důvodem je stále neuspokojivá situace v této oblasti a to jak při odhalování, vyšetřování, tak i jednání s oběťmi.

Osnova

Úvod	
Teoretická část	
1. Domácí násilí obecně	
1.1 Pojem domácího násilí	
1.2 Specifika domácího násilí	
1.3 Účastníci domácího násilí	
1.4 Formy domácího násilí	
1.5 Mýty o domácím násilí	
2. Teorie vysvětlující vznik domácího násilí	
3. Právní normy chránící oběti domácího násilí v ČR	
3.1 Trestní právo	
3.2 Zákon o Policii ČR	
3.3 Zákon o přestupcích	
3.4 Občanské právo	
3.5 Rodinné právo	
3.6 Výklad některých pojmů	
4. Formy a metody vzdělávání policistů	
5. Zjištěné případy a zveřejněné rozhovory s oběťmi	
6. Nevládní organizace podílející se na pomoci obětem	
Praktická část	
Výzkum – dotazníky	
Přílohy	
Závěr	
Resumé	
Anotace	
Seznam literatury	

Cíl empirické části - průzkumu

Cílem plánovaného průzkumu bude zjištění úrovně znalostí policistů v oblasti domácího násilí v roce 2008 dále zjištění této úrovně v roce 2010 jejich vyhodnocení, porovnání a stanovení trendu vývoje. Jedná se ověření skutečnosti, zda se tato úroveň zvyšuje tak jak se zvyšuje povědomí společnosti o existenci domácího násilí a o nutnosti jeho řešení. Dále o zjištění jak sami policisté hodnotí úroveň jejich vzdělávání (s odstupem dvou let) a vyhodnocení rozdílů. Ověření skutečnosti že sami policisté mají zájem na zvyšování si úrovně znalosti v této problematice.

Charakteristika metod (techniky) zpracování empirické části práce

Průzkum bude proveden formou dotazníků s uzavřenými otázkami zaměřenými na zcela konkrétní oblasti předmětné problematiky. Tato forma dotazníku je volena z důvodů objektivnějšího vyhodnocování. Dotazník bude na jednom listu s otázkami na obou stranách. Typy otázek - škály - nejvhodnější nástroj pro měření postojů a názorů. Respondent hodnotí svůj názor či postoj na stupnici. Bude zde jak sudý, tak lichý počet odpovědí. Sudý počet nutí respondenta zaujmout nějaký post, lichý postoj umožňuje respondentovi být neutrální.

Charakteristika výběrového souboru

Do výběrového souboru budou zařazeni nový policisté připravující se na výkon služby. Dále policisté zařazení na útvech kde přichází do přímého kontaktu s pachateli a oběťmi domácího násilí a to jak útvary místních oddělení PCR tak útvary SKPV. Výzkum bude zaměřen na území hlavního města Prahy.

Časový harmonogram zpracování diplomové práce

březen 2010 – zahájení vypracování diplomové práce
duben až červen 2010 – provedení průzkumu
červenec až srpen 2010 – vyhodnocení průzkumu
září 2010 až duben 2011 – dokončení diplomové práce

Praktické možnosti využití diplomové práce

Reflexe na úroveň stavu znalostí problematiky domácího násilí v řadách policistů. Možnosti navržení forem a metod dalšího zvyšování vzdělávání v problematice během výkonu služby.

Seznam použité literatury

- Dufková, I., Zlámal, J. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*. Praha: Střední policejní škola ministerstva vnitra ČR, 2005. 52 s.
- Huňková, M., Voňková, J. *Domácí násilí v ČR z pohledu práva*. 1. vyd. Mimoň: Justiční akademie ČR, 2004. 248 s.

Gjuričová, Š., Kocourková, J., Koutek, J., *Podoby násilí v rodině*. 1 vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o., 2000. 104 s. ISBN 80-7021-416-3.

Voňková, J., Huňková, M. a kol., *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: proFem, o.p.s., 2004. 194 s. ISBN 80-239-2106-1.

Čírtková, L., Macháčková, R., Vitoušová, M., *Domácí násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích*. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2002. 143 s. ISBN 80-86284-19-0.

Oběť domácího násilí. Vydáno občanským sdružením Ženy bez násilí.

Domácí násilí: *Mýty x reality*. Poradna pro ženy v tísní – autonomní projekt občanského sdružení Ekologický právní servis.

Orientační charakteristika případných příloh

Grafy, případně zvukové záznamy výpovědí obětí, fotografie, výsledky výzkumů v dané oblasti provedené dalšími subjekty, ...